

The Holy See

Pāvests Jānis Pāvils II

Enciklika

REDEMPTORIS MISSIO

par Baznīcas misijas nemītīgo aktualitāti

*Godātie brāļi, dārgie dēli un meitas,
sveicu jūs un sūtu savu apustulisko svētību!*

IEVADS

1. Kristus, Pestītāja, misija, kas uzticēta Baznīcai, vēl ir ļoti tālu no piepildījuma. Otrās tūkstošgades pēc Viņa atnākšanas noslēgumā uzlūkojot cilvēci kopumā, ir redzams, ka šī misija ir tikai sākusies un ka mums no visas sirds sevi jāveltī, lai tai kalpotu. Gars ir tas, kas mūs mudina sludināt Dieva lielos darbus: “Ja es sludinu Evaņģēliju, tad man nav, ar ko lepoties, jo man tas ir jādara. Bēda man, ja es Evaņģēliju nesludinātu!” (1 Kor 9,16) Es izjūtu neatliekamu pienākumu visas Baznīcas vārdā atkārtot šos svētā Pāvila teiktos vārdus. Kopš sava pontifikāta sākuma esmu izvēlējis doties līdz pat attālākajiem zemes nostūriem, lai apliecinātu šo misionāro dedzību, un tieši saskarsme ar tautām, kuras Kristu nepazīst, mani vēl vairāk pārliecināja par to, cik *steidzami veicama ir šī misionārā darbība*, kurai veltu šo encikliku.

Vatikāna II koncils iecerēja atjaunot Baznīcas dzīvi un darbību, piemērojot to mūsdienu pasaules vajadzībām. Koncils uzsvēra, ka Baznīca “savā būtībā ir misionāra”, pamatojot to ar pašas Trīsvienības misijas dinamismu. Tātad misionārā degsme ir būtiska kristīgās dzīves iezīme, un vienlaikus tā iedvesmo arī ekumenismu: “Lai visi būtu vienoti .. lai pasaule ticētu, ka Tu mani esi sūtījis.” (Jņ 17,21)

2. Koncils jau ir nesis daudz augļu misijas jomā: vietējās Baznīcās ir audzis bīskapu, klēra un

apustulātā iesaistīto personu skaits, aizvien jūtāmāka kļūst kristiešu kopienu klātbūtne tautu dzīvē, vienotība starp Baznīcām nodrošina intensīvu apmaiņu ar garīgajiem labumiem un dāvanām, lajiem uzticētais evaņģelizācijas darbs pārveido Baznīcas dzīvi, vietējās Baznīcas arvien vairāk atveras dialogam un sadarbībai ar citu kristīgo Baznīcu un citu reliģiju pārstāvjiem. Pats galvenais – nostiprinās jauna apziņa, proti, ka *misiju darbs attiecas uz visiem kristiešiem* un ka tas skar visas diecēzes un draudzes, Baznīcas institūcijas un apvienības.

Tomēr šajā kristietības “jaunajā pavasarī” nevaram nepamanīt arī kādu negatīvu tendenci, kuru pārvarēt palīdzēs arī šis dokuments, – specifiskais misiju darbs, kura mērķis ir “visas tautas” (*ad gentes*), šķiet, ir palēninājies, un tas nekādā ziņā neatbilst Koncila norādēm un tam, ko pēc Koncila mācījis Magistērijs. Iekšējās un ārējās grūtības ir mazinājušas Baznīcas misionārā darba degsmi attiecībā pret nekristiešiem, un šim faktam ir jābūt visu Kristum ticīgo rūpju lokā. Baznīcas vēsturē misiju darba vēriens vienmēr ir liecinājis par tās dzīvīgumu, savukārt tā vājināšanās ir ticības krīzes pazīme [1].

Šobrīd, kad aprit divdesmit pieci gadi kopš Koncila noslēguma un Dekrēta par Baznīcas misionāro darbību *Ad gentes* publicēšanas un piecpadsmit gadi kopš pāvesta Pāvila VI apustuliskā pamudinājuma *Evangēlii nuntiandi* izdošanas, es saskaņā ar to, ko mācījuši mani priekšteči šajā jautājumā [2], vēlos aicināt Baznīcu *atjaunot savu misionāro darbību*. Šīs enciklikas iekšējais mērķis ir ticības un kristīgās dzīves atjaunotne. Jo misionārā darbība atjauno Baznīcu, nostiprina ticību un kristīgo identitāti un sniedz kristīgajai dzīvei jaunu entuziasmu un impulsu. *Ticība tiek stiprināta tad, kad tā tiek nodota tālāk!* Līdzdalība Baznīcas vispārējā misijā sniegs jaunajai kristīgo tautu evaņģelizācijai iedvesmu un atbalstu.

Sludināt to, ka steidzami jāveic evaņģelizācijas misija, mani īpaši mudina tas, ka šī misija ir galvenais kalpojums, ko Baznīca var sniegt ikvienam cilvēkam un visai cilvēcei mūsdienu pasaulē, kurai nav sveši izcili sasniegumi, taču kura, šķiet, ir zaudējusi izpratni par pēdējām lietām un pat par savas eksistences jēgu. “Kristus, Pestītājs,” es rakstīju savā pirmajā enciklikā, “pilnībā atklāj cilvēkam to, kas viņš ir .. Cilvēkam, kas vēlas izprast sevi līdz galam, .. ir jātuvojas Kristum .. . Atpestīšana, kas notika uz krusta, uz visiem laikiem ir atjaunojusi cilvēka cieņu un dāvājusi jēgu viņa dzīvei šajā pasaulē.” [3]

Vēl ir arī citi iemesli un mērķi: atbildēt uz daudzajiem lūgumiem pēc šāda veida dokumenta; kļedēt šaubas un neskaidrības attiecībā uz misionāro darbību *ad gentes*; stiprināt dēlus un meitas, kas sevi veltījuši misiju darbam, kā arī visus tos, kuri viņiem palīdz; veicināt misionāro aicinājumu rašanos; mudināt teologus sistemātiski pētīt un skaidrot misiju darba dažādos aspektus; specifiskā veidā veicināt misiju darbu, mudinot vietējās Baznīcas, īpaši jaunās, sūtīt un uzņemt misionārus; kā arī pārliecināt tos, kuri nav kristieši, un jo īpaši to valstu vadītājus, kurās tiek veikts misiju darbs, ka šī darba vienīgais mērķis ir kalpot cilvēkam, atklājot viņam Dieva mīlestību, kas ir izpaudusies Jēzū Kristū.

3. *Visas tautas, atveriet durvis Kristum!* Viņa Evaņģēlijs nekādā ziņā neierobežo cilvēka brīvību un nemazina cieņu, ko pelnījusi ikviena kultūra, un nenoniecina to, kas ir labs ikvienā reliģijā. Pieņemot Kristu, jūs atveraties galīgajam Dieva Vārdam, Tam, kurā Dievs ļāva sevi pilnībā iepazīt un kurš mums ir parādījis ceļu pie Viņa.

To cilvēku skaits, kuri nepazīst Kristu un nav piederīgi Baznīcai, nemitīgi pieaug; kopš Koncila noslēguma tas ir gandrīz dubultojies. Kad mēs padomājam par šiem neskaitāmi daudzajiem cilvēkiem, kurus Tēvs mīl un kuru dēļ sūtīja savu Dēlu, mums kļūst skaidrs, ka steidzami jāveic misiju darbs.

No otras puses, mūsdienās Baznīcai šajā jomā paveras jaunas iespējas: despotiskās ideoloģijas un politiskās sistēmas ir cietušas sakāvi; ir atvērušās robežas un, pateicoties saziņas līdzekļu attīstībai, pasaule kļūst vienotāka; tautu vidū nostiprinās evaņģēliskās vērtības, kuras savā dzīvē īstenoja Jēzus (miers, taisnīgums, brālība, rūpes par nabadzīgajiem); norit savā ziņā bezdvēseliska ekonomiskā un tehnoloģiskā attīstība, kura tomēr mudina meklēt patiesību par Dievu, par cilvēku, par dzīves jēgu.

Dievs Baznīcas priekšā paver evaņģēliskajai sējai labāk sagatavotas cilvēces horizontus. Es uzskatu, ka ir pienācis laiks iesaistīt visus Baznīcas spēkus jaunajā evaņģelizācijā un misijā *ad gentes*. Nevienam Kristum ticīgais, nevienai Baznīcas institūcija nedrīkst izvairīties no šī vissvarīgākā pienākuma – sludināt Kristu visām tautām.

1. NODAĻA

JĒZUS KRISTUS – VIENĪGAIS PESTĪTĀJS

4. Savā pirmajā enciklikā, kurā esmu izklāstījis mana pontifikāta programmu, atgādināju, ka “Baznīcas galvenais uzdevums visos laikos, bet jo īpaši mūsdienās, ir vērst cilvēka skatienu un virzīt visas cilvēces apziņu un pieredzi uz Kristus noslēpumu” [4] [].

Baznīcas vispārējā misija dzimst no ticības Jēzum Kristum, kā tas izskan trinitārajā ticības apliecinājumā: “Es ticu uz vienu Kungu Jēzu Kristu, viendzimušo Dieva Dēlu, pirms visiem mūžiem no Tēva dzemdīnātu .. un kurš mūsu dēļ un mūsu pestīšanas labā ir nācis no debesīm, iemiesojies caur Svēto Garu no Jaunavas Marijas un tapis cilvēks.” [5] [] Atpestīšanas notikumā īstenojas visu cilvēku pestīšana, “jo ikviens ir iekļauts atpestīšanas noslēpumā un šajā noslēpumā Kristus uz visiem laikiem ir savienojies ar katru cilvēku” [6] []. Tikai ticībā var izprast misiju darbu, un tikai ticība var būt tās balsts.

Un tomēr saistībā ar pārmaiņām, kas norisinās mūsdienās, un jaunām teoloģiskām idejām, kas

izplatās, dažiem rodas jautājums par to, *vai misiju darbs nekristiešu vidū vēl joprojām ir aktuāls*. Vai to nav aizstājis dialogs starp dažādām reliģijām? Vai cilvēces progress nav pietiekams misiju mērķis? Vai cieņa pret cilvēka sirdsapziņu un brīvību ir savienojama ar atgriešanās piedāvājumu? Vai tad pestīšanu nevar sasniegt jebkurā reliģijā? *Kādēļ tad ir vajadzīgs misiju darbs?*

“NEVIENS NENĀK PIE TĒVA CITĀDI KĀ VIEN CAUR MANI” (Jņ 14,6)

5. Atgriežoties pie Baznīcas pirmsākumiem, mēs atradīsim nepārprotamu apgalvojumu, ka Kristus ir vienīgais visu cilvēku Pestītājs, vienīgais, kas spēj Dievu atklāt un vest pie Viņa. Atbildot jūdu reliģiskajiem vadītājiem, kuri izjautāja apustuļus par klibā cilvēka izdziedināšanu, Pēteris teica: “Mūsu Kunga Jēzus Kristus, Nācarieša, vārdā, kuru jūs krustā sitāt, kuru Dievs augšāmcēla no miroņiem, šis cilvēks stāv jūsu priekšā vesels. .. Un nevienā citā nav pestīšanas, jo zem debess cilvēkiem nav dots neviens cits vārds, kurā viņi varētu kļūt pestīti.” (Apd 4,10.12) Šim sinedrijā izteiktajam apgalvojumam ir vispārēja nozīme, jo visi cilvēki – gan jūdi, gan pagāni – var tikt pestīti tikai Jēzū Kristū.

To, ka šī pestīšana Kristū ir vispārēja, apstiprina visa Jaunā Derība. Svētais Pāvils augšāmceltajā Kristū pazina Kungu. Viņš rakstīja: “Ja arī tiek runāts par tā sauktajiem dieviem debesīs un virs zemes – jo, patiešām, ir daudz “dievu” un daudz “kungu” – tad mums ir tikai viens Dievs – Tēvs, no kura visas lietas un kura dēļ mēs esam, – un viens Kungs – Jēzus Kristus, caur kuru visas lietas, – un caur Viņu arī mēs.” (1 Kor 8,5–6) Apgalvojums par vienu Dievu un vienu Kungu izskan kā pretstats daudzajiem “dieviem” un “kungiem”, kurus atzina tauta. Pāvils vērsās pret tā laika reliģiskajā vidē valdošo politeismu un uzsvēra kristīgajai ticībai raksturīgo – ticību vienam Dievam un vienam Dieva sūtītam Kungam.

Svētā Jāņa evaņģēlijā šī vispārējā pestīšana Kristū ietver visus Viņa žēlastības, patiesības, pestīšanas un atklāsmes sūtības aspektus: Vārds ir “patiesa Gaisma, kas apgaismo katru cilvēku” (Jņ 1,9). Un tāpat “Dievu neviens nekad nav redzējis; viendzimušais Dēls, kas ir Tēva klēpī, to atklāja” (Jņ 1,18; sal. Mt 11,27). Dieva atklāsmes kļūst galīga un pilnīga viendzimušajā Dēlā: “Daudzkārt un dažādos veidos Dievs caur praviešiem runājis mūsu tēviem. Pēdīgi šinīs dienās Viņš mums runājis caur savu Dēlu, kuru Viņš iecēlis visam par mantinieku un caur kuru Viņš arī radījis pasauli.” (Ebr 1,1–2; sal. Jņ 14,6). Šajā savas atklāsmes galīgajā Vārdā Dievs ir atklājies vispilnīgākajā veidā. Viņš cilvēcei ir atklājis to, *kas Viņš ir*. Šī Dieva galīgā pašatklāsmes ir galvenais iemesls, kāpēc Baznīca savā dziļākajā būtībā ir misionāra. Tā nevar nesludināt Evaņģēliju, tas ir, patiesības pilnību, ko Dievs par sevi ir atklājis.

Kristus ir vienīgais vidutājs starp Dievu un cilvēkiem: “Jo viens ir Dievs, un viens ir vidutājs starp Dievu un cilvēkiem – cilvēks Kristus Jēzus, kas sevi nodeva, lai būtu izpiršanas maksa par visiem un liecība īstā laikā. Tāpēc es esmu iecelts sludinātājs un apustulis (es saku patiesību, es nemeloju), tautu mācītājs ticībā un patiesībā.” (1 Tim 2,5–7; sal. Ebr 4,14–16). Tātad neviens nevar sasniegt vienotību ar Dievu citādi kā tikai caur Kristu Svētā Gara spēkā. Šī vienīgā un vispārējā

vidutājība nebūt nav šķērslis ceļā pie Dieva, bet gan paša Dieva noteikts ceļš, un Kristus to pilnībā apzinājās. Kaut arī netiek noliegtas dažāda veida un pakāpes starpniecības, tomēr savu nozīmi un vērtību tās gūst *vienīgi* Kristus vidutājībā, un tās nedrīkst uzskatīt par tādām, kas pastāv līdztekus Kristus vidutājībai vai to papildina.

6. Šķirt Vārdu no Jēzus Kristus – tas ir pretrunā kristīgajai ticībai. Svētais Jānis skaidri norādījis, ka Vārds, kas “iesākumā bija pie Dieva”, ir tas pats, kas “kļuva miesa” (Jņ 1,2). Jēzus ir iemiesotais Vārds – viena un nedalāma Persona. Nav iespējams Jēzu šķirt no Kristus, ne arī runāt par “vēsturisko Jēzu”, kas atšķirtos no “ticības Kristus”. Baznīca Jēzu pazīst kā “Kristu, dzīvā Dieva Dēlu” (Mt 16,16) un to arī atzīst – Kristus nav neviens cits kā Jēzus no Nācaretes, savukārt Jēzus ir Dieva Vārds, kas kļuva cilvēks visu pestīšanai. Kristū “mājo miesā ietvertā Dievības pilnība” (Kol 2,9), un “no Viņa pilnības mēs visi esam saņēmuši” (Jņ 1,16). “Viendzimušais Dēls, kas ir Tēva klēpī” (Jņ 1,18), ir “mīļais Dēls, kurā mums dota atpestīšana. .. Un Dievam labpatika, ka visa pilnība mājotu Viņā, lai caur Viņu visu izlīdzinātu ar sevi, nodibinot ar savām krusta asinīm mieru gan to starpā, kas ir virs zemes, gan debesīs” (Kol 1,13–14, 19–20). Tieši šī Kristus unikalitāte piešķir Viņam absolūtu un universālu nozīmi, kuras dēļ, dzīvojot vēsturē, Viņš vienlaikus ir šīs vēstures centrs un mērķis [7] []: “Es esmu alfa un omega, pirmais un pēdējais, sākums un beigas.” (Atkl 22,13)

Kaut arī ir pareizi un noderīgi apsvērt Kristus noslēpuma dažādos aspektus, tomēr nekad nedrīkst aizmirst tā vienotību. Arī atklājot un vērtējot dažādās dāvanas, īpaši garīgos dārgumus, kurus Dievs ir devis katrai tautai, nedrīkstam tos nošķirt no Jēzus Kristus, kas ir dievišķā pestīšanas plāna centrā. Tāpat kā “iemiesojoties un kļūstot cilvēks, Dieva Dēls ir savā ziņā savienojies ar ikvienu cilvēku”, tāpat “mums ir jāatzīst, ka Svētais Gars visiem piedāvā iespēju Dievam zināmā veidā kļūt līdzdalīgiem šajā Lieldienu noslēpumā” [8] []. Dieva plāns ir “visu, kas debesīs un kas virs zemes, apvienot Kristū” (Ef 1,10).

TICĪBA KRISTUM – CILVĒKA BRĪVĪBAI IZTEIKTS PIEDĀVĀJUMS

7. Misionārās darbības steidzamība izriet no tā, ka Kristus atnestā un Viņa mācekļu dzīvošanā *dzīve ir radikāli jauna*. Šī jaunā dzīve ir Dieva dāvana, un no cilvēka tiek prasīts, lai viņš to pieņemtu un pilnveidotu, ja vēlas īstenot sevi atbilstoši savam vispārējam aicinājumam, pieskaņojoties Kristum. Visa Jaunā Derība ir himna jaunajai dzīvei, ko saņem tas, kas tic Kristum un dzīvo Viņa Baznīcā. Pestīšana Kristū, par kuru Baznīca liecina un kuru tā pasludina, ir Dieva īstenotā sevis dāvāšana: “Tā ir mīlestība, kas ne tikai rada labo, bet arī ļauj piedalīties paša Dieva – Tēva, Dēla un Svētā Gara – dzīvē. Jo tas, kas mīl, vēlas sevi dāvāt.” [9] []

Dievs cilvēkam piedāvā šo jauno dzīvi. “Vai var atraidīt Kristu un visu to, ko Viņš ir nesis cilvēka vēsturē? Protams, jā. Cilvēks ir brīvs. Cilvēks var sacīt Dievam “nē”. Cilvēks var sacīt Kristum “nē”. Tomēr paliek būtiskais jautājums: vai ir atļauts to darīt un kā vārdā tas ir atļauts?” [10] [0]

8. Mūsdienu pasaulē ir tendence pazemināt cilvēku, attiecinot uz viņu tikai horizontālo dimensiju. Taču par ko kļūst cilvēks, ja tas nav atvērts Absolūtajam? Atbilde rodama ikviena cilvēka pieredzē, taču tā ir arī ierakstīta cilvēces vēsturē ar asinīm, kas tika izlietas tādu ideoloģiju un politisko režīmu vārdā, kas gribēja veidot “jaunu cilvēci” bez Dieva [11] [1].

Tiem, kuri norūpējušies par sirdsapziņas brīvības garantēšanu, Vatikāna II koncils atbild: “Cilvēkam ir tiesības uz reliģisko brīvību. .. Visiem cilvēkiem ir jābūt pasargātiem no jebkādiem atsevišķu personu, sabiedrisko grupējumi vai kādas cilvēciskās varas spaidiem, lai reliģijas lietās neviens nebūtu spiests rīkoties pretēji savai sirdsapziņai un lai neviens netiktu kavēts rīkoties saskaņā ar savu sirdsapziņu privātajā un sabiedriskajā dzīvē, individuāli vai kopā ar citiem.” [12] [2]

Kristus sludināšana un liecināšana par Viņu, ja to veic, cienot cilvēka sirdsapziņu, nav pretrunā brīvībai. Ticība prasa brīvu piekrišanu no cilvēka puses, taču tai ir jātiek piedāvātai, jo “milzīgajām ļaužu masām ir tiesības iepazīt bagātības, ko sevī glabā Kristus noslēpums, kurā, kā mēs ticam, visa cilvēce var atrast pārsteidzošā pilnībā visu, ko tā, it kā taustoties, meklē par Dievu, par cilvēku un viņa likteni, par dzīvību un nāvi, par patiesību. (..) Šī iemesla dēļ Baznīca saglabā dzīvu savu misionāro garu un šajā vēsturiskajā brīdī tiecas to stiprināt”. [13] [3] Taču jāteic, vēlreiz citējot Koncila dokumentu, ka, “pamatojoties uz cilvēka cieņu, visus cilvēkus tāpēc, ka viņi ir personas, tas ir, apveltīti ar prātu un brīvo gribu, un tādējādi ir personiski atbildīgi, viņu pašu daba mudina meklēt patiesību, vispirms jau reliģisko patiesību, turklāt tas ir viņu morālais pienākums. Viņiem ir arī jāpiekrīt patiesībai, tiklīdz tie ir to iepazīnuši, un jāaskaņo visa sava dzīve ar šīs patiesības prasībām” [14] [4].

BAZNĪCA – PESTĪŠANAS ZĪME UN INSTRUMENTS

9. Pirmā, kas bauda pestīšanas augļus, ir Baznīca. Kristus to ir atpircis ar savām asinīm (sal. Apd 20,28) un padarījis par savu līdzstrādnieci pasaules atpestīšanas darbā. Kristus patiešām mājā Baznīcā, ir tās Līgavainis, Viņš nodrošina tās izaugsmi un ar tās palīdzību īsteno savu sūtību.

Koncils plaši runā par Baznīcas nozīmi cilvēces pestīšanā. Atzīstot, ka Dievs mīl visus cilvēkus un katram dod iespēju būt pestītam (sal. 1 Tim 2,4) [15] [5], Baznīca apliecina, ka Dievs ir darījis Kristu par vienīgo Vidutāju un ka tā ir dibināta, lai būtu par vispārēju pestīšanas sakramentu [16] [6]: “Tādējādi uz šo Dieva tautas katolisko vienību .. ir aicināti visi cilvēki; katoliskajai vienībai dažādos veidos pieder vai uz to tiek virzīti gan katoļticīgie, gan visi citi, kas tic Kristum, un, visbeidzot, visi cilvēki bez izņēmuma, kurus Dieva žēlastība aicina uz pestīšanu.” [17] [7] Šīm divām patiesībām, proti, par visiem cilvēkiem doto reālo iespēju būt pestītiem Kristū un Baznīcas nepieciešamību pestīšanas saņemšanā, ir jābūt savstarpēji saistītām. Tās abas palīdz izprast *vienīgo pestīšanas noslēpumu*, tā ka mēs varam iepazīt Dieva žēlsirdību un mūsu pašu atbildību. Pestīšana, kas vienmēr paliek Svētā Gara dāvana, pieprasa cilvēka līdzdarbību gan paša, gan arī citu cilvēku pestīšanā. Dievs tā vēlējās un tādēļ nodibināja Baznīcu, un to iekļāva pestīšanas

plānā: “Mesiāniskā tauta,” norāda Koncils, “kuru Kristus ir darījis par dzīvības, mīlestības un patiesības kopību, tiek izmantota kā instruments visu cilvēku pestīšanai un tiek sūtīta pa visu pasauli kā pasaules gaisma un zemes sāls.” [18] [8]

PESTĪŠANA – PIEDĀVĀTA VISIEM CILVĒKIEM

10. Tas, ka pestīšana ir vispārēja, nenozīmē to, ka pestīšanu saņem tikai tie, kuri apzināti tic Kristum un ir iekļāvušies Baznīcā. Pestīšana ir paredzēta visiem, tāpēc tai konkrētā veidā ir jābūt pieejamai visiem. Taču ir acīmredzami, ka šodien, tāpat kā pagātnē, daudziem cilvēkiem nav iespējams iepazīt vai pieņemt evaņģēlisko Atklāsmi un iekļauties Baznīcā. Viņi dzīvo tādos sabiedriskajos un kultūras apstākļos, kas to neatļauj, un bieži ir audzināti saskaņā ar citu reliģiju tradīcijām. Šiem cilvēkiem pestīšana Kristū ir pieejama, pateicoties žēlastībai, kas, lai gan tā ir noslēpumaini saistīta ar Baznīcu, oficiāli viņus tajā neiekļauj, bet apgaismo tādā veidā, kas atbilst viņu garīgajai situācijai un dzīves videi. Šī žēlastība ir no Kristus, tā ir Viņa upura auglis un tiek dota ar Svētā Gara starpniecību. Tā dod iespēju ikvienam sasniegt pestīšanu, no brīvas gribas ar to sadarbojoties.

Tāpēc Koncils, apstiprinot to, ka Lieldienu noslēpumam ir galvenā nozīme, saka: “Tas attiecas ne tikai uz ticīgajiem kristiešiem, bet arī uz visiem labas gribas cilvēkiem, kuru sirdī neredzamā veidā darbojas žēlastība. Tā kā Kristus ir miris par visiem cilvēkiem un tā kā cilvēka galīgais aicinājums īstenībā ir viens, proti, dievišķs, tad mums jāpieņem, ka Svētais Gars visiem dāvā iespēju būt līdzdalīgiem Lieldienu noslēpumā veidā, kas ir zināms tikai Dievam.” [19] [9]

“MĒS NEVARAM NERUNĀT” (Apd 4,20)

11. Kā vērtēt jau minētos iebildumus attiecībā uz misiju *ad gentes*? Cienot visu cilvēku reliģisko pārliecību un jutīgumu, mums vispirms skaidri jāapliecina sava ticība Kristum, vienīgajam cilvēces Pestītājam, – ticība, ko esam saņēmuši kā dāvanu no augšienes bez jebkādiem mūsu nopelniem. Mēs kopā ar apustuļiem Pāvilu sakām: “Es nekaunos Evaņģēlija, jo tas ir Dieva spēks katra ticīgā pestīšanai.” (Rom 1,16) Kristiešu mocekļi visos laikos, arī mūsdienās, ir atdevuši un joprojām atdod savu dzīvību, lai cilvēku priekšā apliecinātu šo ticību, pārliecībā, ka ikvienam cilvēkam ir nepieciešams Jēzus Kristus, kas uzvarēja grēku un nāvi un samierināja cilvēkus ar Dievu.

Apstiprinot savus vārdus ar brīnumiem un augšāmcelšanos no mirušajiem, Kristus sevi pasludināja par Dieva Dēlu, kas ir cieši vienots ar Tēvu, un par tādu Viņu atzina mācekļi. Baznīca cilvēkiem piedāvā Evaņģēliju, šo pravietisko vēsti, kas atsaucas uz cilvēka sirds vajadzībām un ilgām un kas vienmēr ir “Labā Vēsts”. Baznīca nevar pārstāt sludināt to, ka Jēzus atnāca, lai atklātu Dieva vaigu un ar krustu un augšāmcelšanos nopelnītu pestīšanu visiem cilvēkiem.

Uz jautājumu, *kāpēc ir nepieciešams misiju darbs*, mēs, pamatojoties uz Baznīcas ticību un pieredzi, atbildam, ka atvēršanās Kristus mīlestībai ir patiesa atbrīvošana. Viņā un tikai Viņā mēs

tiekam atbrīvoti no jebkādas nebrīves un apjukuma, no grēka un no verdzības nāves varai. Kristus patiešām ir “mūsu miers” (Ef 2,14), un “Kristus mīlestība mūs skubina” (2 Kor 5,14), piešķirot jēgu un prieku mūsu dzīvei. *Misiju darbs ir ticības jautājums* – tas precīzi atklāj mūsu ticību Kristum un Viņa mīlestībai pret mums.

Šodien pastāv kārdinājums pazemināt kristietību, to pielīdzinot cilvēcisai gudrībai, gandrīz vai zināšanām par to, kā pareizi jādzīvo. Šajā pasaulē, kas ir ievērojami sekularizēta, ir notikusi “pakāpeniska pestīšanas sekularizācija”, tāpēc tajā gan cīnās par cilvēku, bet par tādu cilvēku, kas ir zaudējis savu lielumu un tiek pazemināts līdz horizontālajam līmenim. Taču mēs zinām, ka Jēzus atnāca, lai nestu visaptverošu pestīšanu, kas ietver visu cilvēci un cilvēku visā tā veselumā, dāvājot tam brīnišķīgo iespēju būt par Dieva bērnu.

Kāpēc misiju darbs? Tāpēc, ka mums, tāpat kā svētajam Pāvilam, “ir dota šī žēlastība pasludināt pagāniem neizdibināmo Kristus bagātību” (Ef 3,8). Jaunā dzīve Viņā ir Labā Vēsts visu laiku cilvēkiem – visi uz to ir aicināti un tai paredzēti. Būfībā visi to meklē, kaut dažbrīd neskaidri, un visiem ir tiesības iepazīt šīs dāvanas vērtību un to pieņemt. Baznīca un neviens tajā esošais kristietis nedrīkst slēpt vai paturēt tikai sev šo jaunumu un bagātību, kuru no Dieva labestības ir saņēmis, lai to nodotu tālāk visiem cilvēkiem.

Tieši tāpēc Baznīcas misionārās darbības pamatā ir ne tikai skaidri izteiktā Kunga pavēle, bet arī dziļa nepieciešamība, ko rada Dieva dzīve mūsos. Tiem, kas ir iekļauti katoliskajā Baznīcā, ir jāapzinās tas, ka viņi ir privileģēti, un tādējādi viņiem ir jo lielāks pienākums *liecināt par ticību un kristīgo dzīvi*, kas ir kā kalpošana saviem brāļiem un pienācīga atbilde Dievam, vienmēr paturot prātā, ka “viņu īpašais stāvoklis ir nevis viņu nopelns, bet gan īpaša Kristus žēlastība; ja viņu domas, vārdi un darbi šai žēlastībai neatbildīs, viņi ne tikai netiks pestīti, bet tiks bargāk tiesāti” [20] [0].

2. NODAĻA

DIEVA VALSTĪBA

12. “Tas, ko Jēzus Kristus mums ir atklājis kā Tēvu, ir žēlsirdībā bagātais Dievs – tieši Viņa Dēls pats sevī mums Viņu ir darījis redzamu un pazīstamu.” [21] [1] Šos vārdus es rakstīju enciklikas *Dives in misericordia* ievadā, lai uzsvērtu to, ka Kristus ir atklājis un sevī iemiesojis Tēva žēlsirdību. Pestīšana nozīmē ieticēt un pieņemt Tēva noslēpumu un Viņa mīlestību, kas mums darīta redzama un dāvināta Jēzū ar Gara starpniecību. Šādā veidā savu piepildījumu sasniedz Dieva valstība, kura tika sagatavota jau Vecās derības laikā, īstenota ar Kristus starpniecību un Kristū un kuru Baznīca sludina visām tautām. Baznīca darbojas un lūdzas, lai Dieva valstība īstenotos pilnīgā un galīgā veidā.

Vecā Derība liecina, ka Dievs izvēlējās un izveidoja sev tautu, lai tai atklātu un tajā īstenotu savu mīlestības pilno ieceri. Tajā pašā laikā Dievs ir visu cilvēku Radītājs un Tēvs, kas rūpējas par visiem un visus svētī (sal. Rad 12, 3), kas ar visiem ir noslēdzis derību (sal. Rad 9,1–17). Izraēļa tauta Dievu piedzīvoja kā Personu un Pestītāju (sal. At 4,37; 7,6–8; Is 43,1–7) un kļuva par Viņa liecinieci un vēstītāju tautu vidū. Vēstures gaitā Izraēļa tauta nonāca pie atziņas, ka tās izraudzīšanai ir vispārēja nozīme (sal., piem., Is 2,2–5; 25,6–8; 60,1–6; Jer 3,17; 16,19).

KRISTUS VALSTĪBU DARA KLĀTESOŠU

13. Jēzus no Nācaretes piepilda Dieva ieceri. Pēc tam, kad Jēzus kristīšanas brīdī saņem Svēto Garu, Viņš atklāj savu mesiānisko aicinājumu – Viņš pārstaigā Galileju un sludina Dieva Evaņģēliju, sakot: “Laiks ir piepildījies, un Dieva valstība ir tuvu. Atgriezieties un ticiet Evaņģēlijam!” (Mk 1,14–15; sal. Mt 4,17; Lk 4,43) Sludināšana un Dieva valstības nodibināšana ir Viņa misijas mērķis: “Jo tāpēc es esmu sūtīts.” (Lk 4,43) Bet tas vēl nav viss – pats Jēzus ir Labā Vēsts, kā Viņš to, uzsākdams savu misiju, uzsver Nācaretes sinagogā, attiecinot uz sevi pravieša Isaja vārdus par Svaidīto, kuru sūta Kunga Gars (sal. Lk 4,14–21). Tā kā Kristus ir Labā Vēsts, tad Viņā vēsts un vēstītājs ir identiski – tas, ko Viņš runā un dara ir identisks tam, kas Viņš ir. Kristus spēka, Viņa darbības iedarbīguma noslēpums meklējams tajā, ka Kristus pilnībā identificējas ar vēsti, ko sludina, – Viņš Labo Vēsti sludina ne tikai ar to, ko saka vai dara, bet arī ar to, kas Viņš ir.

Jēzus kalpošana ir aprakstīta, stāstot par to, kā Viņš pārstaigā savu dzimto zemi. Pirms Lieldienām Viņa misijas centrā ir Izraēļa tauta. Taču Jēzus tajā ienes jaunu elementu, kam ir būtiska nozīme. Eshatoloģiskā realitāte nav atlikta uz tālo pasaules gala atnākšanu – tā kļūst tuva un jau sāk īstenoties. Dieva valstība ir tuvu (sal. Mk 1,15), mēs lūdzamies par to (sal. Mk 6,10), ticība jau nojauš tās darbību zīmēs, piemēram, brīnumos (sal. Mt 11,4–5), eksorcismos (sal. Mt 12,25–28), divpadsmit apustuļu izraudzīšanā (sal. Mk 3,13–19), Labās Vēsts sludināšanā nabagiem (sal. Lk 4,18). Nosacījums tam, lai ieietu Dieva valstībā, ir nevis etniskā piederība, bet ticība un atgriešanās (sal. Mk 1,15), kā to skaidri apliecina Jēzus tikšanās ar pagāniem.

Jēzus dibinātā valstība ir Dieva valstība – Jēzus pats atklāj, kas ir šis Dievs, kuru Viņš uzrunā, lietojot sirsnīgo apzīmējumu “Abba”, Tēvs (Mk 14,36). Dievs, kas galvenokārt tiek atklāts līdzībās (sal. Lk 15,3–32; Mt 20,1–16), ir jūtīgs pret katra cilvēka vajadzībām un ciešanām – Viņš ir mīlestības un līdzjūtības pilns Tēvs, kas piedod un par velti dāvā žēlastības tiem, kuri Viņam to lūdz.

Svētais Jānis teicis, ka “Dievs ir mīlestība” (1 Jņ 4,8.16). Tāpēc ikviens cilvēks ir aicināts “atgriezties un ieticēt” Dieva žēlsirdīgajai mīlestībai pret viņu. Dieva valstības augšana ir atkarīga no tā, cik labi katrs iemācīsies vērsties pie Dieva kā pie Tēva sirsnīgā lūgšanā (sal. Lk 11,2; Mt 23,9) un centīsies izpildīt Viņa gribu (sal. Mt 7,21).

VALSTĪBAS PAZĪMES UN PRASĪBAS

14. Jēzus pakāpeniski atklāj Valstības pazīmes un prasības ar saviem vārdiem, darbiem un savu Personu.

Dieva valstība ir paredzēta visiem cilvēkiem, jo visi ir aicināti kļūt par tās locekļiem. Lai uzsvērtu šo aspektu, Jēzus īpaši tuvojās tiem, kuri bija izstumti no sabiedrības, un izrādīja viņiem īpašu labvēlību, sludinot Labo Vēsti. Uzsākot kalpošanu, Viņš pasludināja, ka ir sūtīts sludināt nabagiem Labo Vēsti (sal. Lk 4,18). Visiem, kas tiek atstumti un nicināti, Jēzus apliecina: "Svētīgi esat jūs, nabadzīgie" (Lk 6,20), bet sabiedrības atstumtajiem Viņš ļauj piedzīvot atbrīvošanu, "uzturoties pie viņiem" un pat "ēdot kopā ar viņiem" (sal. Lk 5,30; 15,2). Jēzus pret viņiem izturas kā pret sev līdzīgiem un kā pret draugiem (sal. Lk 7,34), ļaujot tiem sajust, ka Dievs viņus mīl, un tādā veidā atklāj savu neizsakāmo maigumu pret trūkcietējiem un grēciniekiem (sal. Lk 15,1–32).

Dieva valstības dāvātā atbrīvošana un pestīšana aizsniedz cilvēku gan viņa fiziskajā, gan garīgajā dimensijā. Jēzus misijai ir raksturīgas divu veidu darbības: dziedināšana un piedošana. Daudzās dziedināšanas apliecina to, cik ļoti Jēzus juta līdzī cilvēkiem, redzot viņu nelaimes, bet vienlaikus nozīmē arī to, ka Valstībā vairs nebūs ne slimību, ne ciešanu un ka Viņa sūtība jau no paša sākuma ir vērsta uz cilvēku atbrīvošanu no tām. Jēzus skatījumā dziedināšana vienlaikus ir arī zīme garīgai atpestīšanai, tas ir, atbrīvošanai no grēka. Dziedinot Jēzus aicina cilvēkus ticēt, atgriezties, aicina ilgoties pēc piedošanas (sal. Lk 5,24). Kad ir saņemta ticības dāvana, dziedināšana mudina iet tālāk – tā ved uz pestīšanu (sal. Lk 18,42–43). Atbrīvošana no ļaunā gara apsēstības, kas ir vislielākais ļaunums, kā arī grēka un sacelšanās pret Dievu simbols, ir zīme tam, ka "pie jums ir atnākusi Dieva valstība" (Mt 12,28).

15. Valstības mērķis ir pārveidot attiecības starp cilvēkiem; tā īstenojas pakāpeniski un atkarībā no tā, kā cilvēki mācās mīlēt, piedot un kalpot cits citam. Jēzus visu Likumu apkopo vienā bauslī – mīlestības bauslī (sal. Mt 22,34–40; Lk 10,25–28). Pirms Jēzus dodas prom no savējiem, Viņš tiem sniedz "jaunu bausli": "Lai jūs cits citu mīlētu, kā es jūs esmu mīlējis." (Jņ 13,34; sal. 15,12) Jēzus mīlestības pret pasauli augstākā izpausme ir savas dzīvības atdošana par cilvēkiem (sal. Jņ 15,13), kas atklāj Tēva mīlestību pret pasauli (sal. Jņ 3,16). Tāpēc Dieva valstības būtība ir dziļa vienotība starp visiem cilvēkiem un starp/ar cilvēkiem un Dievu.

Valstība attiecas uz visiem: cilvēkiem, sabiedrību, visu pasauli. Strādāt Valstības labā nozīmē atzīt un atbalstīt Dieva darbību, kas ir klātesoša cilvēces vēsturē un to pārveido. Cēl Valstību nozīmē darboties, lai atbrīvotos no ļaunuma visās tā izpausmēs. Vārdu sakot, Dieva valstība ir pestīšanas plāna izpausme un īstenojums visā tā pilnībā.

DIEVA VALSTĪBA PIEPILDĀS UN TIEK PASLUDINĀTA AUGŠĀMCELTAJĀ KRISTŪ

16. Augšāmceļot Jēzu no mirušajiem, Dievs uzvarēja nāvi un galīgā veidā Viņā aizsāka savu Valstību. Savas zemes dzīves laikā Jēzus ir Valstības praviētis, bet pēc savām ciešanām, pēc augšāmcelšanās un uzkāpšanas debesīs Viņš ir līdzdalīgs Dieva spēkā un Viņa valdīšanā pār

pasauli (sal. Mt 28,18; Apd 2,36; Ef 1,18–21). Augšāmcēlšanās Kristus vēstīj, Viņa darbībai un visai Viņa sūtībai piešķir universālu dimensiju. Mācekļi apzinās, ka Valstība jau ir klātesoša Jēzus Personā un ka tā tiek pakāpeniski celta cilvēkā un pasaulē, pateicoties noslēpumainajai saiknei ar Viņu.

Pēc Jēzus augšāmcēlšanās mācekļi sludināja Valstību, vēstījot, ka Jēzus ir miris un ir augšāmcēlies. Samārijā Filips “mācīja par Dieva valstību un kristīja Jēzus Kristus vārdā” (sal. Apd 8,12). Pāvils Romā sludināja Dieva valstību un mācīja par Kungu Jēzu Kristu (sal. Apd 28,31). Arī pirmie kristieši sludināja “Kristus un Dieva valstību” (Ef 5,5; sal. Atkl 11,15; 12,10) vai arī “mūsu Kunga un Pestītāja Jēzus Kristus mūžīgo valstību” (sal. 2 Pēt 1,11). Pirmkristiešu Baznīcas sludināšanas centrā bija vēstīšana par Jēzu Kristu, ar kuru tā identificēja Valstību. Šodien, tāpat kā toreiz, ir jāapvieno *Dieva valstības sludināšana* (Jēzus “kerigmas” saturs) un *Jēzus Kristus – notikuma – sludināšana* (apustuļu “kerigma”). Šie divi vēstījumi viens otru papildina un izskaidro.

VALSTĪBA ATTIECĪBĀ PRET KRISTU UN BAZNĪCU

17. Šodien daudz tiek runāts par Valstību, bet ne vienmēr saskaņā ar Baznīcas mācību. Pastāv arī tādas pestīšanas un misionārās darbības koncepcijas, kuras var nosaukt par “antropocentriskām” šī vārda šaurākajā nozīmē, jo to centrā ir cilvēka pasaulīgās vajadzības. Saskaņā ar šādu skatījumu Valstība tiecas kļūt par gluži cilvēcisku un sekularizētu īstenību, kurā svarīgākais ir programmas un cīņas par sabiedriski ekonomisko, politisko, kā arī kultūras atbrīvošanu, bet kuras skatienam transcendentais paliek aizklāts. Nevar noliegt, ka arī šādā līmenī ir vērtības, kuras ir vērts atbalstīt, tomēr šāda koncepcija aprobežojas ar cilvēku valstību, kurai trūkst tās autentiskā un dziļā dimensija, un tāpēc tā viegli pārvēršas par kādu pasaulīga progresa ideoloģiju. Savukārt Dieva valstība “nav no šīs pasaules .. nav no šejienes” (Jņ 18,36).

Eksistē arī koncepcijas, kuras ar nolūku akcentē Valstību un sevi raksturo kā centrētas uz Valstību. Šīs koncepcijas izceļ tādas Baznīcas tēlu, kura nedomā pati par sevi, bet ir pilnībā veltījusies liecināšanai un kalpošanai Valstībai. Tiek teikts, ka tā ir “Baznīca citu labā”, tāpat kā Kristus bija “cilvēks citu cilvēku labā”. Baznīcas uzdevums tiek aprakstīts tā, it kā tai būtu jāiet divos virzienos: no vienas puses – jāizplata tā sauktās “Valstības vērtības”, tādas kā miers, taisnīgums, brīvība, brālība, bet, no otras puses – jāveicina dialogs starp tautām, kultūrām, reliģijām, lai tās, savstarpēji bagātinoties, palīdzētu pasaulei atjaunoties un arvien vairāk tiekties uz Valstību.

Līdzās pozitīviem aspektiem šīm koncepcijām bieži ir arī negatīvās puses. Vispirms – tās klusē par Kristu. Valstībai, par kuru tās runā, pamatā ir “teocentrisms”, jo, kā tās apgalvo, Kristu nevar izprast cilvēks bez kristīgās ticības, kamēr atšķirīgas tautas, kultūras un reliģijas var rast savu vietu vienīgajā dievišķajā realitātē neatkarīgi no tā, kā šī realitāte saucas. Šī iemesla dēļ tās dod priekšroku radīšanas noslēpumam, kas atspoguļojas kultūru un reliģiju daudzveidībā, taču klusē par atpestīšanas noslēpumu. Turklāt Valstība, kas tiek šādi izprasta, atstāj pavisam maz vietas

Baznīcai un pienācīgi to nenovērtē. Šīs koncepcijas ir atbilde uz šķietamo “ekleziocentrismu” pagātnē, kā arī sekas uzskatam, ka Baznīca ir tikai zīme, turklāt diezgan neskaidra.

18. Tā nav Dieva valstība, kādu mēs pazīstam no Atklāsmes – Valstība, kuru nevar šķirt ne no Kristus, ne no Baznīcas.

Kā jau tika teikts, Kristus ne tikai sludināja Valstību, bet Viņā pati Valstība kļuva klātesoša un piepildījās. Tas notika, ne tikai pateicoties Viņa vārdiem un darbiem, jo “Dieva valstība vispirms atklājas paša Kristus, Dieva Dēla un Cilvēka Dēla, Personā, kas atnāca, “lai kalpotu un atdotu savu dzīvību daudzu atpestīšanai” (Mk 10,45)” [22] [2]. Dieva valstība nav koncepcija, doktrīna vai programma, kuru var brīvi skaidrot. Vispirms tā ir *Persona* ar Jēzus no Nācaretes, neredzamā Dieva attēla, seju un vārdu [23] [3]. Ja Valstība tiek atrauta no Jēzus, tad tā vairs nav Viņa atklātā Dieva valstība un tiek izkropļota gan Valstības jēga – tai draud pārvēršanās par cilvēcisku vai ideoloģisku mērķi –, gan arī Kristus identitāte, jo Kristus vairs nav Kungs, kuram viss tiks pakļauts (sal. 1 Kor 15,27).

Tieši tāpat nevar atdalīt Valstību no Baznīcas. Baznīca, protams, nav pašmērķis, tā ir vērsta uz Dieva valstību un ir tās iedīglis, zīme un instruments. Baznīca atšķiras no Kristus un no Valstības, taču ir ar tiem nesaraujami saistīta. Kristus Baznīcu, savu Miesu, ir apveltījis ar labumu un pestīšanas līdzekļu pilnību; Svētais Gars tajā mājō, atdzīvina to ar savām dāvanām un harizmām, to svētdara, vada un nemitīgi atjauno [24] [4]. Tāpēc pastāv šīs īpašās un neatkārtojamās attiecības, kuras, nenoliedzot Kristus un Gara darbību ārpus redzamajām Baznīcas robežām, piešķir tai specifisku un neizstājamu vietu. No tā izriet Baznīcas īpašā saistība ar Dieva un Kristus valstību, jo Baznīca “saņem sūtību sludināt un izplatīt Valstību .. starp visām tautām” [25] [5].

19. Valstības realitāte ir izprotama tieši šādā vispusīgā skatījumā. Protams, tā pieprasa arī cilvēcisko labumu un vērtību attīstību, kuras pamatoti var nosaukt par “evaņģēliskām”, jo tās ir saistītas ar Labo Vēsti. Tomēr to atbalstīšana, kas ir Baznīcas uzdevums, nedrīkst būt šķirta vai prenostatīta citiem Baznīcas pamatzdevumiem, tādiem kā Kristus un Viņa Evaņģēlija sludināšana, tādu kopienu dibināšana un attīstīšana, kuras cilvēku vidū dara klātesošu Valstības attēlu. Un nav jābaidās, ka tādējādi varētu iekrist kādā “ekleziocentrisma” formā. Pāvils VI, kas apliecināja, ka “starp Kristu, Baznīcu un evaņģelizāciju pastāv visciešākā saikne” [26] [6], norādīja, ka Baznīca “nav pašmērķis, bet tā dedzīgi tiecas pilnīgi piederēt Kristum, būt Kristū un Kristus dē], kā arī pilnīgi piederēt cilvēkiem, būt cilvēku vidū un pastāvēt cilvēku labā” [27] [7].

BAZNĪCA KALPOŠANĀ VALSTĪBAI

20. Baznīca reāli un konkrēti kalpo Valstībai. Tas vispirms izpaužas tās veiktajā sludināšanā, aicinot atgriezties. Sludināšana ir pirmais un galvenais kalpošanas veids, ar kura palīdzību Valstība var atnākt pie atsevišķiem cilvēkiem un pie cilvēku sabiedrības. Eshatoloģiskā pestīšana sākas jau tagad līdz ar jauno dzīvi Kristū: “Visiem tiem, kuri to pieņēma, Viņš deva varu kļūt par

Dieva bērniem,– tiem, kas tic Viņa vārdam.” (Jņ 1,12)

Baznīca kalpo Valstībai, dibinot kopienas un vietējās Baznīcas un vadot tās uz briedumu ticībā un mīlestībā, kas izpaužas atvērtībā pret citiem, kalpošanā cilvēkam un sabiedrībai, cilvēcisko institūciju novērtēšanā un cieņā pret tām. Baznīca kalpo Valstībai, izplatot pasaulē “evaņģēliskās vērtības”, kuras ir Valstības izpausme un kuras palīdz cilvēkiem pieņemt Dieva nodomus. Tā ir patiesība, ka Valstības sākotnējā realitāte var atrasties ārpus Baznīcas robežām – visā cilvēcē –, ja tā dzīvo saskaņā ar “evaņģēliskajām vērtībām” un atveras Svētajam Garam, kas dveš, kur un kā vēlas (sal. Jņ 3,8). Tomēr uzreiz ir jāpiebilst, ka šīs Valstības laicīgā dimensija būs nepilnīga, ja tā nebūs saistīta ar Baznīcā esošo un uz eshatoloģisko pilnību virzīto Kristus valstību [28] [8].

Daudzveidīgās Dieva valstības perspektīvas [29] [9] nevājina misionārās darbības pamatus un mērķus, bet gan tos nostiprina un paplašina. Baznīca ir pestīšanas sakraments visai cilvēcei, un tās darbība neaprobežojas tikai ar tiem cilvēkiem, kuri pieņem tās vēstījumu. Tā ir milzīgs spēks cilvēces ceļā uz eshatoloģisko Valstību, zīme un evaņģēlisko vērtību izplatītāja cilvēku vidū [30] [0]. Baznīca sekmē cilvēces atgriešanos pie Dieva plāna ar savu liecību un darbību – ar dialogu un cilvēces attīstības sekmēšanu, ar iestāšanos par taisnīgumu un mieru, ar audzināšanu un rūpēm par slimajiem, ar palīdzību nabadzīgajiem un neaizsargātajiem, nekad neaizmirstot, ka primārā ir transcendentā un garīgā realitāte kā eshatoloģiskās pestīšanas aizsākums.

Visbeidzot, Baznīca kalpo Valstībai ar aizlūgšanu, jo Valstība savā būtībā ir Dieva dāvana un darbs, kā to mums atgādina evaņģēliskās līdzības un lūgšana, kuru mums iemācīja Jēzus. Mums ir jālūdz par Valstību, tā jāpieņem, jāļauj tai mūsos augt; tāpat mums ir jārūpējas, lai to pieņemtu cilvēki un lai tā augtu viņu vidū līdz laikam, kad Kristus “nodos valdīšanu Dievam un Tēvam” un Dievs būs “viss visā” (sal. 1 Kor 15,24.28).

3. NODAĻA

SVĒTAIS GARS – GALVENAIS MISIJAS ĪSTENOTĀJS

21. “Jēzus mesianiskajai sūtībai piepildoties, Svētais Gars kļūst klātesošs Lieldienu noslēpumā savas dievišķās esamības pilnībā – tagad Viņam jāturpina pestīšanas darbs, kas sakņojas Kristus upurī uz krusta. Nav šaubu, ka Jēzus šo darbu uzticēja cilvēkiem: apustuļiem, Baznīcai. Tomēr Svētais Gars, kas darbojas cilvēkos un ar viņu starpniecību, paliek pirmais šī darba īstenotājs cilvēka dvēselē un pasaules vēsturē.” [31] [1]

Svētais Gars patiešām ir galvenais visas Baznīcas misijas veicējs. Viņa darbība nepārprotami redzama misiju darbā tautu vidū, kā tas atklājas pirmkristiešu Baznīcā saistībā ar Kornēlija atgriešanos (sal. Apd 10), jauno problēmu risinājumos (sal. Apd 15) vai teritoriju un tautu izvēlē

(sal. Apd 16,6 u. s.). Gars darbojas ar apustuļu starpniecību, taču Viņš darbojas arī klausītājos: “Pateicoties Gara darbībai, Labā Vēsts iemiesojas cilvēku sirdī un sirdsapziņā un izplatās vēsturē. Visos šajos līmeņos Svētais Gars dāvā dzīvību.” [32] [2]

SŪTĪŠANA “LĪDZ PASAULES MALAI” (Apd 1,8)

22. Visi evaņģēlisti, aprakstot apustuļu sastapšanos ar augšāmcēlušos Jēzu, vēstījumu nobeidz ar “sūtīšanu misijā”: “Man ir dota visa vara debesīs un virs zemes. Tāpēc ejiet un māciet visas tautas .. Lūk, es esmu ar jums līdz pat pasaules galam.” (Mt 28,18–20; sal. Mk 16,15–18; Lk 24,46–49; Jņ 20,21–23).

Tā ir *sūtīšana Garā*, kā tas ir skaidri redzams, lasot svētā Jāņa tekstu, – Kristus sūta savējos pasaulē, tāpat kā Tēvs sūtīja Viņu, un tāpēc tiem dod Garu. Savukārt Lūkass cieši saista liecību, kāda apustuļiem būs jādod par Kristu, ar Gara darbību, jo Gars mācekļus darīs spējīgus izpildīt saņemto pavēli.

23. Dažādajām “sūtīšanas misijā” formām ir kopīgi elementi, un katrai no tām ir arī savas raksturīgās iezīmes, taču visās versijās ir sastopami divi elementi. Pirmkārt, apustuļiem uzticētā uzdevuma universālā dimensija: “visas tautas” (Mt 28,19); “pa visu pasauli .. visai radībai” (Mk 16,15); “visām tautām” (Lk 24,47); “līdz pat pasaules malai” (Apd 1,8). Otrkārt, Kunga dotais solījums apustuļiem, ka viņi netiks atstāti vieni ar šo uzdevumu, bet saņems spēku un līdzekļus, kas nepieciešami misijas veikšanai. Tādējādi šeit ir norāde uz Gara klātbūtni un spēku, kā arī paša Jēzus palīdzību: “Bet viņi gāja un sludināja visur, un Kungs viņiem palīdzēja.” (Mk 16,20)

Ja pievēršamies atšķirīgajiem akcentiem apustuļu sūtīšanas aprakstos, tad redzam, ka Marks misiju darbu ataino kā sludināšanu vai kerigmu: “Sludiniet Evaņģēliju.” (Mk 16,15) Evaņģēlista mērķis ir pamudināt lasītājus atkārtot Pētera ticības apliecinājumu: “Tu esi Kristus,” – (Mk 8,29) un romiešu centuriona teikto, Jēzum mirstot uz krusta: “Patiesi, šis Cilvēks bija Dieva Dēls!” (Mk 15,39) Savukārt Matejs uzsver Baznīcas nodibināšanu un tās mācību (sal. Mt 28,19–20; 16,18). Viņa izpratnē misiju darbs saistās ar Evaņģēlija sludināšanu, ko papildina attiecīga Baznīcas un sakramentālā katehēze. Lūkass misijas īstenošanu ataino kā liecības sniegšanu (sal. Lk 24,48; Apd 1,8), kura pirmām kārtām attiecas uz augšāmcelšanos (sal. Apd 1,22). Misionārs ir aicināts ticēt Evaņģēlija pārveidojošajam spēkam un sludināt to, ko Lūkass tik labi parāda savā Evaņģēlijā, proti, atvērsanos Dieva mīlestībai un žēlsirdībai, pilnīgas atbrīvošanas piedzīvošanu, kas sniedzas līdz pat visa ļaunuma saknei – grēkam.

Vienīgi evaņģēlists Jānis skaidri runā par sūtīšanu (šis jēdziens nozīmē to pašu, ko “misija”) un nepastarpināti saista misiju, kuru Jēzus uzticēja saviem mācekļiem, ar sūtību, kuru Viņš saņēma no Tēva: “Kā Tēvs sūtījis mani, tā es jūs sūtu.” (Jņ 20,21) Jēzus Tēvam teica: “Kā Tu mani sūtīji pasaulē, tā arī es viņus sūtīju pasaulē.” (Jņ 17,18) Visa Jāņa evaņģēlija misionārā būtība savu izpausmi rod “priesteriskajā lūgšanā”: “Bet šī ir mūžīgā dzīvība, lai viņi atzīst Tevi, vienīgo un

patieso Dievu, un Jēzu Kristu, ko Tu esi sūfījis.” (Jņ 17,3) Misijas galīgais mērķis ir dot iespēju būt līdzdalīgiem komūnijā, kas pastāv starp Tēvu un Dēlu. Mācekļiem ir jādzīvo savstarpējā vienotībā, paliekot Tēvā un Dēlā, “lai pasaule pazītu un ticētu” (sal. Jņ 17,21–23). Šis ir ļoti nozīmīgs misiju teksts! Tas palīdz saprast, ka misionāru vērtību vispirms nosaka tas, *kas viņi ir kā Baznīca, kas dzīvo mīlestības vienotībā, un tikai pēc tam tas, ko viņi saka vai dara.*

Tātad četri evaņģēliji, kuri ir vienoti galvenajos jautājumos par pašu misiju, atklāj sava veida plurālismu, kas ataino pirmo kristiešu kopienu pieredzi un dažādās situācijas. Misija ir paša Gara dinamiskā impulsa auglis; tā aicina pievērst uzmanību atšķirīgām misiju harizmām, kā arī dažādiem vides un cilvēciskajiem apstākļiem. Tomēr visi evaņģēlisti uzsver to, ka mācekļu misija ir sadarbība ar Kristus misiju: “Lūk es esmu ar jums līdz pasaules galam.” (Mt 28,20) Tādējādi *misijas pamatā ir nevis cilvēciskās spējas, bet gan Augšāmceltā spēks.*

GARS VADA MISIJU

24. Baznīcas misija, tāpat kā Jēzus misija, ir Dieva darbs vai arī, kā to bieži raksturo evaņģēlists Lūkass, Svētā Gara darbs. Pēc Jēzus augšāmcelšanās un uzkāpšanas debesīs apustuļi piedzīvoja kaut ko ļoti spēcīgu, kas viņus pārveidoja, – Vasarsvētkus. Svētā Gara atnākšana viņus darīja par *lieciniekiem* un *praviešiem* (sal. Apd 1,8; 2,17–18), ielejot viņos līdzsvarotu drosmi, kas apustuļus mudināja nodot citiem savu pieredzi saistībā ar Jēzu un cerību, kas viņus iedvesmoja. Gars viņus darīja spējīgus liecināt par Jēzu “atklāti” [33] [3].

Kad Evaņģēlija sludinātāji dodas uz Jeruzalemi, Gars vēl aktīvāk uzņemas “vadītāja” lomu personu un misijas ceļu izvēlē. Gara darbība īpaši jaušama Viņa dotajā impulsā misiju darbam, kas faktiski saskaņā ar Kristus vārdiem plešas no Jeruzalemes pa visu Jūdeju un Samāriju līdz pat pasaules malai.

Apustuļu darbu grāmatā lasāmas sešas saīsinātas “misiju runas”, kas teiktas jūdiem Baznīcas pirmsākumos (sal. Apd 2,22–39; 3,12–26; 4,9–12; 5,29–32; 10,34–43; 13,16–41). Šajās Pētera un Pāvila teiktajās paraugrunās tiek sludināts Jēzus un klausītāji tiek aicināti “atgriezties”, tas nozīmē, ticībā pieņemt Jēzu un ļaut Svētajam Garam sevi pārveidot Viņā.

Gars Pāvilu un Barnabu pamudināja vērsties pie pagāniem (sal. Apd 13,46–48). Tas gan nenotika bez saspīlējumiem un problēmām. Kā sava ticība uz Jēzu ir jāīsteno dzīvē pagāniem, kuri atgriezušies? Vai viņus saista jūdaisma tradīcija un apgraižšanas likums? Pirmajā Koncilā, uz kuru Jeruzalemē bija sapulcējušies apustuļi un dažādi vietējo Baznīcu vecākie, tika pieņemts lēmums, kuru atzina par Gara iedvesmotu, proti, pagāniem nav jāievēro jūdu likumi, lai viņi varētu kļūt par kristiešiem (sal. Apd 15,5–11.28). Kopš tā brīža Baznīca plaši atvēra savas durvis un kļuva par mājām, kurās vis var ienākt un justies kā savējie, saglabājot savu kultūru un tradīcijas, ja tikai tās nav pretrunā Evaņģēlijam.

25. Misionāri ir gājuši to pašu ceļu, ņemot vērā cilvēku gaidas un cerības, satraukumu un sāpes, kā arī kultūru, lai sludinātu viņiem pestīšanu Kristū. Runas Listrā un Atēnās (sal. Apd 14,15–17; 17,22–31) tiek atzītas par paraugrunām pagānu evaņģelizācijā; tajās Pāvils iesaistās dialogā ar dažādu tautu kultūras un reliģiskajām vērtībām. Likaonijas iedzīvotājiem, kuri praktizē kosmosa pielūgsmi, viņš stāsta par reliģisko pieredzi, kas attiecas uz kosmosu; ar grieķiem viņš diskutē par filozofiju un citē viņu dzejniekus (sal. Apd 17,18.26–28). Dievs, kuru Pāvils vēlas atklāt, jau ir klātesošs viņu dzīvē – Dievs viņus ir radījis un noslēpumainā veidā vada tautas un vēsturi. Taču, lai viņi iepazītu patieso Dievu, tiem ir jāatmet neīstie dievekļi, kurus paši ir radījuši, un jāatveras Tam, kuru Dievs ir sūtījis, lai izvestu viņus no neziņas un remdētu viņu sirds ilgas. Šīs runas ir Evaņģēlija inkulturācijas piemērs.

Svētā Gara ietekmē kristīgā ticība apzināti atveras “tautām”, un liecība par Kristu izplatās nozīmīgākajos Vidusjūras baseina austrumdaļas centros, lai pēc tam aizsniegtu Romu un rietumu robežas. Tieši Gars mudina doties aizvien tālāk – ne tikai ģeogrāfiskā ziņā, bet pārvarēt arī etniskās un reliģiskās barjeras, lai īstenotu patiesi vispārēju misiju.

SVĒTAIS GARS VISU BAZNĪCU DARA MISIONĀRU

26. Gars rosina ticīgu cilvēku grupu, lai tā kļūtu par kopienu, lai tā būtu Baznīca. Pēc Pētera pirmās uzstāšanās Vasarsvētku dienā un atgriešanās gadījumiem, kas tai sekoja, veidojas pirmā kopiena (sal. Apd 2,42–47; 4,32–35).

Viens no galvenajiem misijas mērķiem ir sapulcināt tautu uz Evaņģēlija klausīšanos brāļu kopībā, uz lūgšanu un Euharistiju. Dzīvot “brāļu kopībā” (*koinonía*) nozīmē būt “vienai sirdij un vienai dvēselei” (Apd 4,32), veidojot kopību visos līmeņos: cilvēciskajā, garīgajā un materiālajā. Patiesa kristiešu kopiena uzņemas rūpes arī par pasaulīgo labumu sadalīšanu, lai nebūtu trūkumcietēju un lai visiem šie labumi būtu pieejami “pēc vajadzības” (Apd 2,45; 4,35). Pirmās kopienas, kurās valdīja “prieks un sirds vienkāršība” (Apd 2,46), bija dinamiski atvērtas un misionāras: “Tās baudīja visas tautas labvēlību.” (Apd 2,47) Misija, pirms tā kļūst par darbību, vispirms ir liecība un starojums [34] [4].

27. Apustuļu darbu grāmata liecina, ka misija, kuras mērķis vispirms bija Izraēļa tauta, pēc tam – citas tautas, attīstās dažādos līmeņos. Vispirms ir divpadsmit apustuļu grupa, kura kā viens vesels Pētera vadībā sludina Labo Vēsti. Tad ir ticīgo kopiena, kas ar savu dzīvesveidu un darbību liecina par Kungu un palīdz atgriezties pagāniem (sal. Apd 2,46–47). Vēl ir arī īpaši sūtņi Evaņģēlija sludināšanai. Tā Antiohijas kristiešu kopiena sūta savus locekļus misijā – pēc tam, kad kopiena ir gavējusi, lūgusies un svinējusi Euharistiju, tā apzinās, ka Gars ir izvēlējis Pāvilu un Barnabu, lai viņi tiktu sūtīti (sal. Apd 13,1–4). Tātad jau pašā sākumā misiju darbs tika uzlūkots kā kopienas uzdevums, par kuru ir atbildīga vietējā Baznīca, kurai ir nepieciešami “misionāri”, lai dotos pretī jaunam apvārsnim. Līdzās šiem misionāriem bija arī citi, kuri spontāni liecināja par jauno, kas bija pārveidojis viņu dzīvi, un vēlāk jaunizveidotās kopienas vienoja ar apustulisko Baznīcu.

Lasot Apustuļu darbu grāmatu, saprotam, ka pirmkristiešu Baznīcā misija *ad gentes* būtībā tika uzskatīta par normālu kristīgās dzīves augli, par katra ticīgā ikdienas uzdevumu, kas tiek īstenots, sniedzot personisko liecību un atklāti sludinot tur, kur tas ir iespējams. Baznīcā bija arī misionāri “uz visu mūžu”, kuri sevi veltīja misijai, pateicoties īpašam aicinājumam.

SVĒTAIS GARS IR KLĀTESOŠS UN DARBOJAS VIENMĒR UN VISUR

28. Gars īpašā veidā sevi atklāj Baznīcā un tās locekļos, tomēr Viņa klātbūtne un darbība ir universāla, tā nav ierobežota laikā un telpā [35] [5]. Vatikāna II koncils atgādina, ka Gars darbojas katra cilvēka sirdī, pateicoties “Vārda sēklām”, cilvēku ierosmēs, tostarp reliģiskās, kā arī cilvēciskos centienos, kas vērsti uz patiesību, uz labo, uz Dievu [36] [6].

Gars dod cilvēkam “gaismu un spēku atbildēt uz savu visaug-stāko aicinājumu”; ar Gara palīdzību “cilvēks, pateicoties ticībai, nonāk līdz Dieva plāna noslēpuma kontemplācijai un izpratnei”; turklāt “mums ir jāatzīst, ka Svētais Gars visiem piedāvā iespēju kļūt līdzdaļīgiem Lieldienu noslēpumā tikai Dievam zināmā veidā” [37] [7]. Protams, Baznīca zina, ka “cilvēki, Dieva Gara pastāvīgi mudināti, nespēs būt pilnīgi vienaldzīgi attiecībā pret reliģijas jautājumu” un ka “viņi vienmēr vēlēšies uzzināt .. , kāda jēga ir viņu dzīvei, darbam un nāvei” [38] [8]. Tātad Gars ir cilvēka eksistenciālo un reliģisko jautājumu pašos pamatos. Šie jautājumi nerodas nejauši, tos nosaka pati cilvēka esamības struktūra [39] [9].

Gara klātbūtne un darbība skar ne tikai indivīdus, bet arī sabiedrību, vēsturi, tautas, kultūras un reliģijas. Jo, tieši pateicoties Garam, rodas cēli ideāli un labas iniciatīvas cilvēces vēsturiskajā attīstības gaitā: “Ar apbrīnojamu apredzību Viņš vada laika plūsmu un atjauno zemes vaigu.” [40] [0] Augšāmceltais Kristus “darbojas cilvēku sirdī sava Gara spēkā, ne tikai radot ilgas pēc nākamās pasaules, bet arī atdzīvinot, attīrot un stiprinot šīs cēlās ilgas, pateicoties kurām cilvēces saime mēģina padarīt savu dzīvi cilvēcīgāku un virzīt uz šo mērķi visu zemi” [41] [1]. Tas atkal ir Gars, kas sēj “Vārda sēklas”, kuras ir sastopamas dažādās paražās un kultūrās, sagatavojot tās nobriešanai Kristū [42] [2].

29. Tādējādi Gars, kas “dveš tur, kur grib” (sal. Jņ 3,8), un kas “darbojās pasaulē, pirms vēl Jēzus tika pagodināts” [43] [3], Gars, kas “piepilda zemi, Tas, kas aptver visu, zina visu, kas tiek runāts” (Gudr 1,7), mūs mudina paraudzīties plašāk, lai kontemplētu Viņa darbību, kas ir klātesoša it visos laikos un vietās [44] [4]. Tas ir aicinājums, kuru daudzkārt esmu atkārtojis un kurš mani ir pavadījis, tiekoties ar dažādiem cilvēkiem. Baznīcas attiecības ar citām reliģijām ir iedvesmojusi divējāda cieņa: “cieņa pret cilvēku, kas meklē atbildes uz dziļākajiem dzīves jautājumiem, un cieņa pret Gara darbību cilvēkā” [45] [5]. Dažādu reliģiju pārstāvju tikšanās Asīzē, atsakoties no jebkādas kļūdainas tās interpretācijas, pauda manu pārliecību, ka “ikvienu patiesu lūgšanu iedvesmo Svētais Gars, kas noslēpumainā veidā ir klātesošs katra cilvēka sirdī” [46] [6].

Tas ir tas pats Gars, kas darbojās Jēzus iemiesošanās brīdī, Viņa dzīvē, nāvē un augšāmcelšanās

notikumā un kas darbojas Baznīcā. Tātad Gars nav alternatīva Kristum. Viņš neaizpilda sava veida tukšumu, kāds saskaņā ar dažām hipotēzēm pastāv starp Kristu un Logosu. Darbojoties cilvēku sirdī un tautu vēsturē, kultūrās un reliģijās, Svētais Gars sagatavo Evaņģēlijam, [47] [7] un tas nav iespējams bez saiknes ar Kristu, Vārdu, kas kļuva miesa, pateicoties Svētajam Garam, lai, būdams “pilnīgs Cilvēks, visus atpestītu un visu sevī apvienotu” [48] [8].

Universālo Gara darbību nedrīkst nošķirt no Viņa īpašās darbības Kristus Miesā, kas ir Baznīca. Jo tas vienmēr ir tas pats Gars, kas darbojas gan tad, kad dod dzīvību Baznīcai un mudina to sludināt Kristu, gan arī tad, kad sniedz un pilnveido savas dāvanas visos cilvēkos un tautās, vadot Baznīcu uz to atklāšanu, attīstīšanu un pieņemšanu ar dialoga palīdzību. Ikviens Gara klātbūtnes veids ir jāpieņem ar cieņu un pateicību, bet šīs klātbūtnes pazišana ir Baznīcas kompetencē, jo Baznīcai Kristus ir devis savu Garu, lai Tas vadītu Baznīcu uz pilnīgu patiesību (sal. Jņ 16,13).

MISIONĀRĀ DARBĪBA VĒL IR PAŠĀ SĀKUMĀ

30. Mūsu laiki, kad cilvēce ir nemiņīgā kustībā un meklējumos, prasa *atdzīvināt Baznīcas misionāro darbību*. Misiju horizonti un iespējas kļūst plašākas, un mēs, kristieši, esam aicināti uz apustulisku drosmi, kuras pamatā būtu pašāvēlība uz Svēto Garu. *Viņš ir galvenais misiju veicējs!*

Cilvēces vēsturē ir bijuši daudzi nozīmīgi pavērsieni, kuri veicinājuši misionāro dinamismu. Baznīca, Gara vadīta un virzīta, vienmēr uz tiem ir atbildējusi ar nesavtību un tālredzību. Un augļu nav trūcis. Nesen tika svinēta Krievzemes un slāvu tautu evaņģelizācijas tūkstošgade, bet pavisam drīz mēs atzīmēsim abu Amerikas kontinentu evaņģelizācijas piecsimto gadskārtu. Tāpat nesen tika atzīmētas pirmās misiju simtgades dažādās Āzijas, Āfrikas un Okeānijas zemēs. Šodien Baznīcai ir jāstājas ar citiem izaicinājumiem, dodoties uz priekšu gan pirmajā misijā *ad gentes*, gan arī jaunajā to tautu evaņģelizācijā, kurām Kristus jau ir pasludināts. Šodien no visiem kristiešiem, no visām vietējām Baznīcām un no vispārējās Baznīcas tiek gaidīta tā pati drosmē, kas iedvesmoja misionārus pagātnē, un tā pati gatavība klausīties Svētā Gara balsi.

4. NODAĻA

MISIJAS “*Ad gentes*” plašie apvārsņi

31. Kungs Jēzus savus apustuļus sūtīja pie visiem cilvēkiem, visām tautām un uz visām šīs pasaules vietām. Apustuļu personā Baznīca saņēma vispārēju misiju, kurai nav robežu un kura attiecas uz pestīšanu visā tās veselumā atbilstoši Kristus atnestajai dzīves pilnībai (sal. Jņ 10,10). Baznīca tika sūtīta “atklāt Dieva mīlestību un vēstīt to visiem cilvēkiem un tautām” [49] [9].

Tā ir viena vienīga misija, kurai ir viens un tas pats avots un mērķis, taču tā ietver dažādus

uzdevumus un darbības veidus. Pirmkārt, pastāv misionārā darbība, ko, atsaucoties uz Koncila dekrētu, saucam par misiju *ad gentes*; te ir runa par Baznīcas pamatdarbību, kas ir tās galvenā darbība un kas nekad nebūs pabeigta. Proti, Baznīca “nevar izvairīties no *pastāvīgās misijas nest Evaņģēliju cilvēkiem* – miljoniem vīriešu un sieviešu –, kuri vēl līdz šim nepazīst Kristu, cilvēka Pestītāju. Tieši šo specifisko misionāro uzdevumu Jēzus uzticēja un ik dienas no jauna uztic savai Baznīcai” [50] [0].

SAREŽĢĪTĀ UN MAINĪGĀ RELIĢISKĀ SITUĀCIJA

32. Šodien reliģiskā situācija ir ļoti daudzveidīga un mainīga: notiek cilvēku pārvietošanās; sabiedriskā un reliģiskā realitāte, kas kādreiz bija skaidra un noteikta, šodien kļūst sarežģīta. Pietiek atcerēties tādas parādības kā urbanizācija, masveida migrācija, bēgļu pārvietošanās, seno kristīgo zemju dekristianizācija, Evaņģēlija un evaņģēlisko vērtību pieaugošā ietekme zemēs ar lielu nekristiešu pārsvaru, kā arī mesiānisko kultu un reliģisko sektu skaita pieaugums. Reliģisko un sabiedrisko situāciju maiņas dēļ ir grūti konkrēti izmantot noteiktas Baznīcas kategorijas un skaidrojumus, pie kuriem bijām pieraduši. Jau pirms Koncila tika runāts par sava veida metropolēm vai kristīgām zemēm, kas kļuvušas par “misiju zemēm”, un gadu gaitā šī situācija nepavisam nav uzlabojusies.

No otras puses, misiju darbs ir bijis ļoti auglīgs visā pasaulē, un tāpēc pastāv Baznīcas, kas ir dziļi iesakņojušās, reizēm tik stipras un nobriedušas, ka pašas bez grūtībām var parūpēties par savu kopienu vajadzībām, kā arī sūtīt uz citām Baznīcām un teritorijām cilvēkus, kuri veiks evaņģelizāciju. Tas ir pretstatā notiekošajam tradicionālajās kristiešu zemēs, kurām ir nepieciešama jauna evaņģelizācija. Daži jautā, vai vēl ir jārunā par *specifisku misionāro darbību* vai par noteiktām misiju teritorijām, vai nevajadzētu pieņemt *vienas vienīgas misiju situācijas* esamību, tādējādi arī vienas, visur vienādas misijas nepieciešamību. Grūtības izskaidrot šo sarežģīto un mainīgo realitāti saistībā ar evaņģelizācijas pavēli ir saskatāmas jau “misiju terminoloģijā”: piemēram, zināmas problēmas rada terminu “misijas” un “misionāri” lietojums, jo tie tiek uzskatīti par novecojušiem un ar tiem saistās negatīvas vēsturiskās asociācijas; labprātāk tiek izmantots lietvārds “misija” vienskaitlī un īpašības vārds “misionāra”, raksturojot jebkuru Baznīcas darbību.

Šīs grūtības norāda uz reālām pārmaiņām, kurām ir pozitīvi aspekti. Tā sauktā atkārtotā atgriešanās no *misijām* uz vienu Baznīcas *misiju*, *misioloģijas* iekļaušana *eklezioloģijā* un to abu iekļaušana trinitārajā pestīšanas plānā ir iedzīvinājusi misionāro darbību, kura vairs netiek uzskatīta par maznozīmīgu Baznīcas uzdevumu, bet kurai ir ierādīta galvenā vieta Baznīcas dzīvē kā vienam no svarīgākajiem Dieva tautas pienākumiem. Tomēr ir jāizvairās no riska pielīdzināt citu citai ļoti atšķirīgas situācijas un reducēt vai pat pilnīgi likvidēt misiju un misionārus *ad gentes*. Sacīt, ka visa Baznīca ir misionāra, nenozīmē noraidīt specifiskas misijas *ad gentes* pastāvēšanu, tāpat kā frāze, ka visiem katoļiem ir jābūt misionāriem, nebūt nenoraida, bet gan pieprasa, lai būtu misionāri *ad gentes* “uz visu mūžu”, kam ir šāds īpašs aicinājums.

MISIJAS AD GENTES VĒRTĪBA NEZŪD

33. Tas, ka saistībā ar vienu vienīgo Baznīcas misiju tiek veiktas dažādas darbības, ir nevis raksturīgs šai misijai, bet to nosaka atšķirīgie apstākļi, kādos misija tiek īstenota [51] [1]. Raugoties uz mūsdienu pasauli no evaņģelizācijas viedokļa, varam izšķirt *trīs situācijas*.

Pirmkārt, situācija, kad Baznīcas misionārā darbība ir vērsta uz tautām, cilvēku grupām, sabiedrisko un kultūras vidi, kur Kristus un Viņa Evaņģēlijs nav pazīstami vai arī kur trūkst pietiekami nobriedušu kristiešu kopienu, kas varētu iemiesot ticību savā vidē un sludināt to citām cilvēku grupām. Tā ir misija *ad gentes* tiešā nozīmē [52] [2].

Otrkārt, pastāv kristiešu kopienas, kurām ir atbilstošas un stabilas Baznīcas struktūras. Tām raksturīga ticības un kristīgās dzīves degsme. Tās liecina par Evaņģēliju savā vidē un izjūt pienākumu uzņemties vispārējo misiju. Šajās kopienās Baznīca īsteno savu darbību un veic pastorālo aprūpi.

Visbeidzot, pastāv pārejas tipa situācija, īpaši zemēs ar senām kristīgajām tradīcijām, taču reizēm arī jaunajās Baznīcās, kur veselas kristīto grupas ir zaudējušas dzīvas ticības izjūtu vai arī sevi vairs neuzskata par Baznīcas locekļiem, dzīvojot tālu no Kristus un Viņa Evaņģēlija. Šādā gadījumā nepieciešama "jauna evaņģelizācija" vai "evaņģelizācija pēc evaņģelizācijas".

34. Specifiskā misionārā darbība jeb misija *ad gentes* ir paredzēta "tautām un grupām, kas vēl netic Kristus", "tiem, kas ir tālu no Kristus", kuros Baznīca "vēl nav laidusi savas saknes" [53] [3] un kuru kultūru vēl nav skārusi Evaņģēlija ietekme [54] [4]. Tā atšķiras no citām Baznīcas aktivitātēm, jo ir paredzēta nekristiešu grupām un videi, kur nav sastopama vispār vai ir nepietiekama Evaņģēlija sludināšana un Baznīcas klātbūtne. Tāpēc šī darbība tiek raksturota kā Kristus un Viņa Evaņģēlija sludināšanas, vietējās Baznīcas celšanas un Valstības vērtību izplatīšanas darbs. Īpašs šajā misijā *ad gentes* ir tas, ka tā ir paredzēta cilvēkiem, kas nav kristieši. Tāpēc ir jā rūpējas par to, lai šis "specifiskais misiju uzdevums, kuru Jēzus uzticēja un ik dienas no jauna uztic savai Baznīcai" [55] [5], nepazūd vispārējā Dieva tautas misijā un tādējādi netiek pamests novārtā vai aizmirsts.

No otras puses, robežas starp *ticīgo pastorālo aprūpi, jauno evaņģelizāciju un specifisko misionāro darbību* nav skaidri nosakāmas un nav pieļaujams starp tām radīt barjeras vai tās nošķirt. Taču nedrīkst zaudēt vēlmi sludināt un dibināt jaunas Baznīcas tajās tautās un cilvēku grupās, kur to vēl nav, jo tas ir primārais uzdevums Baznīcai, kas ir sūtīta pie visām pasaules tautām, dodoties līdz pat pasaules malai. Bez misijas *ad gentes* Baznīcas misionārā dimensija zaudētu savu galveno nozīmi un savu priekšzīmīgo īstenojumu.

Tieši tāpat jāņem vērā arī reālā un arvien pieaugošā dažādu Baznīcas pestījošās darbības formu *savstarpējā atkarība*: katra no tām ietekmē pārējās, tās iedvesmojot un atbalstot. Misiju dinamika

veicina apmaiņu starp Baznīcām un pievērš tās ārējai pasaulei, pozitīvi ietekmējot visos aspektos. Piemēram, Baznīcas tradicionālajās kristīgajās zemēs, cenšoties izpildīt smago jaunās evaņģelizācijas uzdevumu, arvien labāk saprot, ka tās nedrīkst veikt misionāro darbību attiecībā pret citu zemju un kontinentu nekristiešiem, ja nopietni nerūpēsies par nekristiešiem pašu mājās, – misionārā darbība *ad intra* ir ticama zīme un stimulē misionārajai darbībai *ad extra*, un otrādi.

PIE VISĀM TAUTĀM, PAR SPĪTI GRŪTĪBĀM

35. Saistībā ar misiju *ad gentes* veicams milzīgs uzdevums, kura izpildes brīdis vēl nebūt nav tuvu. Tieši pretēji, gan no skaitliskā viedokļa, ņemot vērā demogrāfisko pieaugumu, gan arī no sabiedriskā un kultūras viedokļa, ņemot vērā jauno attiecību un kontaktu veidošanos, kā arī mainīgās situācijas, šķiet, ka misijas apvārsnis paplašināsies.

Uzdevums sludināt Jēzu Kristu visām tautām atklājas kā milzīgs un nesamērojams ar Baznīcas cilvēkresursiem. *Grūtības* liekas nepārvaramas un varētu viest mazdūšību, ja runa būtu par tikai cilvēcisku pasākumu.

Dažās zemēs misionāriem aizliegts ieceļot, citās ir aizliegta ne tikai evaņģelizācija, bet arī cilvēku atgriešanās pie Kristus, pat kristīgais kults. Savukārt citviet ir grūtības kultūras jomā: evaņģēliskā vēstījuma tālāknodošana liekas maznozīmīga vai nesaprotama, bet atgriešanās tiek uzskatīta par atteikšanos no savas tautas un kultūras.

36. Dieva tautai netrūkst arī savu *iekšējo grūtību*. Turklāt tās ir ļoti sāpīgas. Jau mans priekštecis Pāvils VI kā pirmo norādīja “dedzības trūkumu, kas ir ļoti nopietns šķērslis, jo rodas Baznīcas iekšienē. Tas izpaužas kā pagurums un vilšanās, rutīna un vienaldzība, bet jo īpaši kā prieka un cerības trūkums” [56] [6]. Liels šķērslis Baznīcas misionārajai darbībai ir arī sašķeltība kristiešu vidū pagātnē un šodien [57] [7], kādreizējo kristīgo zemju dekrizianizācija, aicinājumu uz apustulisko darbību skaita samazināšanās, antiliecība, ko sniedz ticīgie cilvēki un kristiešu kopienas, kas savā dzīvē neseko Kristus piemēram. Tomēr viens no nopietnākajiem iemesliem, kāpēc interese par misionāro darbību ir tik vāja, ir plaši izplatītā vienaldzība, arī kristiešu vidū, kura bieži sakņojas nepareizos teoloģiskajos uzskatos un kuru raksturo reliģiskais relatīvisms, kas noved pie pārliecības, ka “viena reliģija ir līdzvērtīga otrai”. Varam piebilst – pāvesta Pāvila VI vārdiem runājot – ka pastāv arī dažādi “attaisnojumi, kuri var kavēt evaņģelizācijas darbu. .. visnegodīgākās ir tās atrunas, kuru pamatojums tiek meklēts tādā vai citā Koncila mācībā” [58] [8]. Šajā saistībā es dedzīgi aicinu teologus un kristīgos žurnālistus arvien aktīvāk kalpot misiju darbam un tādā veidā atklāt sava svarīgā darba dziļāko nozīmi, ejot pa pareizo *sentire cum Ecclesia* ceļu.

Iekšējās un ārējās grūtības nedrīkst mūsos radīt pesimismu vai bezdarbību. Gan šajā, gan arī visās citās kristīgās dzīves jomās svarīga ir pašāvēība, kuras pamatā ir ticība, tas ir, pārliecība, ka nevis mēs esam galvenie misijas veicēji, bet gan Jēzus Kristus un Viņa Gars. Mēs esam tikai

līdzstrādnieki, un, kad esam izdarījuši visu, kas ir mūsu spēkos, mums ir jāsaka: “Mēs esam nederīgi kalpi, mēs esam izdarījuši to, kas bija mūsu pienākums.” (Lk 17,10)

MISIJAS AD GENTES PLAŠUMI

37. Misijai *ad gentes* nav robežu, jo neierobežots, vispārējs ir Kristus dotais uzdevums. Taču, lai reāli izprastu situāciju, mēs varam iezīmēt sava veida robežlīnijas, nosakot jomu, kurā norisinās misionārā darbība.

a) *Teritoriālās robežlīnijas*. Misionārā darbība parasti tika plānota saistībā ar noteiktām teritorijām. Vatikāna II koncils atzina šo misijas *ad gentes* teritoriālo dimensiju [59] [9], kas arī šodien ir svarīga atbildības, kompetences un darbības ģeogrāfisko robežu noteikšanā. Protams, vispārējai misijai ir jāatbilst arī vispārējai perspektīvai – Baznīca nevar pieļaut to, ka ģeogrāfiskās robežas un politiskie šķēršļi apgrūtinā tās misionāro klātbūtni. Taču patiesība ir arī tā, ka misionārā darbība *ad gentes*, kas atšķiras no pastorālās ticīgo aprūpes un no jaunās evaņģelizācijas to cilvēku vidū, kuri kristietību nepraktizē, tiek veikta noteiktās teritorijās un ir paredzēta stingri noteiktām cilvēku grupām.

Jauno Baznīcu skaita pieaugums pēdējā laikā nedrīkst radīt maldīgu iespaidu. Šīm Baznīcām uzticētajās teritorijās, īpaši Āzijā, bet arī Āfrikā un reizēm pat Latīņamerikā vai Okeānijā, ir plaši apgabali, kuros vēl nav veikta evaņģelizācija – veselas tautas un nozīmīgi kultūras apgabali daudzās valstīs vēl nav dzirdējuši Evaņģēlija sludināšanu un tajos nepastāv vietējā Baznīca [60] [0]. Arī tradicionāli kristīgās zemēs ir reģioni ar īpašu pārvaldi, kas raksturīga misijas *ad gentes* zemēm, cilvēku grupas un apgabali, kurus evaņģelizācija nav sasniegusi. Tāpēc arī šajās zemēs ir nepieciešama ne tikai jaunā evaņģelizācija, bet atsevišķos gadījumos arī pirmā evaņģelizācija [61] [1].

Situācija tomēr visur nav vienāda. Piekrītot apgalvojumam, ka Baznīcas misionārā atbildība nav ticama, ja to neapstiprina jaunās evaņģelizācijas centieni zemēs ar senām kristīgajām tradīcijām, tomēr, šķiet, nebūtu pareizi pielīdzināt tādas tautas situāciju, kura nekad nav pazinusi Jēzu Kristu, ar tādas tautas situāciju, kura Viņu ir iepazinusi, pieņēmusi un pēc tam atmetusi, bet joprojām dzīvo kultūrā, kas daudzējādā ziņā ir piesātināta ar evaņģēliskajām vērtībām un principiem. Tās ir divas, saistībā ar ticību būtiski atšķirīgas situācijas.

Tā tad ģeogrāfiskais kritērijs, kaut ne pārāk precīzs un vienmēr īslaicīgs, joprojām nosaka horizontus, uz kuriem ir jāvirzās misionārajai darbībai. Pastāv arī tādas zemes, kā arī ģeogrāfiskās un kultūras teritorijas, kur trūkst vietējo kristīgo kopienu; citur tās ir tik mazas, ka nespēj būt par saskatāmu kristīgās klātbūtnes zīmi; citviet kopienām trūkst dinamisma, kas ir nepieciešams vietējās sabiedrības evaņģelizācijai, vai arī tās ir piederīgas iedzīvotāju minoritātei, kas nav iekļauta dominējošajā kultūrā. Īpaši Āzijas kontinentā, kur galvenokārt būtu jāveic Baznīcas misija *ad gentes*, kristieši ir neliela minoritāte, kaut reizēm tur vērojams plašs atgriešanās process un

priekšzīmīgi kristīgās klātbūtnes paraugi.

b) *Jaunas pasaules un jaunas sociālās parādības*. Pēkšņas un dziļas pārmaiņas, kas raksturīgas mūsdienu pasaulei, īpaši dienvidu puslodei, spēcīgi ietekmē misionāro ainu – tur, kur agrāk bija stabila cilvēciskā un sabiedriskā situācija, šodien viss ir kustībā.

Padomāsim, piemēram, par urbanizāciju un straujo pilsētu paplašināšanos, īpaši tur, kur demogrāfiskais pieaugums ir izteiktāks. Jau tagad daudzās zemēs vairāk nekā puse iedzīvotāju dzīvo dažās lielās pilsētās, kur cilvēka problēmas bieži saasinās arī anonimitātes dēļ, ko piedzīvo veselās ļaužu masas.

Jaunajos laikos misionārā darbība galvenokārt tika veikta nošķirtos, no civilizācijas centriem tālu esošos reģionos, kuri bija nerasniedzami saziņas, valodas un klimatisko grūtību dēļ. Šodien misijas *ad gentes* tēls, šķiet, mainās: priekšroka dodama tieši lielajām pilsētām, kur rodas jauni paradumi un dzīves veids, jaunas kultūras un savstarpējo attieksmju formas, kas iespaido iedzīvotājus. Tā ir patiesība, ka “rūpēs par vismazākajiem” uzmanības lokā ir jāpatur no sabiedrības izstumtie un izolētie cilvēki, taču patiesība ir arī tā, ka nevaram evaņģelizēt atsevišķas personas un mazas grupas, atstājot novārtā centrus, kuros rodas, varētu teikt, jauna cilvēce un jauni attīstības modeļi. Jauno tautu nākotne izšķiras pilsētās.

Runājot par nākotni, nedrīkst aizmirst jauniešus, kuri daudzās zemēs jau ir vairāk nekā puse no iedzīvotāju skaita. Ko darīt, lai Kristus vēsts sasniegtu jaunus nekristiešus, kuri ir veselu kontinentu nākotne? Tas ir skaidrs, ka ar parastajiem pastorālajiem līdzekļiem vairs nepietiek – nepieciešamas apvienības un institūcijas, grupas un īpaši centri, jauniešiem domātas kultūras un sabiedriskās iniciatīvas. Lūk, joma, kurā mūsdienu ekleziālajām kustībām paveras plašs darba lauks.

Mūsdienu pasaules lielo pārmaiņu vidū migrācija ir radījusi jaunu parādību – nekristieši lielā skaitā ieceļo zemēs ar senām kristīgajām tradīcijām, radot jaunas iespējas kultūras apmaiņai un saskarsmei un mudinot Baznīcu viņus pieņemt un tiem palīdzēt, uzsākt ar viņiem dialogu, vārdu sakot – mudinot Baznīcu uz brālīgumu. Migrantu vidū bēgļiem ir visādā ziņā īpaša vieta, un viņi pelna vislielāko uzmanību. Pasaulē ir vairāki miljoni bēgļu, un to skaits nemitīgi pieaug; viņi ir izkļuvuši no politiskās apspiestības un necilvēcīgas nabadzības apstākļiem, no katastrofāla apmēra bada un sausuma. Šiem cilvēkiem jābūt Baznīcas apustulisko rūpju lokā.

Visbeidzot, varam pieminēt nabadzības situācijas, bieži vien neciešamas, kuras rodas daudzās zemēs un izraisa masveida migrāciju. Kristiešu kopienai šīs necilvēcīgās situācijas ir kā smags uzdevums – Kristus un Dieva valstības sludināšanai ir jākļūst par šo tautu cilvēciskās atbrīvošanas instrumentu.

c) *Kultūras jomas jeb mūsdienu “areopāgi”*. Apustulis Pāvils, kas jau bija sludinājis daudzās vietās,

ieradies Atēnās, devās uz areopāgu, kur sludināja Evaņģēliju, lietojot šai videi atbilstošu un saprotamu valodu (sal. Apd 17,22–31). Areopāgs tolaik bija izglītotās Atēnu tautas kultūras centrs, un šodien mēs to varam uzskatīt par simbolu jaunām vietām, kurās jāsludina Evaņģēlijs.

Pirmais mūsdienu “areopāgs” ir *plašsaziņas līdzekļu pasaule*, kas vieno cilvēci un dara to par tā saukto “pasaules ciemu”. Plašsaziņas līdzekļi ir kļuvuši tik nozīmīgi, ka daudziem cilvēkiem tie ir galvenie informācijas un izglītības līdzekļi, kas sniedz norādījumus un iedvesmo šo cilvēku gan kā individu, gan kā ģimenes un sabiedrības locekļu uzvedību. It īpaši jau jaunās paaudzes aug pasaulē, kurā liela ietekme ir plašsaziņas līdzekļiem. Tomēr šis “areopāgs”, iespējams, ir nedaudz atstāts novārtā. Pārsvārā priekšroka tiek dota citām evaņģēliskās sludināšanas un izglītošanas iespējām, bet plašsaziņas līdzekļi tiek atstāti atsevišķu individu vai arī mazu grupu iniciatīvai, un pastorālajās programmās tiem ir tikai otršķirīga nozīme. Taču plašsaziņas līdzekļu darbības mērķis nav tikai sludināšanas paplašināšana – runa ir par kaut ko dziļāku, proti, mūsdienu kultūras evaņģelizācija daudzējādā ziņā ir atkarīga no plašsaziņas līdzekļu ietekmes. Tāpēc nepietiek tos izmantot tikai kristīgās vēsts un Baznīcas mācības izplatīšanai. Pati vēsts ir jāiesaista šajā “jaunajā kultūrā”, kuru rada mūsdienu plašsaziņas līdzekļi. Tā ir sarežģīta problēma, jo šī kultūra rodas nevis satura pārraidīšanas rezultātā, bet gan saistībā ar to, ka pastāv jaunas informēšanas iespējas ar jaunām valodām, tehnikām un ar jaunām psiholoģiskajām nostādnēm. Mans priekštecis Pāvils VI teica, ka “plaisa starp Evaņģēliju un kultūru mūsdienās, bez šaubām, ir traģēdija” [62] [2], un saziņas joma to pilnībā apstiprina.

Turklāt ir vēl daudzi citi mūsdienu pasaules “areopāgi”, kuru virzienā būtu jāvērs Baznīcas misionārā darbība. Piemēram, miera, tautu attīstības un atbrīvošanas veicināšana, cilvēktiesību un tautu, galvenokārt, minoritāšu, tiesību aizstāvība, sieviešu un bērnu tiesību ievērošana, radītās pasaules aizsardzība. Visas šīs cilvēku darbības jomas ir jāizgaismo Evaņģēlija gaismai.

Vēl šeit būtu jāpiemin ļoti plašie kultūras, zinātnisko pētījumu un starptautisko attiecību “areopāgi”, kuri veicina dialogu un paver dzīvei jaunas iespējas. Mēs darītu labi, ja uzmanīgi sekotu līdz šīm modernajām darbības jomām un tajās iesaistītos. Cilvēki apzinās, ka viņi ir kā jūrnieki dzīves jūrā un ir aicināti uz aizvien ciešāku vienotību un solidaritāti, – dzīves problēmu risinājumi ir jāmeklē, jāizdiskutē un jāpārbauda visiem kopīgi. Lūk, kāpēc starptautiskās organizācijas un sanāksmes kļūst aizvien nozīmīgāki daudzās cilvēku dzīves jomās: no kultūras līdz politikai, no ekonomikas līdz zinātniskajiem pētījumiem. Kristiešiem, kuru dzīve un darbs noris starptautiskā jomā, vienmēr jāpatur prātā pienākums liecināt par Evaņģēliju.

38. Mēs dzīvojam laikā, kas vienlaikus ir gan dramatisks, gan arī aizraujošs. No vienas puses, šķiet, ka cilvēki tiecas pēc materiālās labklājības un arvien dziļāk slīgst patēriņa materiālismā, bet, no otras puses, šodien vērojami nemiera pilni dzīves jēgas meklējumi, vajadzība pēc iekšējās dzīves, vēlēšanās iemācīties koncentrēties un lūgties. Ne tikai reliģiozās kultūrās, bet arī sekularizētā sabiedrībā tiek meklēta dzīves garīgā dimensija kā līdzeklis pret dehumanizāciju. Šī parādība, saukta par “atgriešanos pie reliģijas”, nav gluži viennozīmīga, bet ietver sevī arī kādu

izaicinājumu. Baznīcas rīcībā ir milzīgs garīgais mantojums, ko tā var piedāvāt cilvēcei, – mantojums Kristū, kas par sevi teica, ka Viņš ir “ceļš, patiesība un dzīvība” (sal. Jņ 14,6). Viņš ir kristīgais ceļš, kas ved uz tikšanos ar Dievu, uz lūgšanu, askēzi, uz dzīves jēgas atklāšanu. Tāpat arī šim “areopāgam” ir nepieciešama evaņģelizācija.

UZTICĪBA KRISTUM UN DARBOŠANĀS CILVĒKA BRĪVĪBAS LABĀ

39. Visas misionārās darbības formas raksturo apziņa, ka, sludinot cilvēkam Jēzu Kristu, tiek veicināta viņa brīvība. Baznīcai ir jābūt uzticīgai Kristum, jo Baznīca ir Viņa Miesa un Viņa misijas turpinātāja. Ir svarīgi, lai tā ietu pa to pašu ceļu, “pa kuru gāja Kristus, tas ir, pa nabadzības, paklausības, kalpošanas un sevis upurēšanas līdz pat nāvei ceļu, – līdz pat nāvei, kuru Viņš augšāmceļoties uzvarēja” [63] [3]. Tāpēc Baznīcai visiem spēkiem jācenšas īstenot savu misiju pasaulē un aizsniegt visas tautas, un tai ir Dieva dotas tiesības to darīt Viņa plāna īstenošanai. Reliģiskā brīvība, nereti joprojām ierobežota vai sašaurināta, ir pamats un garantija visām pārējām brīvībām, kuras nodrošina cilvēku un tautu kopējo labumu. Ir jātiecas uz to, lai visur un attiecībā uz visiem tiktu atzīta patiesa reliģiskā brīvība. Baznīca to dara visās zemēs, īpaši tur, kur katoļi ir vairākums un kur tai ir lielāka ietekme. Tomēr runa nav tikai par vairākuma vai mazākuma reliģijas problēmu, bet gan par neaizstājamām visu cilvēku un katra atsevišķā indivīda tiesībām.

Baznīca no savas puses vēršas pie cilvēka, pilnībā respektējot viņa brīvību [64] [4] – misija neierobežo brīvību, bet gan darbojas tās labā. *Baznīca tikai piedāvā, tā neko neuzspiež* – tā ciena cilvēkus un kultūras, apstājoties sirdsapziņas svētvietas priekšā. Tiem, kuri, visdažādākajā veidā aizbildinoties, pretojas misionārajai darbībai, Baznīca atkārto: *Atveriet durvis Kristum!* Es vēršos arī pie visām vietējām Baznīcām, jaunām un vecām. Pasaule arvien vairāk apvienojas, un Evaņģēlija garam ir jāpalīdz pārvarēt kultūras un nacionālās barjeras, izvairoties no jebkādas noslēgšanās sevī. Jau Benedikts XV brīdināja sava laika misionārus, lai viņi, “apzinoties savu cieņu, savai šīs zemes dzimtenei nepievērstu lielāku uzmanību nekā debesu [tēvijai]” [65] [5]. Šim ieteikumam ir liela nozīme arī šodien vietējo Baznīcu dzīvē: atveriet durvis misionāriem, jo “ikviena vietējā Baznīca, kas labprātīgi atdalītos no vispārējās Baznīcas, zaudētu savu saikni ar Dieva plānu, un tās ekleziālā dimensija vājinātos” [66] [6].

PIEVĒRST UZMANĪBU DIENVIDU UN AUSTRUMU ZEMĒM

40. Misiju darbs arī šodien ir lielākais Baznīcas uzdevums. Atpestīšanas otrajai tūkstošgadiem noslēdzoties, arvien skaidrāk redzams kļūst tas, ka tautas, kurām vēl nav pirmo reizi pasludināts Kristus, ir cilvēces lielākā daļa. Jauno laiku misionārās darbības bilance, bez šaubām, ir pozitīva: visos kontinentos ir nodibināta Baznīca, šodien lielākā daļa ticīgo un vietējo Baznīcu vairs neatrodas vecajā Eiropā, bet gan kontinentos, kurus misionāri ir atvēruši ticībai.

Tomēr paliek spēkā fakts, ka “pasaules mala”, uz kuru ir jāaiznes Evaņģēlijs, aizvien vairāk attālinās, un Tertuliāna izteikums, ka “Evaņģēlijs ir ticis pasludināts visā pasaulē un visām tautām”

[67] [7], ir vēl ļoti tālu no patiesības – misija *ad gentes* ir pašā sākumā. Uz pasaules skatuves parādās jaunas tautas, un arī tām ir tiesības saņemt pestīšanas vēsti. Saistībā ar iedzīvotāju skaita pieaugumu dienvidu un austrumu nekristīgajās zemēs palielinās to cilvēku skaits, kuri neko nezina par Kristus sniegto atpestīšanu.

Tāpēc misionāriem uzmanība jāpievērš tiem ģeogrāfiskajiem apgabaliem un kultūras vidēm, kas ir ārpus Evaņģēlija ietekmes. Visiem Kristum ticīgajiem apustuliskās rūpes par ticības prieka un gaismas tālāknodošanu ir jāapzinās kā būtisku savas ticības daļu. Lai tad, kad pievēršam skatienu nekristīgās pasaules plašajiem apvāršņiem, šīs rūpes mēs izjūtam kā izsalkumu un slāpes pēc tā, lai citi iepazītu Kungu.

5. NODAĻA

MISIJU CEĻI

41. “Misionārā darbība ir tikai un vienīgi Dieva plāna atklāšana, tas ir, epifānija, un tā īstenošana pasaulē un vēsturē, kurā Dievs ar misiju palīdzību dara redzamu pestīšanas vēsturi.” [68] [8] Pa kādiem ceļiem Baznīca dodas, lai sasniegtu šo mērķi?

Misionārā darbība ir vienota, bet tajā pašā laikā sarežģīta realitāte, kas izpaužas atšķirīgos veidos, no kuriem dažiem ir īpaša nozīme Baznīcas un pasaules pašreizējā situācijā.

LIECĪBA – PIRMAIS EVAŅĢELIZĀCIJAS VEIDS

42. Mūsdienu cilvēks labprātāk uzklausa lieciniekus, nevis skolotājus, [69] [9] vairāk tic piedzīvotajam, nevis doktrīnai, dzīvei un faktiem, nevis teorijām. Kristīgās dzīves liecība ir pirmais neaizstājamais misionārā darba veids – Kristus, kura misiju mēs turpinām, ir “Liecinieks” šī vārda vispilnīgākajā nozīmē (sal. Atkl 1,5; 3,14) un kristīgās liecības paraugs. Svētais Gars pavada Baznīcu šajā ceļā un to iekļauj liecībā, kuru Viņš pats dod par Kristu (sal. Jņ 15,26–27).

Pirmais liecības veids ir *paša misionāra, kristīgās ģimenes un Baznīcas kopienas dzīve*, kas uzskatāmi atklāj jaunu rīcības veidu. Misionārs, kas, par spīti visiem cilvēciskajiem ierobežojumiem un trūkumiem, dzīvo vienkāršībā pēc Kristus parauga, ir Dieva un transcendentās īstenības zīme. Protams, arī visi pārējie Baznīcas locekļi, kuri cenšas sekot dievišķajam Mācītājam, var un viņu pienākums ir dot šādu liecību [70] [0], kas daudzos gadījumos ir vienīgais iespējamais veids, kā būt misionāram.

Evaņģēliskā liecība, kas pasauli uzrunā vairāk, ir uzmanības veltīšana cilvēkiem un mīlestība, izrādīta nabadzīgajiem un nicinātajiem, tiem, kuri cieš. Šīs nostājas un šo darbību nesavtīgums,

kas dziļi kontrastē ar katrā cilvēkā esošo egoismu, izraisa konkrētus jautājumus, kuri tuvina Dievam un Evaņģēlijam. Tāpat arī rūpes par mieru, taisnīgumu, cilvēktiesībām, cilvēces progresu, ja tās liecina par uzmanību pret personām un ir vērstas uz cilvēka vispusīgu attīstību, ir Evaņģēlija liecība [71] [1].

43. Kristiešu un kristīgo kopienu dzīve ir dziļi saistīta ar konkrēto tautu dzīvi, un viņi var kļūt par zīmi Evaņģēlijam ar uzticību savai tēvijai, savai tautai, nacionālajai kultūrai, tomēr vienmēr saglabājot Kristus dāvāto brīvību. Kristietība ir atvērta vispārējai brālībai, jo visi cilvēki ir viena un tā paša Tēva bērni un brāļi Kristū.

Baznīca ir aicināta liecināt par Kristu, ieņemot drosmīgu un pravietisku nostāju attiecībā pret politiskās vai ekonomiskās varas korupciju, netiecoties pēc slavas un materiālajiem labumiem, izmantojot to, kas tai pieder, lai kalpotu visnabadzīgākajiem, un atdarinot Kristus dzīves vienkāršību. Visbeidzot, Baznīcai un tās misionāriem ir jāsniedz pazemības liecība, vispirms jau attiecībā pret sevi, un šai pazemībai jāizpaužas spējā veikt sirdsapziņas izmeklēšanu personiskajā un kopienas līmenī, lai korigētu savā rīcībā visu to, kas ir pretrunā Evaņģēlijam un izkropļo Kristus vaigu.

KRISTUS, PESTĪTĀJA, PIRMĀ PASLUDINĀŠANA

44. Sludināšana aizvien ir pirmais misiju uzdevums – Baznīca nevar izlikties nemanām skaidri izteikto Kristus pavēli, tā nedrīkst cilvēkiem liegt Labo Vēsti par to, ka Dievs viņus mīl un ir atpestījis. “Evaņģelizācija kā sava dinamisma pamatu, centru un virsotni vienmēr ietvers arī šo skaidro patiesību: Jēzū Kristū, Dieva Dēlā, kas kļuva par cilvēku, nomira un augšāmcēlās, ikvienam cilvēkam ir dota pestīšana kā paša Dieva žēlastības un žēlsirdības dāvana.” [72] [2] Visi misionārās darbības veidi tiecas uz šo sludināšanu, kura atklāj gadsimtiem ilgi apslēpto noslēpumu, kas tika atklāts Kristū, un tajā ievēd (sal. Ef 3,3–9; Kol 1,25–29), – noslēpumu, kas ir misijas un Baznīcas dzīves centrā un visas evaņģelizācijas virzītājspēks.

Daudzveidīgajā misiju realitātē pirmajai sludināšanai ir galvenā nozīme – tā ir neaizstājama, jo cilvēku ievēd “Dieva mīlestības noslēpumā, un Dievs aicina ar Viņu veidot personiskas attiecības Kristū” [73] [3]. Tā atver ceļu uz atgriešanos. Ticība rodas no sludināšanas, un ikviena Baznīcas kopiena sāk pastāvēt, pateicoties katra ticīgā atbildei uz šo sludināšanu [74] [4]. Tāpat kā visas pestīšanas ekonomija centrā ir Kristus, tā arī visa misionārā darbība ir virzīta uz Viņa noslēpuma sludināšanu.

Tiek sludināts Kristus – krustā sistais, mirušais un augšāmceltais. Viņā notiek pilnīga un patiesa atbrīvošana no ļaunuma, grēka un nāves; Viņā Dievs mums dod “jaunu dzīvi”, kas ir dievišķa un mūžīga. Šī ir Labā Vēsts, kura pārveido cilvēku un cilvēces vēsturi un kuru visām tautām ir tiesības iepazīt. Šai sludināšanai jānotiek saistībā ar to cilvēku un tautu dzīvi, kuri to pieņems. Turklāt tai ir jānotiek ar mīlestību un cieņu pret klausītājiem, izmantojot konkrētu un apstākļiem piemērotu

valodu. Šajā sludināšanā darbojas Gars, veidojot vienotību starp misionāru un klausītājiem, kas ir iespējama tad, ja abas puses ar Jēzus Kristus starpniecību ir vienotas ar Tēvu [75] [5].

45. Sludināšana nekad nav tikai personiska darbība, jo tā tiek veikta vienotībā ar visu Baznīcas kopienu. Misionārs ir klātesošs un darbojas saņemtas sūtības spēkā, un pat tad, ja ir viens, viņš ar neredzamām, bet dziļām saitēm ir saistīts ar visas Baznīcas evaņģelizācijas darbību [76] [6]. Klausītāji agri vai vēlu atklās kopienu, kas ir aiz viņa, ir viņu sūtījusi un atbalsta.

Sludināšanu iedvesmo ticība, kas misionārā raisa entuziasmu un degsmi. Kā jau tika minēts, Apustuļu darbu grāmatā šāda attieksme raksturota ar vārdu *parresía*, kas nozīmē “runāt atklāti un ar drosmi”. Šo jēdzienu lieto arī svētais Pāvils: “Uzdriktējušies mūsu Dievā, mēs jums sludinām Dieva Evaņģēliju, vienlaicīgi panesot apvainojumus.” (1 Tes 2,2) “Lūdziet .. arī par mani, lai man tiktu doti vārdi, kad atdarīsies mana mute, lai es drošsirdīgi sludinātu Evaņģēlija noslēpumu, kura dēļ es pildu savu sūtību važās, lai atvērtībā to izteiktu, kā man tas pienākas.” (Ef 6,18–20)

Sludinot Kristu tiem, kas nav kristieši, misionārs ir pārliecināts, ka Svētais Gars cilvēkos un tautās jau ir sējis gaidas, varbūt neapzinātas, iepazīt patiesību par Dievu, par cilvēku, par ceļu, kas ved uz atbrīvošanu no grēka un nāves. Entuziasms sludināt Kristu rodas no pārliecības, ka ir iespējams atbildēt uz šīm gaidām, tāpēc misionārs nezaudē drosmi un nepārstāj liecināt arī tad, kad ir aicināts atklāt savu ticību naidīgā vai vienaldzīgā vidē. Viņš zina, ka ar viņa starpniecību runā Tēva Gars (sal. Mt 10,17–20; Lk 12,11–12), un tāpēc var kopā ar apustuļiem sacīt: “Mēs esam šo vārdu liecinieki un arī Svētais Gars.” (Apd 5,32) Viņš zina, ka sludina ne jau cilvēcisku patiesību, bet gan “Dieva Vārdu”, kuram piemīt iekšējs, noslēpumains spēks (sal. Rom 1,16).

Vislielākais pierādījums ir atdot savu dzīvību līdz pat nāves pieņemšanai, lai apliecinātu ticību Jēzum Kristum. Kristietības vēsturē ir bijuši daudzi “mocekļi”, tas ir, liecinieki, kas ir neaizstājami Evaņģēlija izplatīšanā. Arī mūsu laikos ir daudz bīskapu, priesteru, klosterbrāļu un klostermāsu, kā arī laju – reizēm nezināmu varoņu –, kuri atdod savu dzīvību, lai sniegtu ticības liecību. Viņi ir sludinātāji un liecinieki šī vārda vistiešākajā nozīmē.

ATGRIEŠANĀS UN KRISTĪBA

46. Dieva Vārda sludināšanas mērķis ir *kristīgā atgriešanās*, kas nozīmē pilnīgu un patiesu Kristus un Viņa Evaņģēlija pieņemšanu ticībā. Atgriešanās ir Dieva dāvana, Trīsvienības darbs – Gars atver sirds durvis, lai cilvēks varētu ieticēt Kungam un Viņu atzīt (sal. 1 Kor 12,3). Par tiem, kuri tuvojas Viņam ticībā, Jēzus saka: “Neviens nevar nākt pie manis, ja Tēvs, kas mani sūtījis, viņu nepievelk.” (Jņ 6,44)

Jau pašā sākumā atgriešanās izpaužas pilnīgā un radikālā ticībā, kas nenosaka robežas un neliek šķēršļus Dieva dāvanai. Tajā pašā laikā līdz ar atgriešanos sākas dinamisks un pastāvīgs process, kas ilgst visu mūžu un kas pieprasa nemīfīgu pāriešanu no “dzīves saskaņā ar miesu” uz “dzīvi

Garā” (sal. Rom 8,3–13). Atgriešanās nozīmē ar personīgu lēmumu pieņemt Kristus pestījošo varu pār sevi un kļūt par Viņa mācekli.

Uz šo atgriešanos Baznīca visus aicina, kā piemēru minot Jāni Kristītāju, kas gatavoja ceļu Kristum, sludinot “atgriešanās kristību grēku piedošanai” (Mk 1,4), un arī pašu Kristu, kas “pēc tam, kad Jānis bija nodots .. atnāca uz Galileju, sludinādams Dieva Evaņģēliju un sakot: “Laiks ir piepildījies, un Dieva valstība ir tuvu. Atgriezieties un ticiet Evaņģēlijam!”” (Mk 1,14–15)

Šodien aicinājums uz atgriešanos, ar kuru misionāri vēršas pie tiem, kas nav kristieši, tiek apstrīdēts vai noklusēts. Tas tiek uzlūkots kā “prozelītisma” akts; tiek apgalvots – pietiek jau ar to, ka cilvēkiem palīdz būt cilvēciskākiem un uzticīgākiem savai reliģijai, un pietiek ar to, ka tiek izveidotas kopienas, kas ir spējīgas darboties taisnīguma, brīvības, miera un solidaritātes labā. Tomēr tiek aizmirsts, ka ikvienam cilvēkam sava aicinājuma pilnīgai īstenošanai ir tiesības dzirdēt Dieva “Labo Vēsti” – Dieva, kas sevi ir atklājis un dāvā Kristū. Šī notikuma nozīmīgums ir nojaušams vārdos, kurus Jēzus sacīja samarietei: “Ja tu pazītu Dieva dāvanu,”– un neapzinātajā, bet dedzīgajā šīs sievietes vēlmē: “Kungs .. dod man šo ūdeni, lai man vairs neslāpst.” (Jņ 4,10.15)

47. Apustuļi, Svētā Gara vadīti, aicināja cilvēkus mainīt savu dzīvi, atgriezties un kristīties. Tūlīt pēc Vasarsvētkiem Pēteris pārlicinoši uzrunāja ļaužu pūli: “Bet viņi, to dzirdot, tika aizskarti līdz sirds dziļumiem. “Brāļi, ko mums darīt?” viņi jautāja Pēterim un pārējiem apustuļiem. “Atgriezieties,” teica Pēteris, “un ikviens no jums lai kristās Jēzus Kristus vārdā jūsu grēku piedošanai, un jūs saņemsiet Svētā Gara dāvanu.” (Apd 2,37–38) Tajā dienā viņš nokristīja aptuveni trīs tūkstošus cilvēku. Arī pēc klibā cilvēka izdziedināšanas Pēteris uzrunāja tautu, atkārtojot: “Tāpēc nožēlojiet grēkus un atgriezieties, lai jūsu grēki tiktu dzēsti.” (Apd 3,19)

Atgriešanās pie Kristus ir saistīta ar Kristību, un tas tā ir ne tikai tāpēc, ka tāda ir Baznīcas prakse, bet gan tāpēc, ka tā ir vēlējies Kristus, kas sūtīja mācekļus mācīt tautas un tās kristīt (sal. Mt 28,19). Atgriešanās ir saistīta ar Kristību arī būtiskās nepieciešamības dēļ saņemt jaunās dzīves pilnību Kristū. “Patiesi, patiesi es tev saku,” Jēzus uzrunā Nikodemu, “ja kas neatdzimst no ūdens un Svētā Gara, tas nevar ieiet Debesu valstībā.” (Jņ 3,5) Kristība mūs dzemdina Dieva bērnu dzīvei, vieno ar Jēzu Kristu, svaida Svētajā Garā. Kristība nav vienkāršs atgriešanās apstiprinājums, it kā tikai ārēja zīme, kas parāda un apliecina šo atgriešanos, bet gan sakraments, kas nozīmē un īsteno jauno piedzimšanu no Gara, nodibina reālu un nesaraujamu saikni ar Vissvētāko Trīsvienību un dara par Kristus Mistiskās Miesas – Baznīcas – locekļiem.

Tas viss ir jāatgādina, jo tieši tur, kur tiek īstenota misija *ad gentes*, netrūkst tādu, kuri mēģina atgriešanos pie Kristus šķirt no Kristības sakramenta, uzskatot to par nevajadzīgu. Tā ir taisnība, ka atsevišķās vidēs pastāv tādi socioloģiskie viedokļi attiecībā uz Kristību, kuri dara neskaidru patieso nozīmi, kāda tai ir kā ticības aktam. Par iemeslu tam ir dažādi vēsturiskie un kultūras faktori, kuri jānovērš tur, kur tie vēl pastāv, lai pilnībā atklātos šī garīgās atdzimšanas sakramenta

vērtība, – tieši tāds ir vietējo Baznīcas kopienu uzdevums. Taisnība ir arī tas, ka ne mazums cilvēku apgalvo, ka ir iekšēji vienoti ar Kristu un Viņa vēsti, taču nevēlas, lai šī saikne būtu arī sakramentāla, jo savu personīgo aizspriedumu un kristiešu vainas dēļ viņi nav spējīgi izprast Baznīcas kā ticības un mīlestības noslēpuma patieso būtību [77] [7].

Es vēlos mudināt šos cilvēkus pilnībā atvērties Kristum. Tiem, kurus piesaista Kristus, atgādinu, ka Viņš pats vēlējās, lai Baznīca būtu tā “vieta”, kur Viņu var patiešām sastapt. Vienlaikus aicinu ticīgos un kristiešu kopienas ar savu jauno dzīvi sniegt autentisku liecību par Kristu.

Nav šaubu, ka ikviens atgriezies cilvēks ir dāvana Baznīcai. Uz tās pleciem gulstas liela atbildība. Un ne jau tikai tāpēc, ka šis cilvēks ar katehumenāta palīdzību ir jāsagatavo Kristībai un vēlāk reliģiski jāizglīto, bet arī tāpēc, ka šis cilvēks, it īpaši, ja runa ir pieaugušu cilvēku, ienes kopienā jaunu enerģiju, ticības entuziasmu, vēlēšanos atrast Baznīcā dzīvi saskaņā ar Evaņģēliju. Cilvēks būtu vīlies, ja pēc iekļaušanās Baznīcas kopienā tajā ieraudzītu dzīvi bez degsmes un atjaunotnes zīmēm. Mēs nedrīkstam sludināt atgriešanos, ja paši ik dienas neatgriežamies.

VIETĒJO BAZNĪCU VEIDOŠANA

48. Atgriešanās un Kristība ievēd cilvēku Baznīcā tur, kur tā jau pastāv, vai arī pieprasa izveidot jaunas kopienas, kas atzīst Jēzu par Pestītāju un Kungu. Tāds ir Dieva plāns. Viņam labpatika “aicināt cilvēkus uz dalību savā dzīvē nevis atsevišķi – bez jebkādas savstarpējās saistības –, bet gan izveidojot no tiem tautu, kurā Viņa izkaisītie bērni varētu sapulcēties vienkopus” [78] [8].

Misijas *ad gentes* mērķis ir dibināt kristiešu kopienas un pilnveidot Baznīcas, līdz tās sasniedz pilnīgu briedumu. Tas ir galvenais un būtiskākais misionārās darbības uzdevums, un tāpēc to nevar uzskatīt par pilnībā izpildītu, kamēr nav izveidota vietējā Baznīca, kas spēj normāli darboties konkrētajā vidē. Plaši par to runā dekrēts *Ad gentes* [79] [9], bet pēc Koncila radās teoloģijas virziens, kas uzsver, ka Baznīcas noslēpums visā tā pilnībā ir iekļauts katrā vietējā Baznīcā, ja tikai tā paliek kopībā ar vispārējo Baznīcu, nav no tās šķirta un pati kļūst par misionāru Baznīcu. Te runa ir par ārkārtīgi lielu un ilgstošu darbu, kurā grūti noteikt posmu, kad konkrētā misionārā darbība beidzas un tās vietā sākas pastorālā darbība. Tomēr daži aspekti ir jāpaskaidro.

49. Vispirms it visur jācenšas dibināt kristiešu kopienas, kuras būtu “zīme Dieva klātbūtnei pasaulē” [80] [0] un kuras augtu, līdz kļūtu par Baznīcām. Kaut arī diecēžu ir ļoti daudz, joprojām ir milzīgas teritorijas, kurās nav vietējo Baznīcu vai arī to trūkst, ņemot vērā teritoriju platību vai apdzīvotības blīvumu. Tāpēc ir veicams nozīmīgais Baznīcas dibināšanas un attīstīšanas darbs. Baznīcas vēstures posms, kas tiek saukts par *plantatio Ecclesiae*, vēl nav beidzies – daudzās cilvēku apdzīvotās vietās tam vēl tikai jāpārsāk.

Atbildīga par šo uzdevumu ir vispārējā Baznīca un vietējās Baznīcas – visa Dieva tauta un visi tās misionārie spēki. Ikviena Baznīca, arī tā, kuras locekļi ir tikko atgriezušies, savā būtībā ir

misionāra, tā tiek evaņģelizēta un pati evaņģelizē; ticība ir jāatklāj kā Dieva dāvana, saskaņā ar kuru kopienām (ģimenēm, draudzēm, apvienībām) ir jādzīvo un kura jāizplata, liecinot ar savu dzīvi un ar vārdu. Kristiešu kopienas evaņģelizācijas darbība, kas norit vispirms savā teritorijā, bet vēlāk arī citās vietās, iesaistoties vispārējā misijā, ir labākā nobriedušas ticības zīme. Lai kļūtu par misionāru, ir radikāli jāmaina savs domāšanas veids, un tas attiecas gan uz indivīdiem, gan arī kopienām. Kungs vienmēr mūs aicina iziet ārpus sevis un dalīties ar labumiem, kādi mums ir, sākot ar visvērtīgāko labumu, tas ir, ticību. Saistībā ar šo prasību veikt misionāro darbību ir jāvērtē institūciju, kustību, draudžu un Baznīcas apustulisko darbu nozīme. Tikai kļūstot misionāra, kristiešu kopiena spēs pārvarēt iekšējo sašķeltību un spriedzi, kā arī rast vienotību un ticības spēku.

Misionāriem, kuri ir no citām Baznīcām un zemēm, jādarbomas vienotībā ar vietējiem spēkiem, veicinot kristiešu kopienas attīstību. To galvenais uzdevums ir vienmēr saskaņā ar bīskapu norādījumiem un sadarbībā ar tiem, kas ir atbildīgi vietējā līmenī, atbalstīt ticības un Baznīcas izplatīšanos nekristīgās vidēs un grupās, atjaunojot vietējo Baznīcu misionāro garu, lai pastorālās rūpes vienmēr būtu apvienotas ar rūpēm par misiju *ad gentes*. Tādējādi ikviena Baznīca par savām darīs Kristus, Labā Gana, rūpes – Viņš sevi pilnībā veltīja savam ganāmpulkam, bet tajā pašā laikā rūpējās par “citām avīm, kuras nav no šī ganāmpulka” (Jņ 10,16).

50. Šīs rūpes būs kā motivācija un stimulē, lai atjaunotu ekumeniskos centienus. Saikne, kas pastāv starp *ekumenisko darbību* un *misionāro darbību*, nosaka to, ka jāņem vērā divi cieši saistīti faktori. No vienas puses, ir jāatzīst, ka sašķeltība “kristiešu vidū kaitē svētajai lietai – Evaņģēlija sludināšanai ikvienai radībai – un daudziem cilvēkiem noslēdz ceļu uz ticību” [81] [1]. Tas, ka izlīgšanas Labo Vēsti sludina kristieši, starp kuriem valda sašķeltība, vājina viņu liecības spēku, tāpēc neatliekami vajadzīga kļūst kristiešu vienotības veicināšana, lai misionārā darbība varētu būt efektīvāka. Vienlaikus mēs nedrīkstam aizmirst, ka šie centieni sekmēt vienotību paši par sevi norāda uz izlīgšanu, ko Dievs īsteno mūsu vidū.

No otras puses, patiesība ir tā, ka visi tie, kuri ir kristīti Kristū, ir iekļauti sava veida savstarpējā kopībā, kaut arī nepilnīgā. Tieši tāds ir pamatojums Koncila norādījumiem: “Lai katoļi, nepieļaujot nekādas indiferentisma un sinkrētisma izpausmes, kā arī neveselīgu sāncensību, brālīgā garā sadarbojas ar šķirtajiem brāļiem, tautu priekšā kopīgi atzīstot ticību Dievam un Jēzum Kristum, kā arī kopīgi darbojoties sabiedriskajā un tehnoloģiju, kā arī kultūras un reliģijas jomā saskaņā ar Dekrēta par ekumenismu normām.” [82] [2]

Dažādām Baznīcām un ekleziālajām kopienām piederīgo kristiešu ekumeniskā darbība un saskanīgā liecība par Jēzu Kristu ir nesusi daudz augļu. Taču nepieciešamība pēc kristiešu sadarbības un kopīgas liecināšanas kļūst aizvien aktuālāka tieši šobrīd, kad kristīgās un tām līdzīgās sektas ar savu darbību sēj sajukumu. Šo sektu izplatīšanās ir drauds katoliskajai Baznīcai un visām ekleziālajām kopienām, ar kurām tā uztur dialogu. Visur, kur tas ir iespējams, un atkarībā no vietējiem apstākļiem kristiešu atbildei ir jābūt ekumeniskai.

EVANĢELIZĀCIJAS SPĒKS – “BAZNĪCAS PAMATKOPIENAS”

51. Parādība, kura strauji attīstās jaunajās Baznīcās un kuru bīskapi un bīskapu konferences nereti veicina kā pastorālā darba prioritāti, ir “Baznīcas pamatkopienas” (pazīstamas arī ar citiem nosaukumiem), kas sevi ir apliecinājušas kā kristīgās izaugsmes un misionārās darbības centri. Runa ir par kristiešu grupām, kuras ģimenes līmenī vai līdzīgā ierobežotā skaitā sapulcējas, lai lūgtos, lasītu Svētos Rakstus, saņemtu katehēzi, lai apspriestu cilvēciskās un Baznīcas problēmas kopīgas darbības perspektīvā. Šīs kopienas ir Baznīcas dzīvīguma zīme, formācijas un evaņģelizācijas instruments, svarīgs sākumpunkts jaunajai sabiedrībai, kas veidota uz “mīlestības civilizācijas” pamata.

Šādas kopienas decentralizē draudzi un tajā veido mazākas grupas, kas vienmēr ir vienotas ar draudzi; tās iesakņojas pilsētnieku un laukstrādnieku vidē, kļūst par kristīgās dzīves ieraugu, rūpējas par nabadzīgajiem un atstumtajiem, iesaistās sabiedrības pārveidošanā. Šajās grupās katrs atsevišķais kristietis gūst kopienas pieredzi un tāpēc jūtas aktīvs tās dalībnieks, mudināts sniegt savu ieguldījumu kopīgajos centienos. Tādējādi kopienas kļūst par evaņģelizācijas un pirmās pasludināšanas instrumentu, kā arī par avotu jaunām kalpošanas formām. Kristus mīlestības papildītas, tās piedāvā risinājumus, kā pārvarēt sašķeltību, tautu norobežošanas un rasismu.

Proti, ikvienai kopienai, lai tā būtu kristīga, ir jāsakņojas un jādzīvo Kristū, ieklausoties Dieva Vārdā, lūgšanā, kuras centrā ir Euharistija, kopībā, kas izpaužas sirds un dvēseles vienotībā, un daloties ar labumiem atkarībā no tās locekļu vajadzībām (sal. Apd 2,42–47). Ikvienai kopienai – kā to norādīja Pāvils VI – ir jādzīvo vienotībā ar vietējo un vispārējo Baznīcu, patiesā kopībā ar ganiem un viņu mācību, rūpējoties par misiju darba izplatīšanos, izvairoties no jebkādas noslēgtības un ideoloģiskās manipulācijas. [83] [3] Bīskapu sinode apstiprināja: “Tā kā Baznīca ir kopība, tad jaunās “pamatkopienas”, ja tās patiešām dzīvo vienotībā ar Baznīcu, ir patiesa kopības izpausme un līdzeklis tās padziļināšanai. Šī iemesla dēļ ar kopienām saistās liela cerība Baznīcas dzīvei.” [84] [4]

IEMIESOT EVANĢĒLIJU TAUTU KULTŪRĀ

52. Veicot misiju darbu tautu vidū, Baznīca nonāk saskarsmē ar dažādām kultūrām un tiek iesaistīta inkulturācijas procesā. Šādas iesaistīšanās nepieciešamība ir iezīmējusi visu Baznīcas vēstures gaitu, bet šodien tā ir īpaši svarīga un neatliekama.

Baznīcas iesaistīšanās tautu kultūrā ir process, kam nepieciešams ilgs laiks – šeit nav runa par tikai ārēju piemērošanos, jo inkulturācija “nozīmē patiesu kultūras vērtību iekšēju pārveidošanu, tām integrējoties kristietībā, un kristietības iesakņošanās dažādās kultūrās” [85] [5]. Tas ir dziļš un daudzpusīgs process, kas skar gan kristīgo vēsti, gan arī ietekmē pašas Baznīcas apsvērumus un darbību. Vienlaikus tas ir arī grūts process, jo tas nekādā ziņā nedrīkst apdraudēt kristīgās ticības

specifiku un integritāti.

Ar inkulturācijas palīdzību Baznīca iemieso Evaņģēliju dažādās kultūrās un vienlaikus iekļauj tautas un to kultūras savā kopienā [86] [6], nododot tām savas vērtības, pieņemot no tām visu, kas tajās ir labs, un iekšēji tās atjaunojot [87] [7]. Pateicoties inkulturācijai, Baznīca kļūst par labāk saprotamu zīmi tam, kas tā ir, un par piemērotāku misiju instrumentu.

Pateicoties vietējo Baznīcu inkulturācijai, bagātinās vispārējās Baznīcas izpausmes formas un vērtības dažādās kristīgās dzīves jomās, tādās kā evaņģelizācija, kults, teoloģija, žēlsirdības darbi; tā labāk iepazīst un pauž Kristus noslēpumu, kā arī tiek mudināta uz nemiņīgu atjaunotni. Savu pastorālo vizīšu laikā, apmeklējot jaunās Baznīcas, es aizvien esmu pievērsies šiem jautājumiem, kuri bija Koncila uzmanības lokā, bet pēc Koncila – tika apskatīti Maģistērija mācībā [88] [8].

Inkulturācija ir lēns process, kas pavada visu misiju dzīvi un skar visus tos, kas dažādos veidos darbojas misijas *ad gentes* jomā, tas skar arī attīstībā esošās kristiešu kopienas, kā arī Baznīcas ganus, kuri ir atbildīgi par inkulturācijas pazīšanu un tās īstenošanas atbalstīšanu [89] [9].

53. Misionāriem no citām Baznīcām un zemēm ir jāiekļaujas to cilvēku sabiedriskajā un kultūras vidē, pie kuriem viņi ir sūtīti, vienlaikus pārvarot kultūras ierobežojumus, kurus noteikusi vide viņu izcelsmes zemē. Viņiem ir jāiemācās konkrētā reģiona valoda, jāiepazīst nozīmīgākās vietējās kultūras izpausmes, atklājot tās vērtības tiešā pieredzē. Tikai lietojot šīs zināšanas, viņi spēs ticamā un auglīgā veidā iepazīstināt tautas ar apslēpto noslēpumu (sal. Rom 16,25–27; Ef 3,5). Protams, te runa nav par savas kultūras identitātes noliegšanu, bet gan par tās kultūras vides izpratni, novērtēšanu, atbalstīšanu un evaņģelizāciju, kurā misionāri darbojas, – tāpat par to, lai viņi spētu būt reālā saskarsmē ar vidi, pieņemot tādu dzīves stilu, kas būtu zīme viņu evaņģēliskajai liecībai un solidaritātei ar vietējiem iedzīvotājiem.

Baznīcas kopienas, kas, Evaņģēlija iedvesmotas, tikai sāk attīstīties, pakāpeniski spēs paust savu kristīgo pieredzi oriģinālā veidā un saskaņā ar vietējās kultūras tradīcijām, taču vienmēr atbilstoši pašas ticības objektīvajām prasībām. Šajā nolūkā, īpaši delikātākās inkulturācijas jomās, vietējām Baznīcām, kas atrodas vienā un tajā pašā teritorijā, ir jādarbojas saistībā citai ar citu [90] [0] un ar visu Baznīcu, apzinoties, ka, tikai ņemot vērā vispārējās Baznīcas un vietējo Baznīcu vajadzības, tās spēs ticības dārgumu sniegt atbilstošā izpausmes veidu bagātībā [91] [1]. Tādējādi evaņģelizētās grupas piedāvās elementus Evaņģēlija vēsts “tulkošanai” [92] [2], ņemot vērā pozitīvo devumu, kas gadsimtu gaitā gūts, pateicoties kristietības saskarsmei ar dažādām kultūrām, tomēr neaizmirstot arī dažādu izkropļojumu draudus, kādi reizēm ir atgadījušies [93] [3].

54. Šajā sakarībā ir svarīgi daži norādījumi. Lai inkulturācijas process būtu pareizs, tajā jāievēro divi principi: “saskaņā ar Evaņģēliju” un “vienotībā ar vispārējo Baznīcu” [94] [4]. Bīskapi, “ticības mantojuma” sargi, rūpēsies par uzticību, bet jo īpaši par izšķiršanu [95] [5], kam ir nepieciešams dziļi līdzsvarots darbs: jo pastāv draudi nekritiski pāriet no kādas kultūras noliegšanas uz cilvēka

radītās kultūras, kas tātad ir grēka apzīmogota, pārāk augstu novērtēšanu. Tai vispirms ir nepieciešama “attīrīšana, tās pacelšana augstākā līmenī un pilnveidošana” [96] [6].

Šim procesam ir jānotiek pakāpeniski, tā, lai tas patiešām būtu kopienas kristīgās pieredzes izpausme. “Būs nepieciešama kristīgā noslēpuma nobriešana jūsu tautas dvēselē,” Kampalā teica Pāvils VI, “lai tautas dzimtā balss, skaidrāka un drosmīgāka, harmoniski iekļautos korī, kurā iekļāvušās vispārējās Baznīcas balsis.” [97] [7] Tātad inkulturācijai ir jāaptver visa Dieva tauta, ne tikai šaurs ekspertu loks, jo, kā zināms, tauta atspoguļo patieso ticības izjūtu, ko nekad nedrīkst izlaist no redzesloka. Inkulturācija ir jāvada un jāveicina, bet to nedrīkst sasteigt, lai neradītu kristiešos negatīvu attieksmi; šim procesam jāatbilst kopienas dzīve, tas nozīmē, tam jānobriest kopienā, lai tas nebūtu vienīgi zinātnisku pētījumu rezultāts. Tradicionālo vērtību aizsardzība liecina par nobriedušu ticību.

DIALOGS AR CITU RELIĢIŠKO PĀRLIECĪBU BRĀĻIEM

55. Dialogs starp reliģijām ir Baznīcas evaņģelizācijas misijas sastāvdaļa. Dialogs, izprasts kā savstarpējas iepazīšanas un bagātināšanās metode un līdzeklis, nav pretrunā misijai *ad gentes*, bet, gluži pretēji, ir ar to īpašā veidā saistīts un ir viena no tās izpausmēm. Šī misija ir paredzēta cilvēkiem, kas nepazīst Kristu un Viņa Evaņģēliju, un vairums no tiem ir piederīgi citām reliģijām. Dievs Kristū aicina pie sevis visas tautas un vēlas tām nodot savas Atklāsmes un mīlestības pilnību; Viņš dažādos veidos ir klātesošs ne tikai atsevišķu indivīdu, bet arī tautu dzīvē, pateicoties to garīgajām bagātībām, kuru galvenā un būtiskā izpausme ir reliģijas, kaut arī “nepilnīgas, ar trūkumiem un kļūdām” [98] [8]. Koncils un tam sekojošā Baznīcas mācība to visu daudzviet uzsvēra, vienmēr apgalvojot, ka *pestīšana nāk no Kristus un ka dialogs neatbrīvo no pienākuma evaņģelizēt* [99] [9] .

No pestīšanas ekonomijas viedokļa Baznīca nesaskata pretrunu starp Kristus sludināšanu un dialogu starp reliģijām, tomēr izjūt vajadzību tās saskaņot saistībā ar misiju *ad gentes*. Abiem šiem elementiem ir jābūt cieši saistītiem un vienlaikus jāsauglabā atšķirīgums, tāpēc nedrīkst tos jaukt, ar tiem manipulēt vai arī uzskatīt par līdzvērtīgiem, it kā tie viens otru varētu aizstāt.

Nesen Āzijas bīskapiem es rakstīju tā: “Kaut arī Baznīca ar prieku atzīst visu, kas ir paties un svēts budisma, hinduisma un islama reliģiskajās tradīcijās kā tās patiesības atspulgs, kura apgaismo visus cilvēkus, tomēr tas nemazina Baznīcas pienākumu un apņēmību nešaubīgi sludināt Jēzu Kristu, kas ir “ceļš, patiesība un dzīvība”. .. Tas, ka citu reliģiju pārstāvji var saņemt Dieva žēlastību un pestīšanu Kristū neatkarīgi no Viņa iedibinātajiem parastajiem līdzekļiem, nebūt neatceļ aicinājumu ticēt un kristīties, ko Dievs ir paredzējis visām tautām.” [100] [00] Proti, pats Kristus, “skaidri uzsverot nepieciešamību ticēt un tapt kristītiem .. tajā pašā laikā apstiprināja nepieciešamību pēc Baznīcas, kurā cilvēki ienāk, pateicoties Kristībai, kā pa durvīm” [101] [01]. Dialogs ir jāvada un jāīsteno pārliecībā, ka *Baznīca ir parastais pestīšanas ceļš un ka tikai tai ir dota pestījošo līdzekļu pilnība* [102] [02].

56. Dialogs neveidojas taktikas vai aprēķina rezultātā, tā ir darbība ar noteiktu pamatojumu, prasībām, vērtību – to nosaka dziļā cieņa pret visu, ko ikvienā cilvēkā ir “paveicis Gars, kas “dveš tur, kur grib”” [103] [03]. Ar dialoga palīdzību Baznīca vēlas atklāt “Vārda sēklas” [104] [04], “tās Patiesības staru, kas apgaismo visus cilvēkus” [105] [05], sēklas un starus, kas rodami atsevišķos cilvēkos un cilvēces reliģiju tradīcijās. Dialoga pamatā ir cerība un mīlestība, un tas nesīs augļus Garā. Citas reliģijas Baznīcai ir pozitīvs izaicinājums, jo tās mudina Baznīcu atklāt un saskatīt Kristus klātbūtnes un Gara darbības zīmes, kā arī padziļināt savu identitāti un liecināt par integritāti, kas piemīt Atklāsmei, kuru tā sargā visu cilvēku labumam.

Tādai attieksmei ir jārosina dialogs saistībā ar misiju. Sarunu biedram ir jābūt konsekventam attiecībā pret savām reliģiskajām tradīcijām un pārliecību, kā arī jāspēj to izprast citos cilvēkos, neliekuļojot un nenoslēdzoties sevī, bet ar patiesības, pazemības un godīguma apziņu, apzinoties, ka dialogs var bagātināt ikvienu. Te nav vietas nekādai rezignācijai vai irēnismam, bet tikai savstarpējai liecināšanai kopīgās izaugsmes labā, ejot reliģisko meklējumu un reliģiskās pieredzes ceļu un vienlaikus pārvarot aizspriedumus, neiecietību un pārpratumus. Dialogs ir vērsts uz iekšējo attīrīšanos un atgriešanos, kas nesīs garīgus augļus, ja notiks paklausībā Svētajam Garam.

57. Dialogam paveras plašs darbalauks, jo tam var būt dažādi veidi un izpausmes, sākot ar domu apmaiņu starp reliģisko tradīciju pazinējiem vai to oficiālajiem pārstāvjiem un beidzot ar sadarbību reliģisko vērtību integrālā attīstībā un aizsardzībā; sākot ar savas garīgās pieredzes tālāknodošanu un beidzot ar tā saukto “dzīves dialogu”, ar kura palīdzību dažādu reliģiju pārstāvji nemitīgi cits citam apliecina cilvēciskās un garīgās vērtības, savstarpēji palīdzot dzīvot saskaņā ar tām, lai veidotu taisnīgāku un brālīgāku sabiedrību.

Visi ticīgie un visas kristiešu kopienas ir aicinātas praktizēt dialogu, kaut arī atšķirīgās pakāpēs un formās. Neaizstājams ir to laju devums, kuri “ar personisko piemēru un darbību var pozitīvi ietekmēt attiecību uzlabošanu starp dažādu reliģiju atbalstītājiem” [106] [06]. Daži no viņiem varēs dot savu ieguldījumu arī ar zinātniskiem pētījumiem un studijām [107] [07].

Apzinoties, ka daudziem misionāriem un kristiešu kopienām dialoga ceļš – nereti grūts un citiem nesaprotams – ir vienīgais veids, kā sniegt patiesu liecību par Kristu un nesavtīgi kalpot cilvēkam, vēlos viņus aicināt izturēt ticībā un mīlestībā arī tur, kur viņu pūliņi netiek ņemti vērā un kur tiem nav panākumu. Dialogs ir viens no ceļiem uz Valstību, un tas nešaubīgi nesīs augļus, kaut laiku un brīdi, kad tas notiks, zina tikai Tēvs (sal. Apd 1,7).

ATBALSTĪT ATTĪSTĪBU, AUDZINOT SIRDSAPZIŅU

58. Misija *ad gentes* arī šodien straujāk norit pasaules dienvidu reģionos, kur ir neatliekamāka vajadzība darboties vispārējās attīstības un atbrīvošanas no jebkādiem spaidiem labā. Baznīca vienmēr ir mudinājusi tautas, kuras evaņģelizēja, tiekties uz attīstību. Šodien valdības un starptautiskie eksperti misionārus aizvien vairāk uzskata par attīstības veicinātājiem, nereti pat

brīnoties, kā tik ievērojamus rezultātus var sasniegt ar niecīgiem līdzekļiem.

Enciklikā *Sollicitudo rei socialis* norādīju, ka “Baznīca nepiedāvā tehniskus risinājumus mazattīstīto valstu problēmām”, bet “tā sniedz pirmo ieguldījumu neatliekamās attīstības problēmas risināšanā, sludinot patiesību par Kristu, par sevi pašu, par cilvēku un piemērojot to konkrētajai situācijai” [108] [08]. Latīņamerikas Bīskapu konference Pueblā izteicās, ka “vislabākā kalpošana brālim ir evaņģelizācija, kas viņu sagatavo kļūt par Dieva bērnu, atbrīvo no netaisnības un vispusīgi pilnveido” [109] [09]. Baznīcas misija nenožīmē tiešu darbošanos ekonomikas, tehnoloģiju vai politikas jomā, ne arī materiālo līdzekļu ieguldīšanu attīstībā, bet galvenokārt piedāvājumu tautām nevis “vairāk iegūt”, bet gan “vairāk būt”, ar Evaņģēliju modinot sirdsapziņu. “Patiesai cilvēces attīstībai ir jāsakņojas arvien dziļākā evaņģelizācijā.” [110] [10]

Baznīca un tās misionāri veicina attīstību arī ar savām skolām, slimnīcām, izdevniecībām, universitātēm un lauku saimniecībām. Tomēr konkrētās tautas attīstību vairāk ietekmē nevis nauda, materiālā palīdzība vai tehnoloģijas, bet gan sirdsapziņas veidošana, mentalitātes un ieradumu briedums. *Attīstības īstenotājs ir pats cilvēks*, nevis nauda vai tehnoloģija. Baznīca audzina sirdsapziņu, atklājot tautām Dievu, kuru tās meklē, bet nepazīst, atklājot tām pēc Dieva līdzības radītā un Viņa mīlētā cilvēka diženumu, visu cilvēku – Dieva bērnu – vienlīdzību, to, ka cilvēks valda pār radīto un viņam kalpošanā nodoto dabu, pienākumu darboties cilvēka un visu cilvēku attīstības labā.

59. Ar Evaņģēlija vēsti Baznīca dāvā spēku, kas atbrīvo un veicina attīstību tieši tāpēc, ka liek atgriezties sirdij un prātam; spēku, kurš liek atzīt katras personas vērtību, liek būt solidāriem un iesaistīties kalpošanā brāļiem un ikvienu iekļauj Dieva plānā, kas ir miera un taisnīguma Valstības veidošana jau šajā dzīvē. Tā ir bibliskā “jauno debesu un jaunās zemes” (sal. Is 65,17; 2 Pēt 3,13; Atkl 21,1) perspektīva, kas vēsturē bijusi kā stimulants un mērķis cilvēces attīstībai. Cilvēka attīstība izriet no Dieva un no parauga, ko devis Jēzus – cilvēks un Dievs –, un tai ir jāved pie Dieva [111] [11]. Lūk, kāpēc Evaņģēlija sludināšana ir tik cieši saistīta ar cilvēka attīstību.

Baznīcas un evaņģelizācijas ieguldījums tautu attīstībā attiecas ne tikai uz dienvidu puslodi, kur nākas cīnīties ar materiālo nabadzību un zemo attīstības līmeni, bet arī uz ziemeļu puslodi, kuru apdraud morālā un garīgā nabadzība, ko izraisa “pārmērīga attīstība” [112] [12]. Pastāv noteikts, no reliģijas pilnīgi attālinājies domāšanas veids, kurš dominē atsevišķās pasaules daļās un kura pamatā ir pārliecība – lai cilvēku padarītu cilvēcīgāku, pietiek kļūt bagātam un rūpēties par tehnoloģisko un ekonomisko izaugsmi. Taču cilvēkam nepietiek ar “bezdvēselisku” attīstību, un pārmērīga bagātība ir tikpat kaitīga kā galējā nabadzība. Ziemeļu puslodē ir radīts tieši šāds “attīstības modelis”, un to izplata dienvidu puslodē, kur vēl saglabājušos reliģisko apziņu un cilvēciskās vērtības apdraud patērnieciskuma vilnis.

“Lai cīnītos ar badu, maini savu dzīvi” – šis sauklis, kas radies Baznīcas vidē, norāda bagātajām tautām veidu, kā kļūt par nabagu brāļiem. Ir jādzīvo pieticīgāk, lai varētu īstenoties jauns “attīstības

modelis”, kas ņem vērā ētiskās un reliģiskās vērtības. *Misionārā darbība* sniedz nabadzīgajiem gaismu un stimulu patiesai attīstībai, savukārt *jaunās evaņģelizācijas* uzdevums ir modināt bagātajos apziņu, ka ir pienācis laiks kļūt par patiesiem nabadzīgo ļaužu brāļiem, kopīgi tiecoties uz “vispusīgu attīstību”, kas ir atvērta Absolūtajam [113] [13].

MĪLESTĪBA – MISIJAS AVOTS UN KRITĒRIJS

60. “Baznīca visā pasaulē,” uzsvēru, kad apmeklēju Brazīliju, “vēlas būt nabadzīgo Baznīca. Tā vēlas pilnībā izprast patiesību, kas ir iekļauta Kalna svētībās, jo īpaši pirmajā no tām: “Svētīgi ir garā nabadzīgie”. .. Tā vēlas šo patiesību mācīt un īstenot dzīvē tāpat kā Jēzus, kas atnāca, lai darītu un mācītu.” [114] [14]

Jaunās Baznīcas, kuras pārsvarā atrodas nabadzībā slīgstošu tautu vidū, šīs rūpes uzskata par būtisku savas sūtības daļu. Latīņamerikas Bīskapu ģenerālkonference Pueblo, atsaucoties uz Jēzus piemēru, rakstīja, ka “nabadzīgie ir pelnījuši īpašu uzmanību neatkarīgi no morālās vai personīgās situācijas, kādā viņi atrodas. Viņi ir radīti pēc Dieva attēla un līdzības, lai būtu Viņa bērni, taču šī līdzība viņos ir apslēpta, pat izkropļota. Tāpēc Dievs viņus aizstāv un mīl. Tāpat misija vispirms ir paredzēta nabadzīgajiem, un viņu evaņģelizācija ir šī vārda pilnā nozīmē Jēzus misijas zīme un apstiprinājums.” [115] [15]

Baznīca, būdama uzticīga Kalna svētību garam, ir aicināta dalīties ar visiem nabadzīgajiem un apspiestajiem. Tāpēc es aicinu visus Kristus mācekļus un visas kristiešu kopienas, gan ģimenes un diecēzes, gan draudzes un ordeņu kopienas, godprātīgi izvērtēt savu dzīvi attiecībā uz solidaritāti ar nabadzīgajiem. Tajā pašā laikā es pateicos misionāriem, kuri ar mīlestības pilnu klātbūtni un pazemīgu kalpošanu veicina personas un sabiedrības vispusīgu attīstību skolās, veselības aprūpes iestādēs, leprozorijos, invalīdu un veco ļaužu aprūpes namos, īstenojot iniciatīvas, kuru mērķis ir uzlabot sieviešu stāvokli, un citas. Es pateicos priesteriem, klosterbrāļiem un klostermāsām, un lajiem par nesavtību un vēršos ar uzmundrinājuma vārdiem pie nevalstisko organizāciju brīvprātīgajiem darbiniekiem, kuru skaits aizvien pieaug un kuri sevi veltī žēlsirdības darbiem un cilvēces attīstībai. Šie darbi liecina par visas misionārās darbības garu – *par mīlestību*, kura ir un paliek *spēks, kas stimulē misionāro darbību*. “Mīlestība ir vienīgais kritērijs, kas nosaka, vai kaut kas ir vai nav jādara, ir vai nav jāmaina. Mīlestība ir darbošanās pamatojums un mērķis, uz kuru jātiecas. Tas, kas tiek darīts mīlestības dēļ vai saskaņā ar to, nekad nav nepiedienīgs, bet gan labs.” [116] [16]

6. NODAĻA

MISIJU APUSTULĀTA VADĪTĀJI UN VEICĒJI

61. Nav liecības, ja nav liecinieku, tāpat kā nav misijas, ja nav misionāru. Jēzus izvēlas un sūta cilvēkus, kas būs Viņa liecinieki un apustuļi, lai tie līdzdarbotos Viņa misijā un turpinātu Viņa pestījošo darbu: “Jūs būsiet mani liecinieki Jeruzalemē un visā Jūdejā, un Samārijā, un visā zemē.” (Apd 1,8)

Pirmie vispārējās misijas veicēji bija apustuļi, tie divpadsmit, kas bija misijas “koleģiālais subjekts”. Jēzus tos izraudzījās, lai tie būtu kopā ar Viņu un lai tiktu sūtīti “pie Izraēļa nama pazudušajām avīm” (Mt 10,6). Šī koleģialitāte neaizēnoja atsevišķās personas, piemēram, Jēkabu, Jāni un it īpaši Pēteri, kura personībai bija tik liela nozīme, ka pamatoti tika sacīts: “Pēteris un pārējie apustuļi.” (sal. Apd 2,14.37) Pateicoties viņam, vispārējās misijas apvāršņi paplašinājās un tajā kā nākamais īpašu vietu ieņēma Pāvils, kas pēc Dieva gribas tika aicināts un sūtīts pie pagāniem (sal. Gal 1,15–16).

Paplašinoties misiju darbam pirmkristiešu Baznīcā, mēs redzam, ka kopā ar apustuļiem darbojās arī citi, kas nebija tik pazīstami, bet par kuriem nedrīkst aizmirst, – tās bija personas, grupas, kopienas. Tipisks vietējās Baznīcas piemērs bija Antiohijas kopiena, kura no kopienas, kas tika evaņģelizēta, kļuva par kopienu, kas pati evaņģelizēja un sūtīja savus misionārus pie citām tautām (sal. Apd 13,2–3). Pirmkristiešu Baznīca misionāro darbību uzskatīja par kopienas uzdevumu, taču atzina, ka tās vidū ir arī “īpaši sūtņi” vai “misionāri, kuri veic misiju pagānu vidū”, piemēram, Pāvils un Barnaba.

62. Tas, kas vispārējās misijas labā tika veikts kristietības pirmsākumos, ir aktuāls un nepieciešams arī šodien. *Baznīca savā būtībā ir misionāra*, jo Kristus pavēle nav kaut kas nejaušs vai ārējs, bet skar pašu Baznīcas sirdi. No tā izriet, ka visa Baznīca un ikviena Baznīca ir sūtīta pie tautām. Jaunākajām Baznīcām tieši tādēļ, “lai šī misiju degsme uzplauktu konkrētās zemes vietējo iedzīvotāju vidū”, “pēc iespējas drīzāk aktīvi jāiesaistās Baznīcas vispārējā misiju darbā, sūtot misionārus sludināt Evaņģēliju visā pasaulē, kaut arī pašiem trūktu priesteru” [117] [17]. Daudzas Baznīcas jau to dara; un es dedzīgi aicinu to turpināt.

Šajā būtiskajā saiknē starp vispārējo un vietējām Baznīcām misionārā darbība īstenojas autentiskā un pilnīgā veidā: “Pasaulē, kura, samazinoties attālumiem, kļūst aizvien mazāka, Baznīcas kopienām savstarpēji jākontaktējas, citai citu atbalstot un daloties ar līdzekļiem, kopīgi iesaistoties vienā kopīgā Evaņģēlija sludināšanas un izdzīvošanas misijā. .. Tā sauktajām jaunajām Baznīcām .. ir nepieciešams seno Baznīcu spēks, savukārt pēdējām ir vajadzīga jaunāko Baznīcu liecība un degsme; tādējādi katra atsevišķā Baznīca var smelties no citu Baznīcu bagātībām.” [118] [18]

PIRMIE ATBILDĪGIE PAR MISIONĀRO DARBĪBU

63. Līdzīgi kā augšāmceltais Kungs deva uzdevumu veikt vispārēju misiju apustuļu kolēģijai, kuras priekšgalā bija Pēteris, tā arī šī atbildība vispirms gulstas uz Bīskapu kolēģiju, kuras priekšgalā ir Pētera pēctecis [119] [19]. Apzinoties šo atbildību par jauno evaņģelizāciju un vispārējo misiju, jūtu

nepieciešamību tajā dalīties, tiekoties ar bīskapiem. Es pats daudz ceļoju pa pasauli, “lai sludinātu Evaņģēliju, “stiprinātu brāļus” ticībā, spēcinātu Baznīcu un satiktos ar cilvēkiem. Tie ir ticības svētceļojumi. .. Tā ir arī iespēja katehizēt, turpināt evaņģēlisko sludināšanu visas planētas mērogā, izplatot Evaņģēliju un apustulisko mācību visās ģeogrāfiskā platuma joslās” [120] [20].

Brāļi bīskapi kopā ar mani ir tieši atbildīgi par pasaules evaņģelizāciju gan kā Bīskapu kolēģijas locekļi, gan arī kā vietējo Baznīcu gani. Par šo jautājumu Koncils izteicies šādi: “Rūpes par Evaņģēlija sludināšanu visā pasaulē gulstas uz Baznīcas ganu grupas pleciem, kuriem visiem kopā Kristus ir devis rīkojumu.” [121] [21] Koncils norādīja, ka bīskapi “ir konsekreti ne tikai kādai atsevišķai diecēzei, bet arī visas pasaules pestīšanai” [122] [22]. Šai koleģiālajai atbildībai ir praktiskas sekas. Arī Bīskapu sinodei, “rūpējoties par lietām ar vispārēju nozīmi, īpaša uzmanība jāpievērš misionārajai darbībai, kas ir Baznīcas svarīgākais un svētākais uzdevums” [123] [23]. Šī pati atbildība atšķirīgās pakāpēs attiecas uz bīskapu konferencēm un tām pakļautām iestādēm kontinentālā līmenī, kurām jāsniedz savs ieguldījums misiju darbā [124] [24].

Plašs ir arī ikviena bīskapa kā vietējās Baznīcas gana misionāro pienākumu loks. Viņam “kā vadītājam un diecēzes apustuliskā darba vienotības īstenotājam pienākas atbalstīt, vadīt un saskaņot misionāro darbību. .. Turklāt viņam ir jāseko, lai apustuliskā aprūpe neattiektos tikai uz cilvēkiem, kas jau ir atgriezušies, bet lai attiecīgs darbinieku skaits un līdzekļi tiktu paredzēti to cilvēku evaņģelizācijai, kas nav kristieši” [125] [25].

64. Ikvienai vietējai Baznīcai nesavtīgi jāatsaucas uz citu Baznīcu vajadzībām. Sadarbība starp Baznīcām, kas notiek ar abpusēju atdevi, tādējādi tām esot gatavām gan dot, gan ņemt, tās bagātina un attiecas uz dažādām Baznīcas dzīves jomām. Šajā ziņā piemērs ir Pueblā izstrādātā bīskapu deklarācija. “Beidzot ir pienākusi Latīņamerikas stunda .. iziet ārpus savām robežām, *ad gentes*. Protams, mums pašiem vēl ir nepieciešami misionāri, bet mūsu pienākums ir dot no mūsu nabadzības.” [126] [26]

Šajā garā es aicinu bīskapus un bīskapu konferences nesavtīgi īstenot Klēra kongregācijas izdotos *Norādījumus*, kuri attiecas uz sadarbību starp vietējām Baznīcām, bet jo īpaši – uz priesteru optimālāku izvietojumu pasaulē [127] [27].

Baznīcas misija ir plašāka nekā “kopība starp Baznīcām”; tai jābūt vērstai ne tikai uz palīdzību jaunajā evaņģelizācijā, bet galvenokārt uz misionāro darbību. Es aicinu visas Baznīcas, jaunākās un senākās, dalīties ar mani šajās rūpēs, cenšoties vairojot misionāro aicinājumu skaitu un pārvarot jebkādas grūtības.

MISIONĀRI UN INSTITŪTI *AD GENTES*

65. To vidū, kuri darbojas misiju jomā, īpaša vieta, tāpat kā tas bijis agrāk, joprojām ir personām un institūcijām, kurām dekrētā *Ad gentes* ir veltīta nodaļa, kas saucas “Misionāri” [128] [28]. Šajā

saistībā ir nepieciešamas dziļas pārdomas, vispirms pašiem misionāriem, kuri līdz ar misionārajā darbībā notiekošajām pārmaiņām var zaudēt izpratni par savu aicinājumu un nesaprast, ko īsti no viņiem šodien gaida Baznīca.

Kā pamats ir šie Koncila vārdi: “Kaut gan pienākums izplatīt ticību atbilstoši savām iespējām attiecas uz katru Kristus mācekli, tomēr Kungs vienmēr aicina tos savus mācekļus, kurus pats vēlas, lai tie būtu ar Viņu un lai Viņš tos varētu sūtīt sludināt tautām. Tāpēc ar Svētā Gara starpniecību, kas izdala harizmas kopējam labumam tā, kā vēlas, Jēzus iedveš atsevišķu indivīdu sirdī misionāra aicinājumu, vienlaikus Baznīcā rosinot tādu institūciju izveidi, kuras evaņģelizācijas pienākumu, kas attiecas uz visu Baznīcu, pieņem kā savu īpašo uzdevumu.” [129] [29]

Tātad runa ir par “īpašu aicinājumu”, kam piemērs ir apustuļu aicinājums. Tas atklājas kā pilnīga sevis veltīšana evaņģelizācijai – tā ir veltīšanās, kas skar visu misionāra personu un dzīvi, pieprasot, lai viņš tai neierobežoti veltītu savu laiku un spēkus. Tie, kuri ir saņēmuši šādu aicinājumu, “likumīgās varas sūtīti, ar ticību un paklausības garā dodas pie tiem, kuri ir tālu no Kristus, noliekot sāņus darbu, uz kuru viņi bija aicināti kā Evaņģēlija kalpi” [130] [30]. Misionāriem vienmēr ir jāpārdomā, kādu atbildi pieprasa viņiem dotā dāvana, un pastāvīgi jāpilnveido sava doktrinālā un apustuliskā formācija.

66. Misionārajām apvienībām ir jāizmanto visi nepieciešamie līdzekļi, liekot lietā savu pieredzi un radošo garu uzticībā sākotnējai harizmai, lai attiecīgi sagatavotu kandidātus un nodrošinātu savu locekļu garīgo, morālo un fizisko spēku atjaunotni [131] [31]. Lai viņi jūtas kā dzīva Baznīcas kopienas daļa un darbojas vienotībā ar to. Patiešām, “ikviena apvienība pastāv Baznīcas labā, un tai Baznīca ir jādara bagātāka ar to, kas šai apvienībai ir raksturīgs, saskaņā ar tās īpašo garu un misiju”. Apvienību uzticību to sākotnējai harizmai sargā paši bīskapi [132] [32].

Misionārās apvienības pārsvarā ir radušās Baznīcās ar senām kristīgām tradīcijām, un vēsturiski tās ir bijušas *Propaganda Fide* kongregācijas līdzekļi ticības izplatīšanā un jaunu Baznīcu dibināšanā. Šodien šīs apvienības arvien vairāk uzņem kandidātus no jaunām, pašu dibinātām Baznīcām, bet jaunas misionārās apvienības tiek dibinātas tajās zemēs, kuras agrāk misionārus tikai uzņēma, bet šodien tos sūta arī misijās. Šī uzslavas vērtā tendence liecina par specifiskā misiju aicinājuma spēku un aktualitāti tajās apvienībās, kuras “joprojām ir ļoti nepieciešamas” [133] [33] ne tikai misionārajā darbībā *ad gentes* saskaņā ar to tradīcijām, bet arī misionārā gara rosināšanā Baznīcās ar senām kristīgajām tradīcijām, kā arī jaunākās Baznīcās.

Misionāru *uz visu mūžu* specifiskais aicinājums pilnībā saglabā savu spēku – tas ir Baznīcas misionārās darbības paraugs, kam vienmēr ir nepieciešama radikāla un pilnīga veltīšanās, jauni un drosmīgi impulsi. Misionāri un misionāres, kas visu savu mūžu ir veltījuši tam, lai liecinātu par augšāmcelto Kungu tautu vidū, nedrīkst padoties šaubām, neizpratnei, noraidījumam, vajāšanām. Lai viņi atjauno savas īpašās harizmas žēlastību un drosmīgi turpina savu ceļu, ticības, paklausības un vienotības ar saviem ganiem garā izvēloties pēdējās un visgrūtākās vietas.

DIECĒŽU PRIESTERI VISPĀRĒJĀ MISIJĀ

67. Priesteri, bīskapu līdzstrādnieki, Ordinācijas sakramenta spēkā ir aicināti dalīties rūpēs par vispārējo misiju: "Garīgā dāvana, ko priesteri saņem ordinācijā, sagatavo viņus nevis kaut kādai ierobežotai un šaurai misijai, bet gan *visplašākajai un vispārējai pestīšanas misijai* "līdz pat pasaules malai", jo neatkarīgi no tā, kādu kalpojumu priesteris veic, viņš ir līdzdalīgs vispārējā misijā, kuru Kristus uzticēja apustuļiem." [134] [34] Tāpēc priesterības kandidātu formācijai ir jābūt virzītai uz to, lai viņi "piepildītos ar *patiesi katolisku garu*, pateicoties kuram iemācīsies raudzīties tālāk par savas diecēzes, tautas vai rita robežām un palīdzēt visas Baznīcas vajadzībās, būdami gatavi visur sludināt Evaņģēliju" [135] [35]. Visiem priesteriem ir vajadzīga misionāra sirds un prāts, tiem ir jābūt atvērtiem pret Baznīcas un pasaules vajadzībām, uzmanīgiem pret tiem, kuri ir vistālāk, un jo īpaši pret nekristiešu grupām savā vidē. Lai viņi neaizmirst Baznīcas rūpes par visu cilvēci savās lūgšanās un īpaši euharistiskā Upura laikā.

Priesteriem, kuri atrodas zemēs, kurās kristieši ir mazākumā, ir jābūt īpaši dedzīgiem un darbīgiem misiju jomā. Kungs viņiem ir uzticējies ne tikai pastorālās rūpes par kristīgo kopienu, bet arī un vispirms to tautiešu evaņģelizāciju, kuri nav piederīgi Kunga ganāmpulkam. Viņi "nekavēsies sevi nodot Svētā Gara un bīskapa rīcībā, lai tādējādi viņus varētu sūtīti sludināt Evaņģēliju ārpus savas zemes robežām. Tas no viņiem prasīs ne tikai aicinājuma garīgo briedumu, bet arī spēju, kas nav plaši izplatīta, atstāt savu tēviju, tautu un ģimeni, kā arī īpašu prasmi iekļauties citā kultūrā ar sapratni un cieņu". [136] [36]

68. Pāvests Pijis XII enciklikā *Fidei donum* ar pravietisku intuīciju aicināja bīskapus, lai tie dažus no saviem priesteriem sūta uz laiku kalpot Āfrikas Baznīcām, un tādējādi apstiprināja jau esošās iniciatīvas šajā jomā. Kad bija apritējuši divdesmit pieci gadi kopš šīs enciklikas iznākšanas, es uzsvēru aktualitāti, kas arvien piemīt šai enciklikai, "kura palīdzēja pārvarēt priesteru kalpojuma teritoriālo dimensiju, lai veltītu viņu visai Baznīcai" [137] [37]. Šodien ir acīmredzams tas, cik vērtīga un auglīga bijusi šī pieredze. Priesteri, saukti *Fidei donum*, īpašā veidā dara redzamu vienotības saikni starp Baznīcām, sniedz nozīmīgu ieguldījumu to Baznīcas kopienu izaugsmē, kurām ir nepieciešama palīdzība, vienlaikus smeloties no tām ticības svaigumu un dzīvīgumu. Protams, diecēzes priesteru misionārajam kalpojumam ir jāatbilst noteiktiem kritērijiem un nosacījumiem. Tāpēc īpašajā misiju darbā ir jābūt priesteriem, kas ir izraudzīti no tiem, kuri ir vislabākie, spējīgākie un ir attiecīgi sagatavoti [138] [38]. Ar atvērtu un brālīgu sirdi tiem būs jāiekļaujas jaunā Baznīcas vidē, kas viņus uzņems, un kopā ar vietējiem priesteriem viņi veidos vienu prezbiterātu bīskapa pakļautībā [139] [39]. Es ļoti vēlētos, lai kalpošanas gars pieaugtu sen dibināto Baznīcu diecēzes priesteru vidū un lai tas rastos Baznīcās, kas ir nesen dibinātas.

KONSEKRĒTĀS DZĪVES MISIONĀRAIS AUGLĪGUMS

69. Par Gara neizsmeļamajām un daudzveidīgajām bagātībām uzskatāmi arī aicinājumi uz *konsekrētās dzīves institūtiem*, kuru locekļiem "no tā brīža, kad viņi konsekrācijas spēkā veltī sevi

kalpošanai Baznīcā, ir pienākums īpašā veidā iesaistīties misionārajā darbībā atbilstoši savam institūtam” [140] [40]. Vēsture liecina par konsekrēto ģimeņu – sākot ar senajiem monastiskās dzīves iedibinājumiem, viduslaiku ordeņiem un beidzot ar mūsdienu kongregācijām – lielajiem nopelniem ticības izplatīšanā un jaunu Baznīcu veidošanā.

a) Atsaucoties uz Koncilu, es aicinu *kontemplatīvās dzīves institūtus* dibināt kopienas jaunajās Baznīcās, lai “nekrīstiešu vidū .. sniegtu brīnišķīgu liecību par Dieva majestāti un mīlestību, kā arī vienotību Kristū” [141] [41]. Šī klātbūtne ir noderīga visā nekrīstīgajā pasaulē, īpaši tajos apgabalos, kur reliģijas augstu vērtē kontemplatīvo dzīvi saistībā ar praktizēto askēzi un Absolūtā meklējumiem.

b) *Aktīvās dzīves institūtu* priekšā paveras plašas iespējas žēlsirdības darbiem, Evaņģēlija sludināšanai, kristīgajai audzināšanai, kultūras sakariem, solidaritātes veicināšanai ar nabadzīgajiem, diskriminētajiem, no sabiedrības izstumtajiem un apspiestajiem. Šiem institūtiem neatkarīgi no tā, vai to mērķis ir vai nav tikai misionārs, jāizvērtē savas iespējas un gatavība iesaistīties Dieva valstības izplatīšanā. Uz šo vajadzību pēdējā laikā ir atbildējuši neskaitāmi institūti; tomēr es vēlētos, lai tā vēl vairāk tiktu novērtēta un īstenota dzīvē patiesas kalpošanas garā. Baznīcai ir jāiepazīstina ar izcilajām evaņģēliskajām vērtībām, kuru nesēja tā ir, un neviens neliecina par tām labāk kā tie, kuri dod konsekrētās dzīves svētsolījumus dzīvod šķīstībā, nabadzībā un paklausībā, pilnīgā atdevē Dievam un gatavībā kalpot cilvēkam un sabiedrībai pēc Kristus parauga [142] [42].

70. Īpašus atzinības vārdus es veltu klostermāsām misionārēm, kuru jaunavība Valstības dēļ nes visdaudzveidīgākos garīgās mātišķības augļus. Tieši misija *ad gentes* paver tām plašu darbalauku, lai “mīlestības dēļ atdotu sevi pilnīgā un nedalītā veidā” [143] [43]. Tādas sievietes – jaunavas – piemērs un darbība, kura sevi veltījusi mīlestībai pret Dievu un tuvākajiem, īpaši pret visnabadzīgākajiem, ir neaizstājama evaņģēliskā zīme tām tautām un kultūrām, kur sievietēm vēl mērojams garš ceļš, lai panāktu cilvēcisko attīstību un atbrīvošanu. Novēlu, lai daudzas jaunās kristietes izjustu vēlēšanos nesavtīgi sevi dāvēt Kristum, savā konsekrācijā smeļoties spēku un prieku liecināt par Viņu tautām, kas Viņu nepazīst.

VISI LAJI, PATEICOTIES KRISTĪBAI, IR MISIONĀRI

71. Pēdējā laikā pāvesti ir īpaši uzsvēruši laju nozīmi misiju darbā [144] [44]. Apustuliskajā pamudinājumā *Christifideles laici* arī es aplūkoju tieši “pastāvīgo misiju sludināt Evaņģēliju cilvēkiem, miljoniem vīriešu un sieviešu, kuri līdz šim brīdim nepazīst Kristu, cilvēces Pestītāju” [145] [45], un ar to saistīto visu ticīgo laju uzdevumu. Misija ir visas Dieva tautas lieta – kaut arī jaunas Baznīcas nodibināšanai ir nepieciešama Euharistija, tātad priestera kalpojums, tomēr misija tās dažādajās izpausmēs, ir visu ticīgo uzdevums.

Laju līdzdalība ticības izplatīšanā skaidri iezīmējās jau kristietības pirmsākumos, kad šī uzdevuma

veikšanā iesaistījās atsevišķi ticīgie un ģimenes, kā arī visa kopiena. To mums atgādināja jau Pijs XII, savā pirmajā misijai veltītajā enciklikā aprakstot laju vadīto misiju vēsturi [146] [46]. Arī jaunajos laikos nav trūkusi aktīva laju misionāru, vīriešu un sieviešu, līdzdalība. Kā gan šeit nepieminēt viņu nozīmīgo devumu darbā ar ģimenēm, skolās, politiskajā, sabiedriskajā un kultūras dzīvē un īpaši kristīgās mācības tālāk nodošanā. Ir jāuzsver – un tas lajiem ir īpašs gods – ka dažas Baznīcas ir radušās, pateicoties laju misionāru darbībai.

Vatikāna II koncils apstiprināja šo tradīciju, norādot uz visas Dieva tautas, īpaši laju apustulāta, [147] [47] misionāro būtību, un uzsvēra īpašo ieguldījumu misionārajā darbībā, ko laji ir aicināti sniegt [148] [48]. Nepieciešamība, lai visi ticīgie uzņemtos šo atbildību, nav tikai apustuliskās efektivitātes jautājums, bet gan pienākums un tiesības, pamatojoties uz Kristībā saņemto cieņu, kuras dēļ "ticīgie sev atbilstošā veidā kļūst līdzdaļīgi trīskāršajā Jēzus Kristus priesteriskajā, pravietiskajā un karaliskajā funkcijā" [149] [49]. Tāpēc uz viņiem gulstas "vispārējais pienākums un vienlaikus tiesības sadarboties – vai nu individuāli, vai arī apvienībās –, lai Dieva pestīšanas vēsti iepazītu un pieņemtu visi cilvēki visā pasaulē. Šis pienākums viņus īpaši saista apstākļos, kuros cilvēki nevar sadzirdēt Evaņģēliju un iepazīt Kristu citādi kā tikai ar viņu starpniecību" [150] [50]. Turklāt, tā kā viņi ir laji, tad tiem ir īpašs aicinājums "meklēt Dieva valstību, tieši rūpējoties par laicīgajām lietām un tās pakārtojot Dievam" [151] [51].

72. Joma, kurā laji ir klātesoši un darbojas kā misionāri, ir ļoti plaša. "Lajiem evaņģelizācija jāveic plašajā un komplicētajā politikas, sabiedriskās dzīves un ekonomikas jomā" [152] [52] gan vietējā, gan valsts, gan arī starptautiskā līmenī. Pašā Baznīcā viņu ziņā ir dažāda veida kalpojumi, uzdevumi un kristīgās dzīves veicināšana. Vēlos atgādināt par kādu jaunu parādību, kas pēdējā laikā manāma daudzās Baznīcās, – tās ir "Baznīcas kustības", kas ir apveltītas ar ārkārtīgu misionāro dinamismu un ļoti strauji attīstās. Šīs kustības – ja tās ar pazemību iesaistās vietējo Baznīcu dzīvē un ja bīskapi un priesteri tās ar prieku iekļauj diecēzes un draudžu struktūrās – ir patiesa Dieva dāvana jaunajai evaņģelizācijai un misionārajai darbībai šī vārda tiešajā nozīmē. Tāpēc es dedzīgi aicinu veicināt šo kustību veidošanos un tās izmantot kristīgās dzīves un evaņģelizācijas nostiprināšanā, īpaši jauniešu vidū, plurālistiski pieejot apvienošanās un darbības veidiem.

Misionārajā darbībā ir svarīgi novērtēt dažādās laju klātbūtnes formas, ņemot vērā to būtību un mērķus. Lai laju misionāru apvienības, starptautiskās brīvprātīgo kristīgās organizācijas, Baznīcas kustības, dažādu veidu grupas un asociācijas iesaistās misijā *ad gentes* un sadarbojas ar vietējām Baznīcām. Tādējādi tiks veicināts tas, ka būs arvien vairāk nobriedušu un atbildīgu laju, kuru "formācija jaunajās Baznīcās .. ir būtisks un neaizstājams *plantatio Ecclesiae* elements" [153] [53].

KATEHĒTU DARBS UN KALPOJUMU DAUDZVEIDĪBA

73. To laju vidū, kuri kļūst par evaņģelizācijas veicējiem, pirmā vieta pienākas katehētiem. Dekrētā par Baznīcas misiju darbību viņi raksturoti kā "katehētu pulks, vīrieši un sievietes, kas pelnījuši

uzslavu un kam ir tik lieli nopelni misiju darbā pagānu vidū; .. kas, apustuliskā gara pilni, pateicoties savam izcilajam darbam, sniedz īpašu un absolūti nepieciešamu palīdzību ticības un Baznīcas izplatīšanā” [154] [54]. Ne velti senākās Baznīcas, rūpējoties par jauno evaņģelizāciju, ir palielinājušas katehētu skaitu un intensificējušas katehēzi. “Katehēti, kas darbojas misiju zemēs, šo apzīmējumu “katehēts” ir īpaši pelnījuši.. . Baznīcas, kas šodien ir plaukstošas, bez viņiem nebūtu izveidojušās.” [155] [55]

Kaut arī pieaug dažādo kalpojumu skaits, kas tiek veikti gan Baznīcā, gan ārpus tās, katehētu kalpojums vienmēr ir nepieciešams. Šim kalpojumam raksturīgas īpašas iezīmes. Katehēti ir specializējušies savas misijas veikšanai, viņi ir tiešie liecinieki un neaizstājami evaņģelizētāji, kas ir kristīgo kopienu pamatspēks, īpaši jaunajās Baznīcās, par ko man ne vienreiz vien bijusi iespēja personīgi pārliecināties misiju ceļojumu laikā. Jaunais Kanonisko tiesību kodekss nosaka viņu uzdevumus, funkcijas un pienākumus [156] [56].

Taču nedrīkst aizmirst – katehētu darbs, ņemot vērā Baznīcā un kultūrā notiekošās pārmaiņas, ietver sevī aizvien jaunus un nopietnākus pienākumus. Arī šodien spēkā ir Koncila norādījumi: rūpīgāka doktrinālā un pedagoģiskā sagatavotība, nemitīga garīgā un apustuliskā atjaunotne, nepieciešamība nodrošināt katehētiem “attiecīgus dzīves apstākļus un sociālo drošību” [157] [57]. Svarīgi ir arī sekmēt to, lai tiktu izveidotas un attīstītas katehētu skolas, kas, bīskapu konferenču apstiprinātas, izdos oficiālus diplomus, kurus būs atzinusi bīskapu konference [158] [58].

74. Līdzās katehētiem jāpiemin arī citi veidi, kā var kalpot Baznīcas dzīvei un misijām, kā arī citi kalpojumu veicēji: lūgšanu, dziedāšanas un liturģijas vadītāji; Baznīcas pamatkopienu un Bībeles grupu vadītāji; tie, kas veic žēlsirdības darbus; Baznīcas resursu administratori; dažādu apustulisko grupu vadītāji; ticības mācības skolotāji skolās. Visiem ticīgajiem lajiem, konsekventi dzīvojot saskaņā ar savu ticību, ir jāveltī Baznīcai daļa no sava laika.

TAUTU EVAŅĢELIZĀCIJAS KONGREGĀCIJA UN CITAS INSTITŪCIJAS, KAS NODARBOJAS AR MISIJU DARBU

75. Tiem, kas vada misionāro pastorālo darbu, un tiem, kas šo darbu veic, jājūtas iekļautiem kopībā, kas raksturīga Mistiskajai Miesai. Kristus par to lūdzās Pēdējo vakariņu laikā: “Kā Tu, Tēvs, manī un es – Tevī; un lai viņi būtu mūsos vienoti; lai pasaule ticētu, ka Tu mani esi sūtījis.” (Jņ 17,21) Tieši šī kopība ir misionārās darbības auglīguma pamatā.

Taču tā kā Baznīca ir arī redzama un organiska kopība, tad arī misiju darbam ir nepieciešama ārēja vienotība, kurā savstarpēji pakārtoti dažādi pienākumi un funkcijas, tā lai visi tās locekļi “saskanīgi darbotos Baznīcas celšanā” [159] [59].

Par misijām atbildīgās kongregācijas uzdevums ir “visā pasaulē vadīt un koordinēt tautu evaņģelizācijas darbu un sadarbību misiju jomā, ievērojot Kongregācijas Austrumu Baznīcu lietās

kompetenci” [160] [60]. Tāpēc tās uzdevums ir “rosināt misionārus un saskaņā ar attiecīgā reģiona steidzamākajām vajadzībām tos norīkot darbā. Kongregācijai ir jā sagatavo attiecīgi darba plāni, jāsniedz galvenie norādījumi un evaņģelizācijas darbam piemēroti principi, kā arī jādod sākotnējais impulss” [161] [61]. Varu tikai apstiprināt šos tālredzīgos lēmumus – lai misionārā darbība iegūtu jaunu vērienu, ir nepieciešams centrs, kas mudina darboties, kas vada un koordinē, un tāds centrs ir Tautu evaņģelizācijas kongregācija. Es aicinu bīskapu konferences un to struktūras, ordeņu, kongregāciju un institūtu vadītājus, laju organizācijas, kas darbojas misiju jomā, uzticīgi sadarboties ar šo kongregāciju, kurai ir nepieciešamā autoritāte plānot un vadīt misionāro darbību un sadarbību visā pasaulē.

Šai kongregācijai ir ilga un teicama pieredze, un tā ir aicināta veikt svarīgāko darbu tādu programmu izstrādē, kādas Baznīcai ir nepieciešamas, lai tā konkrētākā veidā pievērstos misijai tās dažādajās izpausmēs. Šajā nolūkā kongregācijai ir jā darbojas ciešā vienotībā ar citiem Svētā krēsla dikastērijiem, ar vietējām Baznīcām un dažādiem misionārajiem spēkiem. Saskaņā ar Baznīcas kā kopības (jeb komūnijas) izpratni visa Baznīca ir misionāra, kaut vienlaikus apstiprinās nepieciešamība pēc īpašiem *ad gentes* misiju darba aicinājumiem un institūcijām; tas, ka Tautu evaņģelizācijas kongregācijai ir galvenā vieta un tā veic koordināciju, ir ļoti svarīgi, lai kopīgi risinātu nopietnus jautājumus, kas skar visu kopējās intereses, vienlaikus saglabājot katras varas un struktūras kompetenci.

76. Misionārās darbības virzības noteikšanā un koordinācijā valsts un reģionālā līmenī liela nozīme ir bīskapu konferencēm un dažādām tām pakļautām institūcijām. Koncils pieprasa, lai tās “kopīgi risinātu svarīgākos jautājumus un neatliekamākās problēmas, tomēr ņemot vērā katras konkrētās vietas atšķirības” [162] [62], kā arī inkulturācijas sarežģīto situāciju. Patiešām, šajā jomā jau ir plaši izvērstas regulāras darbs, un tā augļi ir redzami. Šai darbībai jā kļūst intensīvākai, un tā labāk jā saskaņo ar citu šīs pašas konferences struktūru darbību, lai rūpes par misiju darbu tiktu uzticētas nevis kādam vienam noteiktam sektoram vai struktūrai, bet lai tās uzņemtos visi.

Struktūrām un institūcijām, kas nodarbojas ar misiju darbu, attiecīgā veidā ir jā apvieno spēki un iniciatīvas. Arī ordeņu priekšnieku konferencēm ir jā risina šis jautājums savā vidē, saskaņojot to ar bīskapu konferencēm un pieņemtajām norādēm un normām [163] [63] un veidojot arī apvienotās komisijas [164] [64]. Visbeidzot, ir vēlamas tikšanās un citas sadarbības formas starp dažādām institūcijām, kas nodarbojas ar misiju darbu, gan saistībā ar formāciju un studijām [165] [65], gan saistībā ar apustulisko darbību.

7. NODAĻA

SADARBĪBA MISIJU DARBĀ

77. Tā kā visi kristieši, pateicoties Kristības sakramentam, ir Baznīcas locekļi, tad tie ir arī līdzatbildīgi par misiju darbu. Kopienu un atsevišķu ticīgo līdzdalība šajās tiesībās un pienākumā tiek saukta par sadarbību misiju jomā.

Šī sadarbība pirmām kārtām sakņojas un tiek īstenota personiskā vienotībā ar Kristu – tikai vienotībā ar Viņu, kā zars ir vienots ar vīna koku (sal. Jņ 15,5), ir iespējams nest labus augļus. Tas, cik auglīga būs Baznīcas misionārā darbība, ir atkarīgs no katra kristieša dzīves svētuma: “Koncils aicina visus uz dziļu iekšēju atjaunotni, lai, dzīvi apzinoties personisko atbildību par Evaņģēlija izplatīšanu, kristieši uzņemtos savu daļu misiju darbā, kas tiek veikts tautu vidū” [166] [66].

Dalība vispārējā misijā neaprobežojas tikai ar atsevišķām darbībām, bet ir nobriedušas ticības un auglīgas kristīgās dzīves pazīme. Tādā veidā ticīgais paplašina savas mīlestības robežas, apliecinot rūpes par tiem, kas ir tālu, kā arī par tiem, kas ir tuvu. Viņš lūdzas par misijām un par misionārajiem aicinājumiem, palīdz misionāriem, ar interesi seko viņu darbībai un, tiem atgriežoties, uzņem viņus ar tādu pašu prieku, ar kādu pirmās kristiešu kopienas uzklauzīja apustuļus, kas stāstīja par Dieva brīnumdarbiem, kurus Viņš bija veicis, tiem sludinot (sal. Apd 14, 27).

LŪGŠANAS UN UPURI PAR MISIONĀRIEM

78. Dažādo līdzdalības veidu vidū pirmajā vietā ir garīgā sadarbība: lūgšana, upuris, kristīgās dzīves liecība. Lūgšanai ir jāpavada misionāri viņu ceļā, lai Vārda sludināšana, pateicoties Dieva žēlastībai, būtu sekmīga. Svētais Pāvils savās vēstulēs bieži lūdza ticīgos aizlūgt par viņu, lai viņš varētu sludināt Evaņģēliju ar paļāvību un drosmi.

Lūgšanai pievienojams arī upuris. Visu to ciešanu pestījošā vērtība, kas ar mīlestību tiek pieņemtas un upurētas Dievam, izriet no upura, ko nesa Kristus, kas aicina savas Mīstiskās Miesas locekļus būt līdzdalīgiem Viņa ciešanās, lai tie papildinātu savā miesā to, kā trūkst Kristus ciešanās (sal. Kol 1,24). Ticīgajiem ar savu upuri ir jākļūst līdzdalīgiem misionāru nestajā upurī un viņi tajā jāatbalsta. Tāpēc es mudinu visus, kuri veic slimnieku pastorālo aprūpi, paskaidrot viņiem, kāda ir ciešanu pestījošā vērtība, lai viņi tās upurētu Dievam misionāru nodomā. Ar šādu upuri paši slimie kļūst par misionāriem, kā to uzsver dažas apvienības, kas radušās slimnieku vidū un ir paredzētas slimniekiem. Arī Svētā Gara nosūtīšanas svētki – Baznīcas misijas aizsākums – dažās kopienās tiek svinēti kā “ciešanu diena misiju nolūkā”.

“LŪK, ES ESMU, KUNGS. ES ESMU GATAVS! SŪTI MANI!” (sal. Is 6, 8)

79. Sadarbība vispirms izpaužas rūpēs par misionārajiem aicinājumiem. Ir jāatzīst vērtība, kas piemīt dažādiem veidiem, kā var iesaistīties misionārajā darbībā, taču vienlaikus ir *jāuzsver pilnīgas, t. i., uz visu mūžu, veltīšanās misiju darbam prioritāte*, īpaši vīriešu un sieviešu institūtos

un kongregācijās. Rūpes par misionārajiem aicinājumiem ir būtiskākais šajā sadarbībā. Evaņģēlija sludināšanai ir nepieciešami sludinātāji, pļaujai ir nepieciešami strādnieki, misiju darbu pirmām kārtām veic vīrieši un sievietes, kas uz mūžu veltījušies Evaņģēlija darbam un ir gatavi doties pasaulē, lai pestīšana varētu sasniegt visus. Tāpēc es vēlreiz vēlos atgādināt nepieciešamību *rūpēties par misionārajiem aicinājumiem*. Apzinoties kristiešu vispārējo atbildību par savu ieguldījumu misiju darbā un nabadzīgo tautu attīstībā, mums visiem ir sev jāpajautā, kāpēc atsevišķās zemēs, kur pieaug finansiālo ziedojumu apjoms, tajā pašā laikā misionārie aicinājumi, kas ir patiesā sevis veltīšanas citiem cilvēkiem mēraukla, draud izzust? Aicinājumi uz priesterību un klostera dzīvi neapstrīdami liecina par katras konkrētās Baznīcas dzīvīgumu.

80. Domājot par šo nopietno problēmu, ar īpašu paļāvību un mīlestību vērsos pie ģimenēm un jauniešiem. Ģimenei, īpaši vecākiem, jāapzinās, ka viņu pienākums ir "tieši sekmēt Baznīcas misiju darbu, sekmējot misionāro aicinājumu rašanos savu dēlu un meitu vidū" [167] [67].

Intensīva lūgšanu dzīve, patiesa kalpošana tuvākajiem un nesavtīga iesaistīšanās Baznīcas aktivitātēs rada ģimenēs labvēlīgus apstākļus, lai jauniešos rastos aicinājums. Ja vecāki ir gatavi piekrist tam, ka viņu bērns dosies misijā, ja viņi lūdz Dievam šo žēlastību, tad Dievs viņus atalgos un iepriecinās tajā dienā, kad viņu dēls vai meita sekos šim aicinājumam.

Savukārt jauniešus es lūdzu ieklausīties tajā, ko saka Kristus, kas viņus uzrunā tāpat kā kādreiz pie ezera – Sīmani Pēteri un Andreju: "Sekojiet man, un es jūs padarīšu par cilvēku zvejniekiem." (Mt 4,19) Lai viņiem netrūkst drosmes kopā ar Isaju atbildēt: "Kungs, lūk, es esmu. Es esmu gatavs. Sūti mani!" (sal. Is 6,8) Viņus gaida aizraujoša dzīve, un viņi piedzīvos patiesu prieku, sludinot Evaņģēliju tiem brāļiem un māsām, kurus vadīs pa pestīšanas ceļiem.

"SVĒTĪGĀK IR DOT, NEKĀ ŅEMT" (Apd 20,35)

81. Ir daudzas materiālās un saimnieciskās misiju vajadzības: runa ir ne tikai par Baznīcas dibināšanu ar obligāti nepieciešamajām struktūrām (kapelas, skolas katehētiem un semināristiem, dzīvojamās mājas), bet arī par karitatīvo, audzināšanas un cilvēka attīstību veicinošo aktivitāšu atbalstīšanu, kas ir plašs darbalauks, īpaši visnabadzīgākajās zemēs. Misiju Baznīca dod to, ko saņem; tā izdala nabagiem to, ko tās bagātākie locekļi tai nesavtīgi dāvā. Es vēlos pateikties visiem, kuri atbalsta misiju darbu, dodot kaut ko no sevis. Šī uzupurēšanās un līdzdalība ir obligāti nepieciešama, lai celtu Baznīcu un apliecinātu mīlestību.

Ja runa ir par materiālo palīdzību, svarīgi ir pievērst uzmanību garam, kādā tā tiek sniegta. Tāpēc katram ir jāizvērtē savs dzīves stils – misijām ir nepieciešama ne tikai palīdzība, bet arī līdzdalība sludināšanā un žēlsirdības darbā nabadzīgo cilvēku labā. Nekas, ko mēs esam saņēmuši no Dieva – ne dzīvība, ne materiālie labumi, – nav mūsu īpašums – tas mums ir dots lietošanai. Nesavtīga došana vienmēr ir jāapgaismo un jāiedvesmo ticībai, tad patiešām "svētīgāk ir dot, nekā ņemt".

Pasaules misiju diena, kuras mērķis ir vērst uzmanību uz misiju jautājumiem, kā arī vākt materiālos līdzekļus, ir svarīgs notikums Baznīcas dzīvē, jo māca pareizi dāvēt, – kā *Euharistijas laikā* Dievam dotu dāvanu, kas *ir domāta visām misijām pasaulē*.

JAUNI MISIONĀRĀS SADARBĪBAS VEIDI

82. Šodien sadarbība kļūst daudzveidīgāka, ietverot ne tikai ekonomisko palīdzību, bet arī tiešu līdzdalību. Jaunās situācijas, kas ir saistītas ar cilvēku pārvietošanos, pieprasa no kristiešiem patiesu misionāro garu.

Starptautiskais tūrisms šodien jau ir masveidīga parādība. Tas ir pozitīvs fakts, ja ceļošana notiek ar cieņu pret savstarpējo bagātināšanos kultūras jomā, izvairoties no sava pārākuma demonstrēšanas un izšķērdības, kā arī tiecoties pēc saskarsmes ar cilvēkiem. Tomēr kristiešiem vispirms jāapzinās, ka viņiem vienmēr ir jābūt Kristus ticības un mīlestības lieciniekiem. Arī tieša iepazīšanās ar misiju dzīvi un jaunajām kristiešu kopienām var bagātināt un stiprināt ticību. Slavējama ir misiju vietu apmeklēšana, jo īpaši, ja to dara jaunieši, kuri tur dodas kalpot un iegūt nopietnu kristīgās dzīves pieredzi.

Šodien daudzi kristieši no jaunajām kopienām ir spiesti meklēt darbu teritorijās, kur kristietība ir sveša, un dažreiz pat atmesta vai vajāta. Tas pats attiecas arī uz ticīgajiem no tradicionālajām kristiešu zemēm, kuri noteiktu laiku strādā nekristīgās valstīs. Šie apstākļi, bez šaubām, ir laba iespēja dzīvot saskaņā ar ticību un liecināt par to. Pirmajos gadsimtos kristietība izplatījās galvenokārt tāpēc, ka kristieši, ceļojot vai apmetoties uz dzīvi reģionos, kur Kristus vēl netika sludināts, ar drosmi liecināja par savu ticību un tur dibināja pirmās kopienas.

Tomēr skaitliski daudz vairāk ir nekristīgo reliģiju piekritēju, kuri dzīvo misiju zemēs un pārceļas uz dzīvi citu tautu vidū darba vai studiju dēļ, vai arī to dara viņu izcelsmes zemēs valdošo politisko vai ekonomisko apstākļu dēļ. Šo brāļu un māsu klātbūtne tradicionālajās kristiešu zemēs ir izaicinājums Baznīcas kopienām un tās mudina būt viesmīlīgām, iesaistīties dialogā, kalpot, dalīties, liecināt un tieši sludināt. Arī kristīgajās zemēs veidojas tādas sabiedriskās un kultūras grupas, kurām ir nepieciešama misija *ad gentes*. Vietējo Baznīcu uzdevums ir nesavtīgi risināt šīs situācijas, izmantojot to cilvēku palīdzību, kuri ir nākuši no imigrantu izcelsmes zemēm, vai iesaistot misionārus, kuri ir atgriezušies tēvzemē.

Šajā sadarbībā var iesaistīt arī politiskos un ekonomiskās dzīves vadītājus, kultūras darbiniekus un žurnālistus, kā arī dažādu starptautisko organizāciju speciālistus. Mūsdienu pasaulē aizvien grūtāk ir noteikt ģeogrāfiskās un kultūras robežas – pieaug tautu savstarpējā atkarība, un tas mudina sniegt kristīgo liecību un evaņģelizēt.

MISIONĀRĀ GARA atjaunošana DIEVA TAUTĀ UN TĀS IZGLĪTOŠANA MISIJU JOMĀ

83. Izglītošana misiju jomā ir vietējās Baznīcas uzdevums, kas jāveic ar misionāru un viņu apvienību palīdzību, iesaistot jaunajām Baznīcām piederīgās personas. Šo darbu nedrīkst uzskatīt par nenozīmīgu – tam jābūt kristīgās dzīves centrā. Misiju jautājums var ļoti palīdzēt arī kristīgo tautu jaunajā evaņģelizācijā – misionāru liecība aizrauj arī tos, kas ir attālinājušies no Baznīcas, un neticīgos un nodod tiem kristīgās vērtības. Tāpēc vietējām Baznīcām pastorālais darbs draudzēs, apvienībās un grupās, īpaši jauniešu vidū, ir jābagātina ar misionāro garu kā būtisku šī darba elementu.

Šim mērķim vispirms kalpo misiju laikrakstu sniegtā informācija un citi audiovizuālie līdzekļi. Tiem ir svarīga nozīme, jo tie palīdz iepazīt vispārējās Baznīcas dzīvi, atziņas un pieredzi, ko guvuši misionāri, kā arī vietējās Baznīcas, kurās misionāri strādā. Ir svarīgi, ka jaunajām Baznīcām, kas pašas vēl nespēj sevi nodrošināt ar presi un citiem nepieciešamajiem līdzekļiem, misionārās apvienības palīdz ar personālu un materiālajiem resursiem, kas paredzēti minēto iniciatīvu īstenošanai.

Izglītošanas darbs ir uzticēts priesteriem un viņu līdzstrādniekiem, audzinātājiem un skolotājiem, teologiem, īpaši pasniedzējiem semināros un laju centros. Mācot teoloģiju, nevar un nedrīkst nerunāt par Baznīcas vispārējo misiju, par ekumenismu, par lielajām reliģijām un misioloģiju. Mans ieteikums – lai šāda veida studijas īpaši notiktu semināros un konsekrēto personu formācijas mājās, rūpējoties arī par to, lai atsevišķi priesteri vai studējošie jaunieši specializētos dažādās misioloģijas zinātņu jomās.

Veicot aktivitātes, kas paredzētas, lai rosinātu interesi par misiju darbu, ir jāorientējas uz šādiem mērķiem: Dieva tautas informēšanu un sagatavošanu Baznīcas vispārējai misijai, aicinājumu uz misiju *ad gentes* veicināšanu, sadarbības gara modināšanu evaņģelizācijas darbā. Nav pareizi rādīt misiju darbu sašaurinātā veidā, it kā tas būtu tikai palīdzības sniegšana nabadzīgajiem, ieguldījums apspiesto atbrīvošanā, attīstības veicināšana, cilvēktiesību aizsardzība. Misionārā Baznīca iesaistās arī šajās jomās, taču tās galvenais uzdevums ir cits – nabadzīgie izjūt ne tikai izsalkumu pēc maizes un brīvības, bet arī slāpes pēc Dieva, tāpēc pirmais uzdevums, veicot misionāro darbību, ir liecināt par Kristu un sludināt pestīšanu Kristū, un dibināt vietējās Baznīcas, kas vēlāk kļūst par atbrīvošanas instrumentiem visās šā vārda nozīmēs.

PONTIFIKĀLO MISIJU APVIENĪBU GALVENĀ ATBILDĪBA

84. Galveno uzdevumu saistībā ar misionārā gara rosināšanu veic *Pontifikālās misiju apvienības*, kā to daudzkārt esmu uzsvēris Pasaules misiju dienas vēstījumos. Ir četras apvienības – *Ticības izplatīšana*, *Svētais apustulis Pēteris*, *Misija bērniem* un *Misiju savienība*. Tām visām ir viens kopīgs mērķis: veicināt Dieva tautā atbildību par Baznīcas vispārējo misiju. *Misiju savienības* tiešais un īpašais mērķis ir vērst priesteru un konsekrēto personu uzmanību uz misiju jautājumiem un sagatavot viņus šim darbam, lai viņi savukārt par to rūpētos kristīgajās kopienās; turklāt *Misiju savienība* veicina arī citas aktivitātes, jo ir to dvēsele [168] [68]. “Mūsu moto ir šāds: “Visas

Baznīcas vienotas, lai atgrieztos visa pasaule” [169] [69].”

Tā kā šīs apvienības ir atkarīgas no pāvesta un no Bīskapu kolēģijas, tad arī vietējās Baznīcās tām pelnīti pienākas “pirmā vieta, jo ar to palīdzību katoļos jau kopš bērnības tiek ieaudzināts patiesi vispārējs un misionārs gars; ar šo apvienību palīdzību tiek savākti līdzekļi misijām atkarībā no to vajadzībām” [170] [70]. Vēl cits *Misiju apvienību* mērķis ir senākajās un jaunākajās Baznīcās veicināt to, ka rodas aicinājumi uz mūžu sevi veltīt misijai *ad gentes*. Vēlos, lai misionārā gara rosināšana aizvien vairāk būtu vērsta uz šo mērķi. *Misiju apvienības* savā darbībā pasaules līmenī ir atkarīgas no Tautu evaņģelizācijas kongregācijas, bet vietējā līmenī – no bīskapu konferencēm un no atsevišķo Baznīcu bīskapiem, un tās sadarbojas ar jau esošajiem misiju centriem. Katoliskajā pasaulē tās ienes universalitātes un kalpošanas garu, bez kura nav iespējama patiesa sadarbība.

NE TIKAI DOT MISIJĀM, BET ARĪ SAŅEMT NO TĀM

85. Līdzdarboties misiju jomā nenozīmē tikai dot, bet arī prast saņemt. Visas vietējās Baznīcas, jaunās un vecās, ir aicinātas prast dot un ņemt vispārējās misijas labā. Neviena no tām nedrīkst noslēgties pati sevī. “Pateicoties šim katoliskumam,” norādīja Koncils, “katra atsevišķā daļa dāvā citām daļām un visai Baznīcai savas dāvanas, tādējādi visi kopā un atsevišķās daļas aug, pateicoties šai savstarpējai visu saistībai un centieniem sasniegt pilnīgu vienotību. .. Tādējādi .. starp atsevišķajām Baznīcas daļām pastāv dziļas kopības saites garīgo bagātību, apustuliskā darba veicēju un laicīgās palīdzības jomā.” [171] [71]

Es aicinu visas Baznīcas un to ganus, priesterus, konsekrētās personas un ticīgos *atvērties Baznīcas universalitātei*, izvairoties no jebkāda veida partikulārisma, ekskluzīvisma un pašpietiekamības apziņas. Vietējām Baznīcām, kaut arī tās ir iesakņojušās savā tautā un tās kultūrā, tomēr konkrētā veidā ir jā saglabā apziņa par to, ka ticība ir universāla, tātad tām jādod un jāpieņem no citām Baznīcām garīgās dāvanas, pastorālā pieredze, ar pirmo pasludināšanu un evaņģelizāciju saistītā pastorālā darba pieredze, kā arī apustuliskā darba veicēji un materiālie līdzekļi.

Kārdinājums noslēgties sevī var būt spēcīgs – senās Baznīcas, veicot jauno evaņģelizāciju, varētu uzskatīt, ka misionārā darbība ir jāveic pašu mājās, un tāpēc misionāro dedzību, kas ir vērsta uz nekristīgo pasauli, tās varētu slāpēt, nelabprāt virzot jaunos aicinājumus uz misionārajām apvienībām, klosterdzīves kongregācijām un citām Baznīcām. Taču, tikai dāsni dodot to, kas mums ir, mēs saņemsim, un jau šodien jaunās Baznīcas, no kurām daudzas piedzīvo neparastu aicinājumu uzplaukumu, ir spējīgas sūtīt priesterus, klosterbrāļus un klostermāsas uz senajām Baznīcām.

No otras puses, jaunajām Baznīcām ir grūtības ar savu identitāti, inkulturāciju, brīvu izaugsmi bez ārējās ietekmes, kas var novest pat līdz durvju aizvēršanai misionāru priekšā. Šīm Baznīcām es

saku: nenoslēdzieties, labprāt pieņemiet misionārus un nepieciešamos līdzekļus no citām Baznīcām, kā arī paši sūtiet pasaulē misionārus! Tieši tāpēc, ka jūs nomoka problēmas, jums ir nepieciešams nemitīgi būt saskarē ar brāļiem un māsām ticībā. Izmantojot visus atbilstošos līdzekļus, centieties, lai tiktu atzīta jūsu brīvība, uz kādu jums ir tiesības; atcerieties, ka Kristus mācekļiem “vairāk ir jāklausa Dievs, nevis cilvēki” (Apd 5,29).

DIEVS MUMS SAGATAVO JAUNU EVAŅĢĒLIJA PAVASARI

86. Ja virspusēji raugāties uz mūsdienu pasauli, mūs pārsteidz daudzie negatīvie faktori un mēs varam ļauties pesimismam. Šim iespaidam tomēr nav pamata, jo mēs taču ticam Dievam, mūsu Tēvam un Kungam, Viņa labestībai un žēlsirdībai. Tuvojas atpestīšanas trešais gadu tūkstošs, un Dievs gatavo lielu kristietības pavasari, kura sākums jau ir jaušams. Patiešām, gan nekristīgajā pasaulē, gan arī tur, kur kristietība pastāv jau ilgu laiku, vērojama tautu pakāpeniska tuvināšanās evaņģēliskajiem ideāliem un vērtībām, un Baznīca vēlas to atbalstīt. Šodien iezīmējas jauna saskaņa un vienprātība starp tautām attiecībā uz šādām vērtībām: atteikšanās no vardarbības un kara, cieņa pret cilvēku un viņa tiesībām, brīvības ilgas, taisnīgums un brālība, rasisma un nacionālisma pārvarēšana, sievietes cieņas apzināšanās un viņas novērtēšana.

Kristīgā cerība stiprina mūsu dziļo iesaistīšanos jaunajā evaņģelizācijā un vispārējā misijā, mudina mūs uz lūgšanu, kuru mums iemācīja pats Jēzus: “Lai atnāk Tava valstība, Tavs prāts lai notiek kā debesīs, tā arī virs zemes.” (sal. Mt 6,10)

Neskaitāmi daudz cilvēku vēl gaida uz Kristu: daudzus dažādu kultūru cilvēkus Evaņģēlija Vēsts vēl nav aizsniegusi, un teritorijas, kurās Baznīcas klātbūtne ir tikko jaušama, ir plašas. Tas prasa sakopot visus spēkus.

Gatavojoties divtūkstošā gada jubilejas svinībām, visa Baznīca arvien aktīvāk iesaistās jaunajā misiju adventā. Mūsos jāpieaug apustuliskajām rūpēm par ticības gaismas un prieka tālāknodošanu, un šis ideāls ir jāieaudzina visā Dieva tautā.

Mēs nedrīkstam būt vienaldzīgi, domājot par miljoniem mūsu brāļu un māsu, kuri tāpat kā mēs ir Kristus asiņu atpirkti, bet kuri dzīvo, nepazīstot Dieva mīlestību. Katram ticīgajam, tāpat kā visai Baznīcai, misiju uzdevumiem ir jābūt pirmajā vietā, jo tie attiecas uz cilvēku likteni pēc nāves un atbilst Dieva noslēpumainajam un žēlsirdības pilnajam plānam.

8. NODAĻA

MISIONĀRAIS GARĪGUMS

87. Misionārās darbības veikšanai nepieciešams specifisks garīgums, kas īpašā veidā attiecas uz tiem, kurus Dievs ir aicinājis būt par misionāriem.

ĻAUTIES GARA VADĪBAI

Par šo garīgumu vispirms liecina dzīve, kas ir pilnībā pakārtota Svētā Gara vadībai – mums ir jāļauj, lai Viņš mūs iekšēji veido un tādējādi padara līdzīgākus Kristus. Mēs nevaram liecināt par Kristu, neatspoguļojot Viņa tēlu, kuru mūsos iedzīvina žēlastība un Gara darbība. Turklāt ļaušanās Svētā Gara vadībai no mums prasa, lai pieņemam droširdības un izšķiršanas spējas dāvanu, kas ir šī garīguma būtiskās iezīmes.

Nozīmīgs ir apustuļu piemērs – viņi mīlēja Jēzu un nesavtīgi atbildēja uz Viņa aicinājumu. Taču Mācītāja publiskās dzīves laikā mācekļi nespēja saprast Viņa vārdus un vilcinājās sekot Viņam ciešanu un pazemojumu ceļā. Svētais Gars pārveidoja viņus par drosmīgiem Kristus lieciniekiem un iedvesmas pilniem Viņa Vārda sludinātājiem. Tieši Gars viņus vadīja pa grūtajiem un jaunajiem misiju ceļiem.

Arī šodien misiju darbs joprojām ir grūts un sarežģīts un, tāpat kā agrāk, prasa drosmi un Svētā Gara gaismu. Mēs bieži piedzīvojam pirmo kristiešu kopienas drāmu – viņi redzēja, kā neticības un naida pārņemti spēki “apvienojas pret Kungu un Viņa Svaidīto” (Apd 4,26). Šodien, tāpat kā toreiz, ir jālūdz, lai Dievs mums dod drosmi sludināt Evaņģēliju. Mūsu uzdevums ir iedziļināties Svētā Gara noslēpumainajos ceļos un ļaut, lai Viņš mūs vada uz pilnīgu patiesību (sal. Jņ 16,13).

DZĪVOT SASKAŅĀ AR KRISTUS – TĒVA “SŪTĪTĀ” – NOSLĒPUMU

88. Būtiska misionārā garīguma pazīme ir dziļa vienotība ar Kristu. Nav iespējams izprast misiju un to īstenot, neatsaucoties uz Kristu kā To, kas tika sūtīts, lai evaņģelizētu. Svētais Pāvils par to rakstīja: “Lai jūsos ir tādas pašas domas kā Jēzū Kristū, kas, Dieva veidā būdams, neuzskatīja par ieguvumu līdzināties Dievam. Bet Viņš atteicās no sevis, pieņemdams kalpa veidu un kļūdams līdzīgs cilvēkiem. Viņš ārēji izskatījās kā cilvēks. Viņš pazemojās, kļūdams paklausīgs līdz nāvei, līdz pat krusta nāvei.” (Flp 2,5–8)

Iemiesošanās un atpestīšanas noslēpums te ir parādīts kā pilnīga sevis iztukšošana. Tās rezultātā Kristus pilnībā piedzīvoja cilvēka stāvokli un līdz galam izpildīja Tēva plānu. Tā ir iztukšošanās, kuru tomēr caurauž mīlestība un kura pauž mīlestību. Misijas ceļš ir tieši tas pats – tas aizved krusta pakājē.

No misionāra tiek prasīts, lai viņš būtu gatavs “atteikties no sevis un no visa, ko līdz šim viņš uzskatīja par savu, un kļūt visiem par visu” [172] [72] nabadzībā, kas viņu dara brīvu Evaņģēlijam, atrautībā no savas vides cilvēkiem un labumiem, lai kļūtu par brāli tiem, pie kuriem ir sūtīts nest Kristu, Pestītāju. Tieši tāds ir misionārā garīguma mērķis: “Vājajiem es kļuvu vājš .. Visiem es

kļuvu viss, lai kādu izglābtu. Bet to visu es daru Evaņģēlija dēļ.” (1 Kor 9,22–23)

Tieši tāpēc, ka ir “sūfīts”, misionārs piedzīvo Kristus mierinošo klātbūtni. Kristus ir kopā ar viņu katrā dzīves brīdī – “Nebīsties .. jo es esmu ar tevi” (Apd 18,9–10) – un gaida uz misionāru ikviena cilvēka sirdī.

MĪLĒT BAZNĪCU UN CILVĒKUS TĀ, KĀ VIŅUS MĪLĒJA JĒZUS

89. Misionārajam garīgumam ir raksturīga arī Kristus apustuliskā mīlestība. Viņš atnāca, “lai izklīdinātos Dieva bērnus sapulcinātu kopā” (Jņ 11,52) kā Labais Gans, kas pazīst savas avis, meklē tās un atdod par tām savu dzīvību (sal. Jņ 10). Cilvēks, kuru vada misionārais gars, izjūt Kristus kvēlo mīlestību pret dvēselēm un mīl Baznīcu tāpat kā Kristus.

Misionārā kvēlo “dedzība dvēseļu dēļ”, kas ir paša Kristus mīlestības iedvesmota un izpaužas kā rūpes, maigums, līdzjūtība, atvērtība, pieejamība un ieinteresētība attiecībā pret citu cilvēku problēmām. Jēzus mīlestība ir ļoti dziļa – Viņš, kurš “zināja, kas ir cilvēkā” (Jņ 2,25), mīlēja visus, dāvājot atpestīšanu, un cieta, kad tā tika noraidīta.

Misionārs ir cilvēks, kas mīl. Lai varētu sludināt ikvienam savam brālim un māsai, ka Dievs šo cilvēku mīl un ka arī viņš pats spēj mīlēt, misionāram ir jāapliecina mīlestība pret visiem cilvēkiem, veltot savu dzīvi tuvākajiem. Misionārs ir visu brālis, viņā ir Baznīcas gars, tās atvērtība un ieinteresētība attiecībā pret visām tautām un cilvēkiem, īpaši pret visnecilākajiem un nabadzīgākajiem. Tādējādi viņš pārvar rasu, kastu vai ideoloģiskās robežas un sašķeltību. Viņš pasaulē ir zīme Dieva mīlestībai – mīlestībai, kas nevienu neatstumj un neizceļ.

Visbeidzot, misionāram tāpat kā Kristum ir jābūt Baznīca: “Kristus mīlēja Baznīcu un atdeva sevi par viņu.” (Ef 5,25) Šī mīlestība, kas sniedzas līdz pat savas dzīvības atdošanai, ir misionāra atskaites punkts. Tikai dziļa mīlestība pret Baznīcu var viņā uzturēt misionāro dedzību; viņa ikdienas pūliņi – kā rakstīja svētais Pāvils – izriet “no rūpēm par visām Baznīcām” (2 Kor 11,28). Neviena misionāra “uzticība Kristum nevar būt šķirta no uzticības Baznīcai” [173] [73].

ĪSTS MISIONĀRS IR SVĒTAIS

90. Misionārais aicinājums savā būtībā izriet no aicinājuma uz svētumu. Ikvienam misionārs ir īsts tikai tad, ja iet svētuma ceļu: “Svētums ir pamatarguments un neaizstājams nosacījums tam, lai Baznīca varētu īstenot savu pestīšanas misiju.” [174] [74]

Vispārējais aicinājums uz svētumu ir cieši saistīts ar vispārējo aicinājumu uz misiju: ikviens ticīgais ir aicināts uz svētumu un uz misionāro darbību. Tāds nodoms bija Koncilam, kas dedzīgi vēlējās “apgaismot ar Kristus gaismu, kura atspīd Baznīcas sejā, visus cilvēkus, sludinot Evaņģēliju visai radībai” [175] [75]. Baznīcas misionārais garīgums ved uz svētumu.

Jaunais impulss misijas *ad gentes* attīstībā prasa, lai misionāri būtu svēti. Nepietiek ar to, ka tiek atjauninātas pastorālās metodes, labāk organizēti un koordinēti Baznīcas resursi vai padziļinātas studijas veltītas ticības biblisko un teoloģisko pamatu izpētei. Misionāros un visā kristiešu kopienā, īpaši to cilvēku vidū, kuri ir misionāru tuvākie līdzstrādnieki, ir jāmodina jauna “dedzība pēc svētuma” [176] [76].

Atsauksim atmiņā, dārgie brāļi un māsas, pirmo kristiešu kopienu misionāro dedzību. Neatkarīgi no ierobežotajām transporta un saziņas iespējām Evaņģēlija sludināšana īsā laikā sasniedza pasaules malu. Bet tā taču bija reliģija, kuru vēstīja Cilvēks, kas nomira uz krusta un kas “jūdiem ir ieļļainums, bet pagāniem – muļķība” (1 Kor 1,23)! Šī misionārā dinamisma pamatā bija pirmo kristiešu un pirmo kopienu svētums.

91. Tāpēc es vēršos pie jauno kopienu un jauno Baznīcu locekļiem, kas ir nesen kristīti. Jūs šodien esat mūsu divus tūkstošus gadu vecās Baznīcas cerība. Jums, kas esat jauni ticībā, tāpat kā pirmajiem kristiešiem jāizstaro entuziasms, drosme nesavtīgi veltīties Dievam un tuvākajiem. Vārdu sakot, jums ir jāiet svētuma ceļš. Tikai tā jūs kļūsiat par Dieva zīmi pasaulē un savās zemēs varēsiet no jauna piedzīvot pirmkristiešu Baznīcas misionāro pieredzi. Tādējādi jūs kļūsiat par misionārā gara ieraugu senākajām Baznīcām.

Savukārt misionāriem ir jāpārdomā par pienākumu sasniegt svētumu, ko no viņiem prasa aicinājuma dāvana, un ik dienas jāatjaunojas garā, kā arī nemiļīgi jāpilnveido sava doktrinālā un pastorālā formācija. Misionāram ir jābūt kontemplatīvās lūgšanas un darbības cilvēkam. Risinājumu problēmām viņš meklē Dieva Vārda gaismā, kā arī personiskajā un kopienas lūgšanā. Saskarsme ar nekristīgo garīgo tradīciju pārstāvjiem, īpaši Āzijā, apstiprina to, ka misiju nākotne daudzējādā ziņā ir atkarīga no kontemplācijas. Misionārs, kas sevi neveltī kontemplācijai, nevar sludināt Kristu ticamā veidā, jo viņš ir gūtās Dieva pieredzes liecinieks un viņam ir jāspēj teikt kopā ar apustuļiem: “Ko dzirdējām par dzīvības Vārdu .. ko savām acīm redzējām .. pasludinām jums.” (1 Jņ 1,1.3)

Misionārs ir Kalna svētību cilvēks. Pirms Jēzus divpadsmit apustuļus sūtīja sludināt Evaņģēliju, Viņš tos pamācīja, norādot tiem misijas veidus – nabadzību, laipnību, gatavību pieņemt ciešanas un vajāšanas, ilgas pēc taisnīguma un miera, mīlestību – proti, minētās svētības, jāīsteno apustuliskajā dzīvē (sal. Mt 5,1–12). Dzīvojot saskaņā ar Kalna svētībām, misionārs piedzīvo un konkrētā veidā apliecina, ka Dieva valstība jau ir atnākusi un ka viņš to ir pieņēmis. Patiesi autentiskas misionārās dzīves iezīme ir iekšējs prieks, kura pamatā ir ticība. Pasaulē, kuru nomoka un nomāc tik daudz problēmu, pasaulē, kura slīgst pesimismā, Labās Vēsts sludinātājam ir jābūt cilvēkam, kas Kristū ir atradis patiesu cerību.

92. Šodien vairāk nekad jebkad agrāk Baznīcai ir iespēja ar liecību un vārdu nest Evaņģēliju visiem cilvēkiem un tautām. Es redzu uzaustam jaunu misiju laikmetu, kas kļūs par augļiem bagātu un spožu laikposmu, ja visi kristieši, bet jo īpaši misionāri un jaunās Baznīcas, ar svētumu un nesavtību atbildēs uz mūsdienu aktualitātēm un problēmām.

Baznīcai, tāpat kā to darīja apustuļi pēc Kristus uzkāpšanas debesīs, ir jāpūlējās Pēdējo vakariņu telpā "kopā ar Mariju, Jēzus Māti" (Apd 1,14), lai lūgtu Svēto Garu un saņemtu spēku un drosmi misiju uzdevuma izpildei. Mums daudz vairāk nekā apustuļiem ir nepieciešams, lai Gars mūs pārveido un vada.

Trešās tūkstošgades priekšvakarā visa Baznīca ir aicināta dziļāk izdzīvot Kristus noslēpumu un ar lielu pateicību līdzdarboties pestīšanas darbā. Baznīca to dara kopā ar Mariju un sekojot piemēram, ko sniegusi viņa, kas ir Baznīcas Māte un paraugs. Marija ir paraugs mātes mīlestībai, kurai jāiedvesmo visi tie, kas Baznīcas misiju apustulātā līdzdarbojas cilvēku atdzimšanā. Tāpēc "Baznīca, Kristus klātbūtnes stiprināta (sal. Mt 28,20), svētceļo laikā līdz pat laiku beigām, dodoties uz tikšanos ar Kungu, kas tuvojas; bet šajā ceļā .. Baznīca iet Jaunavas Marijas pēdās, atkārtotot viņas ceļojumu" [177] [77].

Marijas aizbildniecībai, "kas ir vērsta uz Kristu un vienlaikus tiecas atklāt Viņa pestījošo spēku" [178] [78], es uzticu Baznīcu, bet īpaši tos, kuri apņemas pildīt misiju uzdevumu mūsdienu pasaulē. Kā Kristus sūtīja savus apustuļus Dieva Tēva un Dēla, un Svētā Gara vārdā, tāpat arī es, atjaunojot to pašu norādījumu, dodu jums visiem apustulisko svētību Svētās Trīsvienības vārdā. Amen.

Romā, pie svētā Pētera, 1990. gada 7. decembrī, Koncila dekrēta *Ad gentes* 25. gadskārtā, mana pontifikāta trīspadsmitajā gadā.

Pāvests Jānis Pāvils II

[1] [] Sal. Pāvils VI, Vēstījums Pasaules misiju dienā 1972. gadā: "Cik gan daudz iekšējas spriedzes, kura vājina un posta atsevišķas institūcijas un vietējās Baznīcas, izzustu, ja nostiprinātos pārliecība, ka vietējo kopienu pestīšana tiek panākta, kopīgi veicot misiju darbu, kuram ir jāsniedz līdz pat pasaules malai!" (*Insegnamenti X* 1972, 522)

[2] [] Sal. Benedikts XV, Ap. vēst. *Maximum illud* (1919. gada 30. novembrī): AAS 11 (1919),

440.–455. lpp.; Pijs XI, Enc. *Rerum Ecclesiae* (1926. gada 28. februārī): AAS 18 (1926), 65.–93. lpp.; Pijs XII, Enc. *Evangelii praecones* (1951. gada 2. jūnijā): AAS 43 (1951), 497.–528. lpp.; Enc. *Fidei donum* (1957. gada 21. aprīlī): AAS 49 (1957), 225.–248. lpp.; Jānis XXIII, Enc. *Princeps pastorum* (1959. gada 28. novembrī): AAS 51 (1959), 833.–864. lpp.

[3] [] Enc. *Redemptor hominis* (1979. gada 4. martā), 10: AAS 71 (1979), 274. lpp. u. s.

[4] [] Turpat.

[5] [] Nīkajas–Konstantinopoles ticības apliecinājums: DS 150.

[6] [] Jānis Pāvils II, Enc. *Redemptor hominis*, 13.

[7] [] Sal. Vatikāna II koncils, Past. konst. *Gaudium et spes*, 2.

[8] [] Turpat, 22.

[9] [] Jānis Pāvils II, Enc. *Dives in misericordia* (1980. gada 30. novembrī), 7: AAS 72 (1980), 1202. lpp.

[10] [0] Jānis Pāvils II, Homīlija Svētās Mises laikā Krakovā 1979. gada 10. jūnijā: AAS 71 (1979), 873. lpp.

[11] [1] Sal. Jānis XXIII, Enc. *Mater et Magistra* (1961. gada 15. maijā), IV: AAS 53 (1961), 451.–453. lpp.

[12] [2] Vatikāna II koncils, Dekl. *Dignitatis humanae*, 2.

[13] [3] Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi* (1975. gada 8. decembrī), 53: AAS 68 (1976), 42. lpp.

[14] [4] Dekl. *Dignitatis humanae*, 2.

[15] [5] Sal. Vatikāna II koncils, Dogm. konst. *Lumen gentium*, 14–17; Dekr. par Baznīcas misiju darbību *Ad gentes*, 3.

[16] [6] Sal. Dogm. konst. *Lumen gentium*, 48; Past. konst. *Gaudium et Spes*, 43; Dekr. *Ad gentes*, 7.21.

[17] [7] Dogm. konst. *Lumen gentium*, 13.

[18] [8] Turpat, 9.

[19] [9] Past. konst. *Gaudium et spes*, 22.

[20] [0] Dogm. konst. *Lumen gentium*, 14.

[21] [1] Jānis Pāvils II, Enc. *Dives in misericordia*, 1.

[22] [2] Dogm. konst. *Lumen gentium*, 5.

[23] [3] Sal. Past. konst. *Gaudium et spes*, 22.

[24] [4] Sal. Dogm. konst. *Lumen gentium*, 4.

[25] [5] Turpat, 5.

[26] [6] Ap. pamud. *Evangelii Nuntiandi*, 16: l.c., 15.

[27] [7] Uzruna, atklājot Vatikāna II koncila III sesiju, 1964. gada 14. septembrī: AAS 56 (1964), 810. lpp.

[28] [8] Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 34.

[29] [9] Sal. Starptautiskā Teologu komisija, *Eklezioloģisko jautājumu izlase* Vatikāna II koncila noslēguma 20. gadskārtā (1985. gada 7. oktobrī): “Baznīcas eshatoloģiskā iezīme: Dieva valstība

un Baznīca”.

[30] [0] Sal. Past. konst. *Gaudium et spes*, 39.

[31] [1] Jānis Pāvils II, Enc. *Dominum et Vivificantem* (1986. gada 18. maijā), 42: AAS 78 (1986), 857. lpp.

[32] [2] Turpat, 64. lpp.

[33] [3] “*Parresia*” nozīmē arī “entuziasms”, “drosme”; sal. Apd 2,29; 4,13.29.31; 9,27.28; 13,46; 14,2; 18,26; 28,31.

[34] [4] Sal. Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 41–42.

[35] [5] Sal. Jānis Pāvils II, Enc. *Dominum et Vivificantem*, 53.

[36] [6] Sal. Dekr. *Ad gentes*, 3.11.15; Past. konst. *Gaudium et spes*, 10–11.22.26. 38.41.92–93.

[37] [7] Past. konst. *Gaudium et spes*, 10.15.22.

[38] [8] Turpat, 41.

[39] [9] Sal. Jānis Pāvils II, Enc. *Dominum et Vivificantem*, 54.

[40] [0] Past. konst. *Gaudium et spes*, 26.

[41] [1] Turpat, 38; sal. 93.

[42] [2] Sal. Dogm. konst. *Lumen gentium*, 17; dekr. *Ad gentes*, 3.11.15.

[43] [3] Dekr. *Ad gentes*, 4.

[44] [4] Sal. Jānis Pāvils II, Enc. *Dominum et Vivificantem*, 53.

[45] [5] Uzruna nekristīgo reliģiju pārstāvjiem Madrasā 1986. gada 5. februārī: AAS 78 (1986), 767. lpp.; sal. Vēstījums Āzijas tautām 1981. gada 21. februārī Manilā, 2–4: AAS 73 (1981), 392. lpp. u. s.; Uzruna nekristīgo reliģiju pārstāvjiem 1981. gada 24. februārī Tokijā, 3–4: *Insegnamenti IV/1* (1981), 507. lpp. u. s.

[46] [6] Uzruna kardināliem un Romas kūrījai 1986. gada 22. decembrī, 11: AAS 79 (1987), 1089. lpp.

[47] [7] Sal. Dogm. konst. *Lumen gentium*, 16.

[48] [8] Sal. Past. konst. *Gaudium et spes*, 45; sal. Enc. *Dominum et Vivificantem*, 54.

[49] [9] Dekr. *Ad gentes*, 10.

[50] [0] Jānis Pāvils II, Ap. pamud. *Christifideles laici* (1988. gada 30. decembrī), 35: AAS 81 (1989), 457. lpp.

[51] [1] Sal. Dekr. *Ad gentes*, 6.

[52] [2] Sal. turpat.

[53] [3] Sal. turpat, 6.23.27.

[54] [4] Sal. Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 18–20.

[55] [5] Jānis Pāvils II, Ap. pamud. *Christifideles laici*, 35.

[56] [6] Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 80.

[57] [7] Sal. Dekr. *Ad gentes*, 6.

[58] [8] Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 80.

[59] [9] Sal. Dekr. *Ad gentes*, 6.

- [60] [0] Sal. turpat, 20.
- [61] [1] Sal. Jānis Pāvils II, Uzruna Eiropas Bīskapu konferenču padomes locekļiem 1985. gada 11. oktobrī: AAS 78 (1986), 178.–189. lpp.
- [62] [2] Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 20.
- [63] [3] Dekr. *Ad gentes*, 5; sal. Dogm. konst. *Lumen gentium*, 8.
- [64] [4] Sal. Dekl. *Dignitatis humanae*, 3–4; Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 79–80; Jānis Pāvils II, Enc. *Redemptor hominis*, 12.
- [65] [5] Ap. vēst. *Maximum illud*: AAS, 446. lpp.
- [66] [6] Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 62.
- [67] [7] Sal. *De praescriptiones haereticorum*, XX: CCL I, 201. lpp. u. s.
- [68] [8] Dekr. *Ad gentes*, 9; sal. II nod., 10–18.
- [69] [9] Sal. Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 41.
- [70] [0] Sal. Dogm. konst. *Lumen gentium*, 28.35.38; Past. konst. *Gaudium et spes*, 43; Dekr. *Ad gentes*, 11–12.
- [71] [1] Sal. Pāvils VI, Enc. *Populorum progressio* (1967. gada 26. martā), 21.42: AAS 59 (1967), 267. lpp. u. s., 278. lpp.
- [72] [2] Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 27.
- [73] [3] Dekr. *Ad gentes*, 13.
- [74] [4] Sal. Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 15; Vatikāna II koncils, Dekr. *Ad gentes*, 13–14.
- [75] [5] Sal. Jānis Pāvils II, Enc. *Dominum et Vivificantem*, 42.64.
- [76] [6] Sal. Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 60.
- [77] [7] Sal. Dogm. konst. *Lumen gentium*, 6–9.
- [78] [8] Dekr. *Ad gentes*, 2; sal. Dogm. konst. *Lumen gentium*, 9.
- [79] [9] Sal. Dekr. *Ad gentes*, III nodaļa, 19–22.
- [80] [0] Dekr. *Ad gentes*, 15.
- [81] [1] Turpat, 6.
- [82] [2] Turpat, 15; sal. Dekr. *Unitatis redintegratio*, 3.
- [83] [3] Sal. Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 58.
- [84] [4] Ārkārtējā bīskapu sinode 1985, Noslēguma atskaite, II, C, 6.
- [85] [5] Turpat, II, D, 4.
- [86] [6] Sal. Jānis Pāvils II, Ap. pamud. *Catechesi tradendae* (1979. gada 16. oktobrī), 53: AAS 71 (1979), 1320. lpp.; Enc. *Slavorum Apostoli* (1985. gada 2. jūnijā), 21: AAS 77 (1985), 802. lpp. u. s.
- [87] [7] Sal. Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 20.
- [88] [8] Sal. Uzruna Zairas bīskapiem Kinšasā 1980. gada 3. maijā, 4–6: AAS 72 (1980), 432.–435. lpp.; Uzruna Kenijas bīskapiem Nairobi 1980. gada 7. maijā, 6: AAS 72 (1980), 497. lpp.; Uzruna Indijas bīskapiem Deli 1986. gada 1. februārī, 5: AAS 78 (1986), 748. lpp. u. s.;

- Homīlija Kartāgenā 1986. gada 6. jūlijā, 7–8: AAS 79 (1987), 105. lpp. u. s.; sal. arī Enc. *Slavorum Apostoli*, 21–22.
- [89] [9] Sal. Dekr. *Ad gentes*, 22.
- [90] [0] Sal. turpat.
- [91] [1] Sal. Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 64.
- [92] [2] “Vietējo Baznīcu uzdevums ir uzņemt sevī evaņģēliskās vēsts būtību un, nepieļaujot pat visnenozīmīgāko novirzi no šīs vēsts galvenās patiesības, izteikt to valodā, kuru saprot šie cilvēki, un šajā valodā to arī sludināt. .. Termins “valoda” šeit drīzāk ir jāizprot antropoloģiskā un kultūras nozīmē, nevis semantiskā vai literārā nozīmē.” (Turpat, 63)
- [93] [3] Sal. Jānis Pāvils II, Uzruna vispārējās audienes laikā 1988. gada 13. aprīlī: *Insegnamenti* XI/1 (1988), 877.–881. lpp.
- [94] [4] Jānis Pāvils II, Ap. pamud. *Familiaris consortio* (1981. gada 22. novembrī), 10, fragments par inkulturāciju laulības un ģimenes jomā: AAS 74 (1982), 91. lpp.
- [95] [5] Sal. Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 63–65.
- [96] [6] Dogm. konst. *Lumen gentium*, 17.
- [97] [7] Uzruna Āfrikas Bīskapu simpozija dalībniekiem, Kampala, 1969. gada 31. jūlijā, 2: AAS 61 (1969), 577. lpp.
- [98] [8] Pāvils VI, Uzruna Vatikāna II koncila II sesijas sākumā, 1963. gada 29. septembrī: AAS 55 (1963), 858. lpp.; sal. Vatikāna II koncils, Dekl. *Nostra aetate*, 2; Dogm. konst. *Lumen gentium*, 16; Dekr. *Ad gentes*, 9; Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 53.
- [99] [9] Sal. Pāvils VI, Enc. *Ecclesiam suam* (1964. gada 6. augustā): AAS 56 (1964), 609.–659. lpp.; Vatikāna II koncils, Dekl. *Nostra aetate*; Dekr. *Ad gentes*, 11.41; Nekristīgo lietu sekretariāts, *Baznīcas attieksme pret citu reliģiju pārstāvjiem – Pārdomas un norādes par dialoga un misiju jautājumu* (1984. gada 4. septembrī): AAS 76 (1984), 816.–828. lpp.
- [100] [00] Vēstule Āzijas bīskapiem Āzijas Bīskapu konferences federācijas piektās plenārsēdes gadskārtā (1990. gada 23. jūnijā), 4: *L'Osservatore Romano*, 1990. gada 18. jūlijā.
- [101] [01] Dogm. konst. *Lumen gentium*, 14; sal. Dekr. *Ad gentes*, 7.
- [102] [02] Sal. Dekr. *Unitatis redintegratio*, 3; Dekr. *Ad gentes*, 7.
- [103] [03] Sal. Jānis Pāvils II, Enc. *Redemptor hominis*, 12.
- [104] [04] Dekr. *Ad gentes*, 11.15.
- [105] [05] Dekl. *Nostra aetate*, 2.
- [106] [06] Jānis Pāvils II, Ap. pamud. *Christifideles laici*, 35.
- [107] [07] Sal. Dekr. *Ad gentes*, 41.
- [108] [08] Enc. *Sollicitudo rei socialis* (1987. gada 30. decembrī), 41: AAS 80 (1988), 570. lpp. u. s.
- [109] [09] Latīņamerikas Bīskapu III ģenerālkonferences dokumenti, Puebla (1979), 3760 (1145).
- [110] [10] Jānis Pāvils II, Uzruna bīskapiem, priesteriem, konsekrētajām personām Džakartā 1989. gada 10. oktobrī, 5: *L'Osservatore Romano*, 1989. gada 11. oktobrī.
- [111] [11] Sal. Pāvils VI, Enc. *Populorum progressio*, 14–21.40–42; Jānis Pāvils II, Enc. *Sollicitudo rei socialis*, 27–41.

- [112] [12] Sal. Jānis Pāvils II, Enc. *Sollicitudo rei socialis*, 28.
- [113] [13] Sal. turpat, IV nodaļa, 27–34; Pāvils VI, Enc. *Populorum progressio*, 19–21.41–42.
- [114] [14] Uzruna “Favela Vidigal” iedzīvotājiem, Riodežaneiro, 1980. gada 2. jūlijs, 4: AAS 72 (1980), 854. lpp.
- [115] [15] Latīņamerikas Bīskapu III ģenerālkonferences dokumenti, Puebla (1979), 3757 (1142).
- [116] [16] Izaak de Stella, Sprediķis 31: PL 194, 1793.
- [117] [17] Dekr. *Ad gentes*, 20.
- [118] [18] Jānis Pāvils II, Ap. pamud. *Christifideles laici*, 35.
- [119] [19] Sal. Dekr. *Ad gentes*, 38.
- [120] [20] Uzruna Kardinālu kolēģijas locekļiem un visiem Vatikāna Romas kūrijas un Romas vikariāta līdzstrādniekiem 1980. gada 28. jūnijā, 10: *Insegnamenti III/1* (1980), 1887.
- [121] [21] Dogm. konst. *Lumen gentium*, 23.
- [122] [22] Dekr. *Ad gentes*, 38.
- [123] [23] Turpat, 29.
- [124] [24] Sal. turpat, 38.
- [125] [25] Turpat, 30.
- [126] [26] Latīņamerikas Bīskapu III ģenerālkonferences dokumenti, Puebla (1979), 2941 (368).
- [127] [27] Sal. Norādījumi vietējo Baznīcu sadarbības atbalstīšanai, jo īpaši optimālākai klēra izvietojšanai *Postquam Apostoli* (1980. gada 25. martā): AAS 72 (1980), 343.–364. lpp.
- [128] [28] Sal. Dekr. *Ad gentes*, IV nod., 23–27.
- [129] [29] Turpat, 23.
- [130] [30] Turpat.
- [131] [31] Sal. turpat, 23–27.
- [132] [32] Sal. Ordeņu un sekulāro institūtu kongregācija, Bīskapu kongregācija, Norādījumi par bīskapu un ordeņa ļaužu savstarpējām attiecībām Baznīcā *Mutuae relationes* (1978. gada 14. maijā), 14 b: AAS 70 (1978), 482. lpp.; sal. nr. 28.
- [133] [33] Sal. Dekr. *Ad gentes*, 27.
- [134] [34] Vatikāna II koncils, Dekr. *Presbyterorum ordinis*, 10; sal. Dekr. *Ad gentes*, 39.
- [135] [35] Vatikāna II koncils, Dekr. *Optatam totius*, 20. Sal. “*Guide de vie pastorale pour les prêtres diocésains des Eglises qui dépendent de la Congrégation pour l'Évangélisation des Peuples*”, Roma, 1989.
- [136] [36] Jānis Pāvils II, Uzruna Tautu evaņģelizācijas kongregācijas plenārsēdes dalībniekiem 1989. gada 14. aprīlī, 4: AAS 81 (1989), 1140. lpp.
- [137] [37] Vēstījums Pasaules misiju dienā 1982. gadā: *Insegnamenti VI/2* (1982), 1879.
- [138] [38] Sal. Dekr. *Ad gentes*, 38; Klēra kongregācija, Norādījumi *Postquam Apostoli*, 24–25.
- [139] [39] Sal. Klēra kongregācija, Norādījumi *Postquam Apostoli*, 29; Vatikāna II koncils, Dekr. *Ad gentes*, 20.
- [140] [40] Kanonisko tiesību kodekss, 783. kanons.

- [141] [41] Dekr. *Ad gentes*, 40.
- [142] [42] Sal. Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 69.
- [143] [43] Jānis Pāvils II, Ap. vēst. *Mulieris dignitatem* (1988. gada 15. augustā), 20: AAS 80 (1988), 1703. lpp.
- [144] [44] Sal. Pijs XII, Enc. *Evangelii praecones*: citāts, 510. lpp. u. s.; Enc. *Fidei donum*: citāts 228. lpp. u. s.; Jānis XXIII, Enc. *Princeps Pastorum*: citāts, 855. lpp. u. s.; Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 70–73.
- [145] [45] Jānis Pāvils II, Ap. pamud. *Christifideles laici*, 35.
- [146] [46] Sal. Pijs XII, Enc. *Evangelii praecones*: citāts, no 510.–514. lpp.
- [147] [47] Sal. Dogm. konst. *Lumen gentium*, 17. 33 u. s.
- [148] [48] Sal. Dekr. *Ad gentes*, 35–36.41.
- [149] [49] Jānis Pāvils II, Ap. pamud. *Christifideles laici*, 14.
- [150] [50] Kanonisko tiesību kodekss, 225, 1. kanons; sal. Vatikāna II koncils, Dekr. *Apostolicam actuositatem*, 6.13.
- [151] [51] Dogm. konst. *Lumen gentium*, 31; sal. Kanonisko tiesību kodekss, 225, 2. kanons.
- [152] [52] Pāvils VI, Ap. pamud. *Evangelii nuntiandi*, 70.
- [153] [53] Jānis Pāvils II, Ap. pamud. *Christifideles laici*, 35.
- [154] [54] Dekr. *Ad gentes*, 17.
- [155] [55] Jānis Pāvils II, Ap. pamud. *Catechesi tradendae*, 66.
- [156] [56] Sal. Kanonisko tiesību kodekss, 785, 1. kanons.
- [157] [57] Dekr. *Ad gentes*, 17.
- [158] [58] Sal. Tautu evaņģelizācijas kongregācijas plenārsēde, 1969, par katehētiem, “Instrukcija”, 1970. gada aprīlis: *Bibliografia missionaria* 34 (1979), 197.–212. lpp; *S.C. de Propaganda Fide Memoria Rerum*, III/2 (1976), 821.–831. lpp.
- [159] [59] Dekr. *Ad gentes*, 28.
- [160] [60] Jānis Pāvils II, Ap. konst. par Romas kūrīju *Pastor Bonus* (1988. gada 28. jūnijā), 85: AAS 80 (1988), 881. lpp.; sal. Vatikāna II koncils, Dekr. *Ad gentes*, 29.
- [161] [61] Dekr. *Ad gentes*, 29; sal. Jānis Pāvils II, Ap. konst. *Pastor Bonus*, 86.
- [162] [62] Dekr. *Ad gentes*, 31.
- [163] [63] Sal. turpat, 33.
- [164] [64] Sal. Pāvils VI, Ap. vēst. *motu proprio* formā *Ecclesiae Sanctae* (1966. gada 6. augustā), II, 43: AAS 58 (1966), 782. lpp.
- [165] [65] Sal. Dekr. *Ad gentes*, 34; Pāvils VI, Ap. vēst. *Ecclesiae Sanctae*, III, 22.
- [166] [66] Dekr. *Ad gentes*, 35; sal. Kanonisko tiesību kodekss, 211, 781. kanons.
- [167] [67] Jānis Pāvils II, Ap. pamud. *Familiaris consortio*, 54.
- [168] [68] Sal. Pāvils VI, Ap. vēst. *Graves et crescentes* (1966. gada 15. septembrī): AAS 8 (1966), 750.–756. lpp.
- [169] [69] P. Manna, *Le nostre “chiese” e la propagazione del vangelo. Trentola Ducenta*, 1952,

35. lpp.

[170] [70] Dekr. *Ad gentes*, 38.

[171] [71] Dogm. konst. *Lumen gentium*, 13.

[172] [72] Dekr. *Ad gentes*, 24.

[173] [73] Sal. Dekr. *Presbyterorum ordinis*, 14.

[174] [74] Jānis Pāvils II, Ap. pamud. *Christifideles laici*, 17.

[175] [75] Dogm. konst. *Lumen gentium*, 1.

[176] [76] Sal. Jānis Pāvils II, Uzruna CELAM sanāksmei, Portoprinsa, 1983. gada 9. marts: AAS 75 (1983), 771.–779. lpp.; Homīlija CELAM ierosinātās “Gadu novennas” atklāšanā, Santodomingo, 1984. gada 12. oktobris: *Insegnamenti* VII/2 (1984), 885.–897. lpp.

[177] [77] Jānis Pāvils II, Enc. *Redemptoris Mater* (1987. gada 25. martā), 2: AAS 79 (1987), 362. lpp. u. s.

[178] [78] Turpat, 22.